HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua extinsă)

12 septembrie 2007 *

În cauza T-68/03,

Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE, denumită anterior Olympiaki Aeroporia AE, cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată inițial de D. Waelbroeck, E. Bourtzalas, avocați, de J. Ellison și M. Hall, solicitors, A. Kalogeropoulos, C. Tagaras, A. Chiotelis, avocați, și ulterior de P. Anestis, avocat și T. Soames, solicitor,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de domnii D. Triantafyllou și J. L. Buendía Sierra, în calitate de agenți, asistați de A. Oikonomou, avocat,

pârâtă,

* Limba de procedură: greaca.

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2003/372/CE a Comisiei din 11 decembrie 2002 privind ajutorul acordat Olympic Airways de Grecia (JO 2003, L 132, p. 1),

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a doua extinsă),

compus din domnii J. Pirrung, președinte, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, doamna I. Pelikánová și domnul S. Papasavvas, judecători,

grefier: doamna C. Kantza, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 29 noiembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

I — *Decizia din 1994*

1 La 7 octombrie 1994, Comisia a adoptat Decizia 94/696/CE privind ajutoarele acordate de statul grec companiei Olympic Airways (JO L 273, p. 22, denumită în conti-

nuare „Decizia din 1994”). Conform articolului 1 din această decizie, ajutoarele pentru restructurare acordate sau care urmau să fie acordate către Olympic Airways (Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE, denumită anterior Olympiaki Aeroporia AE, denumită în continuare „OA” sau „reclamanta”) erau compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE cu condiția ca guvernul Republicii Elene să respecte douăzeci și unu de angajamente enumerate în respectivul articol. Aceste ajutoare constau în:

— garanții pentru împrumuturi acordate OA până la 7 octombrie 1994, conform articolului 6 din Legea nr. 96/75 din 26 iunie 1975 din Republica Elenă (FEK A’154/26. 7.1975);

— noi garanții pentru împrumuturi în valoare de 378 milioane de dolari americani (USD) aferente unor împrumuturi care urmează a fi contractate înainte de 31 decembrie 1997 pentru achiziționarea de noi aparate;

— o reducere a datoriilor companiei cu un cuantum de 427 de miliarde de drahme grecești (GRD);

— o conversie a datoriilor companiei în capital în valoare de 64 de miliarde GRD;

— o injecție de capital de 54 de miliarde GRD în trei tranșe, de 19, 23 și, respectiv, 12 miliarde în 1995, 1996 și 1997.

2 Ultimele patru din aceste cinci măsuri de ajutor făceau parte dintr-un plan de recapitalizare și restructurare a OA aplicabil perioadei 1994-1997 și notificat în prealabil Comisiei.

3 Articolul 1 din Decizia din 1994 condiționa totuși compatibilitatea cu cele cinci ajutoare avute în vedere de respectarea celor 21 angajamente asumate de Republica Elenă, în scopul de a se asigura că aceste ajutoare nu afectează schimburile într-o măsură contrară interesului comun. În temeiul unora dintre aceste angajamente, care priveau atât OA, cât și filiala sa, Olympic Aviation, Republica Elenă avea în particular obligațiile:

„a) […] de a abroga, înainte de 31 decembrie 1994, articolul 6 din Legea elenă nr. 96/75, care îi [permitea] statului grec să acorde garanții la împrumuturile contractate de OA;

b) […] de a nu mai interveni pe viitor în administrarea OA, altfel decât strict în limitele statutului său de acționar;

c) […] de a acorda OA statutul fiscal de societate comercială pe acțiuni, comparabil celui al întreprinderilor de drept comun din Grecia, până la 31 decembrie 1994, fără totuși a exonera OA de posibile taxe aplicabile operațiunilor de recapitalizare

a întreprinderii și prevăzute de planul privind recapitalizarea și restructurarea companiei transmis Comisiei;

[…]

e) […] de a nu mai acorda OA nicio formă de ajutor, în conformitate cu dreptul comunitar;

f) […] de a adopta imediat legislația necesară punerii în aplicare efective a planului în materie salarială, socială și financiară;

[…]

h) […] pe de o parte, de a transmite anual Comisiei, cu cel puțin patru săptămâni înainte de plata fiecărei tranșe aferente majorării capitalului prevăzută pentru ianuarie 1996 și ianuarie 1997, un raport asupra punerii în aplicare a planului, în scopul de a permite Comisiei să formuleze comentarii, iar pe de altă parte, de a amâna cu patru săptămâni scadența plății acestor tranșe, în cazul în care Comisia ar supune raportul respectiv evaluării unui consultant independent;

i) […] de a nu proceda la majorările de capital prevăzute în 1995, 1996 și 1997 în cazul în care obiectivele planului, așa cum sunt detaliate la capitolul IV din [decizia din 1994], nu [ar fi] îndeplinite în exercițiile anterioare;

[…]

p) de a lua măsuri, între anii 1994-1997, pentru ca OA să nu aibă un comportament de lider tarifar (price leader) pe liniile regulate Atena-Stockholm și Atena-Londra;

[…]

s) de a se asigura ca, pe întreaga durată a planului, numărul de locuri oferite de OA pe zborurile regulate în Spațiul Economic European, cu excepția liniilor între Grecia continentală și insulele grecești, să nu fie mai mare decât cel pe care OA l-a oferit pe această piață a Spațiului Economic European în cursul anului 1993 (3 518 778 locuri), ținând cont totuși de o eventuală creștere proporțională cu creșterea pieței respective;

t) de a se asigura că garanțiile pentru împrumuturile subzistente acordate OA, precum și noile garanții care urmează a fi acordate până la 31 decembrie 1997, prevăzute expres în plan cu o valoare de 378 milioane [USD], respectă condițiile din scrisoarea adresată de Comisie statelor membre la 5 aprilie 1989;

[…]”

4 În 1995, OA a primit prima tranșă de capital prevăzută de Decizia din 1994, în sumă de 13 miliarde GRD.

II — *Decizia din 1998*

5 În 1996, Comisia, considerând că Republica Elenă nu respectase anumite angajamente la care se face referire în articolul întâi din decizia din 1994 și având anumite bănuieli cu privire la compatibilitatea ajutoarelor noi și nenotificate cu articolul 87 CE, a deschis procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE. În iulie 1998, Republica Elenă a comunicat Comisiei un plan de restructurare revizuit. Pentru a ține cont de ajutoarele ilegale acordate OA, acest plan revizuit prevedea o reducere a cuantumului celei de a doua și celei de a treia tranșe de capital, neplătite încă, prevăzute în decizia din 1994.

6 Această procedură a condus la adoptarea Deciziei 1999/332/CE a Comisiei din 14 august 1998 privind ajutoarele acordate OA de către Grecia (JO 1999, L 128, p. 1, denumită în continuare „decizia din 1998"), în care Comisia accepta planul revizuit la care se face referire mai sus. La articolul 1 alineatul (1) din această decizie, Comisia a declarat compatibile cu piața comună garanțiile pentru împrumuturi, precum și reducerea și conversia datoriilor în capital, care fuseseră aprobate în 1994, precum și noi garanții pentru împrumuturi care urmau să fie contractate până la 31 decembrie 2000 pentru achiziționarea de noi aparate. Comisia a redus injecția de capital de 54 miliarde GRD, prevăzută de decizia din 1994, la o injecție de capital în cuantum total de 40,8 miliarde GRD, care urmau să fie plătite în trei tranșe, de 19, 14 și, respectiv, 7,8 miliarde GRD în 1995, 1998 și 1999.

7 Acordarea acestor ajutoare a fost însoțită de un plan de restructurare revizuit pentru perioada aferentă anilor 1998-2002 (denumit în continuare „planul de restructurare din 1998”) și condiționat, în temeiul articolului 1 alineatul (1) din decizia din 1998, de respectarea de către Republica Elenă a următoarelor angajamente:

„a) […] de a respecta cele [21] de angajamente [sus-menționate], prevăzute la articolul 1 din decizia din 1994;

b) […] de a se asigura că, între anii 1998-2002, OA nu va avea un comportament de lider tarifar (price leader) pe liniile regulate Atena-Stockholm și Atena-Londra;

c) […] de a se asigura ca, până la 31 decembrie 2002 inclusiv, numărul de locuri oferite de OA la zborurile regulate în [Spațiul Economic European], inclusiv zborurile suplimentare și sezoniere și legăturile între Grecia continentală și insulele [grecești], să nu fie mai mare decât cel pe care OA l-a oferit pe această piață din [Spațiul Economic European] în 1997 (7 792 243 locuri), ținând cont totuși de o eventuală creștere proporțională cu creșterea pieței respective;

d) […] de a se asigura că până la 1 decembrie 1998, OA a implementat un sistem informatic de gestiune complet operațional și suficient și de a transmite un raport Comisiei cu privire la acest aspect, până la 1 decembrie 1998.” [traducere neoficială]

8 Conform articolului 1 alineatul (2) din decizia din 1998, plata ultimei tranșe de 7,8 miliarde GRD (aproximativ 22,9 milioane de euro) era subordonată respectării tuturor condițiilor impuse pentru asigurarea compatibilității ajutoarelor cu piața comună și punerea în aplicare efectivă a planului de restructurare din 1998, precum și realizării rezultatelor scontate, în ceea ce privește în special proporțiile între costuri și productivitate. Cu cel puțin zece săptămâni înainte de plata acestei ultime tranșe, prevăzută pentru 15 iunie 1999, și la sfârșitul lunilor octombrie 1999, martie 2000 și octombrie 2000, Republica Elenă trebuia să transmită Comisiei un raport privind respectarea tuturor condițiilor impuse pentru asigurarea compatibilității ajutorului și punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998, precum și cu privire la realizarea rezultatelor scontate.

III — *Evoluția OA ulterior deciziei din 1998*

9 În septembrie 1998, Republica Elenă a plătit OA cea de a doua tranșă de capital în cuantum de 14 miliarde GRD (aproximativ 41 milioane de euro), prevăzută de decizia din 1998, și i-a acordat o parte din garanțiile autorizate pentru împrumuturi.

10 Prin scrisoarea din 7 mai 1999, Republica Elenă a transmis Comisiei un raport privind punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998. Prin scrisorile din 12 mai 1999 și 19 mai 1999, Comisia a solicitat autorităților elene anumite informații. În iunie 1999, aceste autorități au încheiat raportul avut în vedere mai sus cu un memorandum. Acest raport a fost examinat de un consultant independent (Deloitte & Touche), conform dispozițiilor din decizia din 1998 [articolul 1 din respectiva decizie-angajament, la care se face referire la articolul 1 litera (h) din decizia din 1994].

11 Prin scrisoarea din 27 iulie 1999, Comisia le-a comunicat autorităților elene analiza neîndeplinirii susținute a obligațiilor privind punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998, analiză expusă în raportul redactat de Deloitte & Touche și datat 21 iulie 1999. În această scrisoare, Comisia a solicitat guvernului grec să îi transmită un plan de restructurare actualizat pentru OA, în scopul examinării acestuia de către Comisie în vederea condițiilor privitoare la plata celei de a treia și ultimei tranșe de capital, în sumă de 22,9 milioane de euro. Conform indicațiilor precizate în decizia atacată, în răspunsul din 26 august 1999 adresat Comisiei, Republica Elenă a recunoscut că planul de restructurare trebuia revizuit, în scopul de a atinge rezultatele scontate și de a permite Comisiei să ia o decizie favorabilă liberării ultimei tranșe.

12 Prin scrisoarea din 7 iulie 1999, autoritățile elene informaseră Comisia cu privire la intenția lor de a încredința administrarea OA, după o procedură deschisă de cerere de ofertă la nivel internațional, unei societăți de administrare internaționale și cu experiență. Contractul a fost încheiat cu Speedwing, societate de consultanți, filială a British Airways. Contractul prevedea și o opțiune acordată British Airways de a dobândi până la 20 % din acțiunile OA într-un termen de un an de la data semnării contractului de administrare.

13 După o întâlnire care a avut loc la 3 august 1999, la Bruxelles, între noua echipă de conducere a Speedwing și funcționarii Comisiei, autoritățile elene au prezentat, prin scrisoarea din 18 noiembrie 1999, un plan revizuit de restructurare, elaborat de Speedwing (denumit în continuare „planul Speedwing"). Din actele dosarului reiese că acest plan revizuit era însoțit de un plan de afaceri și că acoperea perioada aferentă anilor 2000-2004. Executarea planului Speedwing a avut loc fără a se aștepta finalizarea analizei acestuia de către Comisie. În raportul inițial privind acest plan, societatea Deloitte & Touche și-a exprimat îndoielile în legătură cu anumite aspecte. Diferența majoră între acest plan și cel din 1998, pus în aplicare în 1998 și la începutul lui 1999, stătea în accentul pus pe creșterea veniturilor și extinderea activităților companiei.

14 Prin scrisoarea din 20 martie 2000, Comisia le-a comunicat autorităților elene raportul final elaborat de Deloitte & Touche, datat martie 2000, privind planul Speedwing, care confirma îndoielile inițiale. Speedwing a contestat concluziile acestui raport și a renunțat la administrarea OA la jumătatea anului 2000. Prin scrisoarea din 29 august 2000 adresată Comisiei, autoritățile elene au confirmat că OA nu dispunea de rezultate oficiale pentru 1999, sub formă de conturi auditate, și s-au angajat să nu plătească ultima tranșă de capital. Republica Elenă a solicitat Comisiei să nu adopte o decizie în acest sens.

15 În toamna anului 2000, OA a solicitat societății de consultanți Pricewaterhouse-Coopers elaborarea unui raport recapitulativ privind conturile consolidate preliminare neauditate, la 31 decembrie 1999, pentru a-și procura o bază solidă în vederea restructurării sale ulterioare. Autoritățile elene au ales Crédit Suisse First Boston în calitate de consultant financiar, în vederea privatizării OA.

IV — *Decizia din 2000*

16 Prin scrisoarea din 17 iulie 2000, Republica Elenă informase Comisia cu privire la intenția sa de a utiliza ajutorul autorizat rămas pentru noile garanții pentru împrumuturi care urmau să fie contractate înainte de finele anului 2000, pentru investiții în vederea mutării OA de la aeroportul Elliniko la noul aeroport din Atena, Spata, și a prelungirii scadenței la 31 martie 2001. Până atunci, statul grec acordase garanții pentru împrumuturi în valoare de 201,6 milioane USD pentru cumpărarea a patru avioane Airbus 340.

17 La 4 octombrie 2000, Comisia a decis să nu ridice nicio obiecție cu privire la acest proiect și a modificat în acest sens articolul 1 alineatul (1) din decizia din 1998. Ca urmare, noile garanții pentru împrumuturi în valoare de 378 milioane USD, care fuseseră aprobate prin decizia din 1998, puteau fi acordate până la 31 martie 2001 pentru cumpărarea de noi aparate și pentru investițiile necesare mutării OA la noul aeroport Spata.

V — *Plângerile formulate de HACA și procedura oficială de investigare*

18 La 12 octombrie 2000, Asociația Transportatorilor Aerieni din Grecia (denumită în continuare „HACA") a introdus o plângere în care susținea că statul grec continuă să acorde OA diferite ajutoare, contrar celor prevăzute în deciziile din 1994 și 1998. Autoritățile elene și-au prezentat observațiile cu privire la această plângere prin scrisoarea din 19 februarie 2001. La 24 iulie 2001, HACA a introdus o plângere suplimentară, căreia autoritățile elene i-au răspuns prin scrisorile din 25 octombrie, 7 noiembrie și 11 decembrie 2001.

19 Ca urmare a acestor plângeri, Comisia a declanșat procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, prin Decizia din 6 martie 2002 (JO C 98, p. 8), cu motivarea că planul de restructurare nu a fost aplicat și că unele dintre condițiile prevăzute în decizia din 1998 nu au fost respectate. În plus, în această decizie, Comisia i-a cerut Republicii Elene să îi ofere informații, conform articolului 10 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 privind modalitățile de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1; Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41).

20 Republica Elenă a răspuns Comisiei prin scrisoarea datată 11 aprilie 2002.

21 La 9 august 2002, Comisia a adresat Republicii Elene un al doilea ordin de furnizare a informațiilor. Autoritățile elene au răspuns prin scrisoarea din 30 septembrie 2002.

22 În noiembrie 2002, autoritățile elene au transmis Comisiei două raporturi redactate de Deloitte & Touche: „Report on the Limited Review of Olympic Airways' Performance as Compared to its 2002 Financial Plan (July 2002)" [„Raport de analiză limitată a performanțelor [OA] în raport cu planul său financiar pentru 2002 (iulie 2002)]" și raportul privind OA intitulat „Restructuring and Privatisation (November 5th, 2002)" [„Restructurare și privatizare (5 noiembrie 2002)"].

VI — *Decizia atacată*

23 La 11 decembrie 2002, Comisia a adoptat Decizia 2003/372/CE privind ajutorul acordat OA de Grecia (JO 2003, L 132, p. 1), denumită în continuare „decizia atacată"). Prin decizie, Comisia constată că cea mai mare parte a obiectivelor planului de restructurare din 1998 nu au fost îndeplinite, că nu au fost respectate integral condițiile care însoțeau decizia din 1998 și, în consecință, că ajutorul pentru restructurare a fost aplicat în mod abuziv.

24 În plus, Comisia menționează existența unor ajutoare noi și nenotificate, care constau în tolerarea de către statul grec a neplății sau în amânarea termenelor de plată a cotizațiilor la asigurările sociale, a taxei pe valoarea adăugată („TVA") aplica-

bile carburanților și pieselor de schimb, a taxelor și chiriilor datorate aeroporturilor, precum și a unei taxe pe biletele de avion, percepută la plecarea de pe aeroporturile grecești și numită „spatosimo". Comisia consideră ilegale aceste ajutoare, deoarece sunt incompatibile cu piața comună. Aceasta arată că acordarea lor nu respectă angajamentul statului grec de a nu mai acorda ajutoare către OA și contravine principiului ajutorului unic. În plus, OA, deși nu a respectat planul de restructurare din 1998, nu dispune de un plan alternativ care să îi permită Comisiei să concluzioneze că această companie a reintrat pe calea viabilității pe termen mediu și lung.

25 Comisia impune recuperarea ajutoarelor declarate incompatibile. Fiind vorba totuși despre ajutoarele pentru restructurare, aceasta consideră că:

„[…] nu se poate exclude eventualitatea că decizia favorabilă a Comisiei din 1998 ar fi creat speranța că «pachetul» de măsuri de acordare a ajutorului din 1994 nu ar fi prezentat probleme. Ca urmare, în lumina împrejurărilor foarte particulare ale cazului de față, nu este necesar să se impună recuperarea unor ajutoare acordate înainte de 14 august 1998" [considerentul (229)].

26 Dispozitivul deciziei atacate are următorul cuprins:

„Articolul 1

Ajutorul pentru restructurare acordat de Grecia către [OA] sub forma:

a) unor garanții pentru împrumuturi acordate companiei până la 7 octombrie 1994, în temeiul articolului 6 din Legea elenă nr. 96/75 […];

b) unor noi garanții pentru împrumuturi în valoare de 378 milioane USD, aferente unor împrumuturi care urmau a fi contractate înainte de 31 martie 2001, în vederea achiziționării de noi aparate și a investițiilor necesare mutării OA la noul aeroport Spata;

c) unei reduceri a datoriei [OA] în valoare de 427 miliarde GRD;

d) unei conversii a datoriei companiei în capital privind suma de 64 miliarde GRD;

e) unei injecții de capital de 54 miliarde GRD, redusă la 40,8 miliarde GRD, în trei tranșe, de 19, 14 și, respectiv, 7,8 miliarde GRD, în 1995, 1998 și 1999

este considerat incompatibil cu piața comună, în sensul articolului 87 alineatul (1) [CE], având în vedere faptul că nu mai sunt respectate următoarele condiții de acordare aplicabile ajutorului inițial:

a) punerea în aplicare efectivă a planului de restructurare [din 1998], în vederea atingerii viabilității companiei pe termen lung;

b) respectarea celor 24 de angajamente specifice care însoțesc aprobarea ajutorului și

c) urmărirea regulată a punerii în aplicare a ajutoarelor pentru restructurare.

Articolul 2

Ajutorul de stat acordat de Grecia sub formă de tolerare a permanentizării neplății cotizațiilor la asigurările sociale și a TVA-ului pe carburant și piesele de schimb datorat de Olympic Aviation, a chiriilor datorate mai multor aeroporturi, a taxelor de aeroport datorate aeroportului Spata, precum și altor aeroporturi, a taxei numite «spatosimo» este incompatibil cu piața comună.

Articolul 3

1. Grecia adoptă măsurile care se impun pentru recuperarea de la compania beneficiară a ajutorului menționat la articolul 1, în sumă de 14 miliarde GRD (41 milioane de euro), care este incompatibil cu tratatul, precum și a ajutorului menționat la articolul 2, care i-a fost acordat în mod ilegal.

2. Recuperarea ajutorului se efectuează fără întârziere, conform procedurilor prevăzute de legislația națională, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și eficientă a deciziei. Sumele care vor trebui recuperate vor cuprinde dobânzile datorate începând de la acordarea ajutorului până la data efectivă de rambursare a acestuia. Dobânzile vor fi calculate pe baza ratei de referință utilizate pentru calcularea echivalentului în subvenții nete al ajutoarelor regionale.

Articolul 4

Grecia informează Comisia într-un termen de două luni, începând de la data notificării prezentei decizii, cu privire la măsurile adoptate în aplicarea prezentei decizii.

[…]”

Procedura și concluziile părților

27 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 februarie 2003, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

28 Reclamanta a solicitat Tribunalului:

— anularea în totalitate sau în parte a deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată;

— dispunerea oricărei măsuri de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească pe care o consideră necesară;

— dispunerea oricărei altei măsuri pe care o consideră potrivită.

29 Comisia a solicitat Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca neîntemeiată;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

30 În baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua extinsă) a decis deschiderea procedurii orale fără a iniția o cercetare judecătorească prealabilă.

31 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 29 noiembrie 2006.

În drept

32 Reclamanta contestă decizia atacată în măsura în care constată incompatibilitatea cu piața comună și impune recuperarea, pe de o parte, a ajutorului pentru restructurare, autorizat prin Decizia din 1998, și, pe de altă parte, a pretinselor ajutoare noi.

33 Înainte de a aborda pe rând cele două capete de cerere ale acțiunii, precum și motivul comun acestor două capete de cerere și întemeiat pe abuzul de putere, Tribunalul consideră oportun, în primul rând, să precizeze cu titlu introductiv cadrul juridic în care se înscriu motivele reclamantei referitoare la inversarea sarcinii probei, precum și la încălcarea normelor de procedură și la dreptul de a fi ascultată și, în al doilea rând, să analizeze de la bun început motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată.

I — *Observații introductive privind sarcina probei, obligațiile procedurale ale părților și motivele privitoare la încălcarea dreptului de a fi ascultat*

34 Reclamanta arată în mod justificat că îi revenea în principiu Comisiei, în decizia atacată, să aducă probe atât în ce privește aplicarea abuzivă a ajutoarelor pentru restructurare, cât și în ce privește acordarea de ajutoare noi. Într-adevăr, rezultă din dispozițiile articolului 88 alineatele (2) și (3) CE că, în lipsa acestei demonstrări, ajutorul existent este acoperit de decizia anterioară de aprobare, iar măsurile noi în cauză nu pot fi considerate ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea, în ceea ce privește sarcina probei aplicării abuzive a unui ajutor aprobat anterior, Hotărârea Tribunalului din 11 mai 2005, Saxonia Edelmetalle și Zemag/Comisia, T-111/01 și T-133/01, Rec., p. II-1579, punctul 86, și, în ceea ce privește sarcina probei în cazul acordării unui ajutor nou, Hotărârea Curții din 13 aprilie 1994, Germania și Pleuger Worthington/Comisia, C-324/90 și C-342/90, Rec., p. I-1173, punctul 23). În schimb, sarcina probei compatibilității unui ajutor cu piața comună, prin derogare de la dispozițiile articolului 87 alineatul (1) CE, îi aparține în principiu statului membru interesat, care trebuie să stabilească dacă sunt îndeplinite condițiile acestei derogări.

35 Cu toate acestea, trebuie să se sublinieze că această împărțire a sarcinii probei este subordonată respectării obligațiilor procedurale care le revin Comisiei și, respectiv,

statului membru vizat în cadrul exercitării de către această instituție a atribuțiilor de care dispune pentru a determina statul membru să îi furnizeze toate informațiile necesare.

36 În special, reiese din jurisprudență că, în scopul obținerii aprobării pentru ajutoare noi sau modificate, prin derogare de la normele din tratat, în temeiul obligației de cooperare asumate față de Comisie, rezultată din articolul 10 CE, statului membru vizat îi revine obligația de a furniza toate elementele care să permită acestei instituții să verifice că sunt îndeplinite condițiile derogării (Hotărârea Curții din 28 aprilie 1993, Italia/Comisia, C-364/90, Rec., p. I-2097, punctul 20, Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Regione autonoma della Sardegna/Comisia, T-171/02, Rec., p. II-2123, punctul 129, și Hotărârea din 6 aprilie 2006, Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, T-17/03, Rec., p. II-1139, punctul 48). În plus, Comisia este abilitată să adopte o decizie pe baza informațiilor disponibile dacă statul membru, încălcând obligația de cooperare, nu îi furnizează informațiile pe care Comisia le-a solicitat fie pentru a analiza calificarea și compatibilitatea cu piața comună a unui ajutor nou sau modificat, fie pentru a verifica legalitatea aplicării unui ajutor aprobat anterior. Cu toate acestea, înainte de a lua o astfel de decizie, Comisia trebuie să ordone statului membru să îi furnizeze, în termenul stabilit de aceasta, toate documentele și informațiile necesare exercitării controlului. Numai dacă statul membru, în pofida ordinului Comisiei, nu furnizează informațiile solicitate, aceasta poate pune capăt procedurii și, după caz, poate lua o decizie, pe baza elementelor de care dispune, cu privire la existența și compatibilitatea ajutorului cu piața comună (Hotărârea Curții din 14 februarie 1990, Franța/Comisia, cunoscută ca „Boussac”, C-301/87, Rec., p. I-307, punctul 22, și Hotărârea Germania și Pleuger Worthington/Comisia, punctul 34 de mai sus, punctele 26 și 29) sau o decizie care constată caracterul legal al aplicării unui ajutor aprobat anterior (Hotărârea Saxonia Edelmetalle și Zemag/Comisia, punctul 34 de mai sus, punctul 93, și Hotărârea Freistaat Thüringen/Comisia, T-318/00, Rec., p. II-4178, punctul 73).

37 Aceste obligații procedurale sunt impuse statului membru vizat și Comisiei în scopul de a-i permite acesteia din urmă să își exercite controlul pe baza unor informații suficient de clare și de precise, garantând în același timp respectarea dreptului de a fi

ascultat al statului membru vizat. Într-adevăr, trebuie reamintit că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, respectarea dreptului la apărare în orice procedură deschisă împotriva unei persoane și susceptibilă de a conduce la un act cauzator de prejudiciu pentru aceasta reprezintă un principiu fundamental al dreptului comunitar și trebuie asigurată chiar și în absența unei reglementări specifice (Hotărârea Curții din 12 februarie 1992, Țările de Jos și PTT Nederland/Comisia, C-48/90 și C-66/90, Rec., p. I-565, punctul 44; a se vedea de asemenea Hotărârea Tribunalului din 6 martie 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, T-228/99 și T-233/99, Rec., p. II-435, punctul 121).

38 În speță, obligațiile procedurale sus-menționate sunt reluate și concretizate în articolul 2 alineatul (2), articolul 5 alineatele (1) și (2), articolul 10, articolul 13 alineatul (1) și articolul 16 din Regulamentul nr. 659/1999.

39 În prezenta cauză, reclamanta îi reproșează Comisiei, în esență, că nu a identificat și nu a solicitat probele esențiale care puteau îndepărta nelămuririle privind calificarea măsurilor avute în vedere sau compatibilitatea ajutoarelor cu tratatul. Astfel, instituția pârâtă ar fi inversat sarcina probei și nu ar fi respectat dreptul Republicii Elene de a fi ascultată. Încălcarea acestui drept ar fi influențat direct rezultatul procedurii (Hotărârea Curții Boussac, punctul 36 de mai sus, punctul 31, și Hotărârea Curții din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, cunoscută ca „Tubemeuse", C-142/87, Rec., p. I-959, punctul 48). În plus, Comisia ar fi adus atingere dreptului de a fi ascultată al reclamantei, deținută integral de stat, și singura sursă posibilă pentru probele esențiale care, în opinia Comisiei, ar lipsi.

40 Reiese din această argumentație că, prin invocarea încălcării dreptului statului membru vizat de a fi ascultat, precum și prin încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată, aceasta din urmă îi reproșează în special Comisiei că nu a informat

nici Republica Elenă, nici pe reclamantă în legătură cu unele elemente importante cu privire la care aceasta continua să aibă nelămuriri și că nu a solicitat informații suplimentare cu privire la aceste elemente înainte de adoptarea deciziei atacate.

41 Motivele privitoare la inversarea sarcinii probei și la încălcarea corelativă a dreptului Republicii Elene de a fi ascultată, invocate de reclamantă în ceea ce privește ajutoarele pentru restructurare și pretinsele ajutoare noi, declarate incompatibile cu piața comună în decizia atacată, trebuie analizate în lumina principiilor de procedură menționate mai sus.

II — *Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată*

42 În ceea ce privește motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată, trebuie reamintit de la bun început că articolul 88, alineatul (2) CE permite persoanelor interesate, între care se află beneficiarii măsurii avute în vedere, să își prezinte observațiile. Această dispoziție a fost interpretată în sensul că persoanele interesate dispun numai de dreptul de a fi asociate procedurii administrative într-o măsură adecvată care ține cont de circumstanțele speței (Hotărârea Tribunalului din 25 iunie 1998, British Airways și alții/Comisia, T-371/94 și T-394/94, Rec., p. II-2405, punctul 60, și Hotărârea Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 37 de mai sus, punctul 125). Respectarea drepturilor procedurale astfel delimitate ale persoanelor interesate constituie o normă fundamentală de procedură, a cărei încălcare poate conduce la anularea deciziei atacate. Aceasta este situația atunci când beneficiarii unui ajutor care trebuie recuperat nu au fost efectiv în măsură de a-și prezenta observațiile în cadrul procedurii oficiale de investigare, pentru că nu au fost identificați de Comisie în decizia de deschidere sau într-o etapă ulterioară și pentru că nu se poate exclude ipoteza că, în lipsa acestei nereguli, procedura ar fi avut un rezultat diferit (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 22 februarie 2006, Le Levant 001 și alții/Comisia, T-34/02, Rec., p. II-267, punctele 82-95 și 137).

43 Cu toate acestea, în măsura în care procedura în materie de ajutoare de stat este deschisă numai cu privire la statul membru avut în vedere, în principiu, persoanele interesate nu se pot prevala de dreptul la apărare recunoscut persoanelor cu privire la care este deschisă o procedură și care pot solicita o discuție contradictorie cu Comisia, așa cum este cea la care are dreptul statul membru vizat (Hotărârea Tribunalului British Airways și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 60, Hotărârea Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 37 de mai sus, punctele 122 și 125, Hotărârea din 8 iulie 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, T-198/01, Rec., p. II-2717, punctul 192, și Hotărârea Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 54).

44 În speță, trebuie să se constate că reclamanta nu invocă nicio circumstanță specială care să permită să se considere că nu a fost asociată procedurii administrative într-o măsură adecvată care ține cont de circumstanțele speței. În această privință, simplul faptul invocat de persoana interesată că ar fi fost singura sursă posibilă a probelor considerate necesare de către Comisie nu justifică necesitatea ca această instituție să îi adreseze cereri de informare. Într-adevăr, astfel cum s-a arătat deja (a se vedea punctul 36 de mai sus), în principiu îi revine statului membru vizat să furnizeze, la cererea Comisiei, toate informațiile necesare. În aceste condiții, drepturile procedurale ale reclamantei nu ar putea fi afectate nici de pretinsa neidentificare de către Comisie a probelor esențiale necesare pentru îndepărtarea nelămuririlor acesteia, nici prin lipsa cererilor de informații suplimentare din partea acestei instituții (a se vedea punctul 40 de mai sus). Aceste motive sunt de altfel analizate numai în cadrul motivului întemeiat pe încălcarea dreptului Republicii Elene de a fi ascultată, invocat și de reclamantă.

45 În plus și în orice caz, trebuie să se considere că reclamanta a putut participa în mod indirect la procedura administrativă, prin intermediul statului membru vizat, care este acționarul său unic. De altfel, rezultă din dosar că administratorii OA au participat la reuniuni între serviciile Comisiei și autoritățile elene în decursul procedurii administrative.

46 Pentru toate aceste argumente, motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată trebuie respins ca neîntemeiat.

III — Cu privire la ajutorul pentru restructurare (articolele 1, 3 și 4 din decizia atacată)

47 Reclamanta contestă elementele pe care s-a întemeiat Comisia în decizia atacată pentru declararea ajutorului existent pentru restructurare ca incompatibil cu piața comună. Mai întâi, reclamanta critică acele concluzii ale Comisiei conform cărora planul de restructurare din 1998 nu a fost pus în aplicare (A). Reclamanta susține apoi că Republica Elenă a îndeplinit obligațiile care îi fuseseră impuse prin articolul 1 alineatul (1) litera (d) din decizia din 1998 în ceea ce privește realizarea unui sistem informatic de gestiune (denumit în continuare „SIG") (B). În plus, Republica Elenă și-ar fi respectat obligațiile care îi revin în temeiul articolului 1 alineatul (2) din decizia din 1998 referitoare la prezentarea unor rapoarte privind punerea în aplicare a condițiilor impuse de respectiva decizie (C). În cele din urmă, condițiile prevăzute la articolul 1 literele (b), (c) și (e) din decizia din 1994 ar fi fost de asemenea respectate (D).

A — *Cu privire la lipsa punerii în aplicare efective a planului de restructurare, susținută în decizia atacată*

48 Reclamanta consideră că planul de restructurare din 1998 a fost pus în aplicare pentru a asigura viabilitatea pe termen lung a OA. Reclamanta mai arată că, în primul rând, concluziile Comisiei privind punerea în aplicare a acestui plan nu țin cont de faptul că a fost modificat, fiind, ca urmare, afectate de o eroare de fapt, de o eroare vădită de apreciere și/sau de o lipsă de motivare (1). În al doilea rând, Comisia nu a

examinat în mod temeinic dacă ajutorul aprobat în 1998 era susceptibil de a fi considerat compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE, pe baza planului de restructurare modificat, aplicabil în momentul adoptării deciziei atacate. În această privință, decizia atacată ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere și ar încălca articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE (2). În al treilea rând, Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere concluzionând că nu s-a luat nicio măsură de restructurare a OA (3).

1. Cu privire la motivul referitor la neluarea în considerare a modificării planului de restructurare

a) Argumentele părților

49 Pe de o parte, reclamanta susține că s-ar fi săvârșit de către Comisie o eroare de fapt și o eroare vădită de apreciere neluând în considerare modificarea planului de restructurare din 1998, aprobată, potrivit reclamantei, de această instituție în cadrul procedurii de restructurare unice și prelungite, pe care aceasta a urmat-o cu succes. Într-adevăr, Comisia a controlat respectarea obligațiilor de restructurare impuse OA cu privire la planul de restructurare în versiunea inițială din 1998. Or, la adoptarea deciziei atacate, planul modificat prevedea privatizarea majoritară a Olympic Airways, măsuri de reducere a costurilor și vânzarea de active neesențiale. Unica întrerupere a procedurii de restructurare ar fi fost datorată evenimentelor din 11 septembrie 2001. Prima parte a procesului de privatizare ar fi fost deja finalizată la data deciziei atacate.

50 Pe de altă parte, decizia atacată ar fi fost afectată de o lipsă de motivare, în măsura în care Comisia nu a analizat planul modificat, ci s-a întemeiat pe planul inițial din

1998. Ca urmare, Comisia nu și-a motivat în mod pertinent concluzia conform căreia planul de restructurare (modificat) nu ar fi asigurat viabilitatea pe termen lung a Olympic Airways.

51 În sprijinul motivelor de mai sus, reclamanta contestă afirmația Comisiei din decizia atacată (considerentul 173), conform căruia Republica Elenă nu a propus modificările pe care le considera necesare la planul de restructurare. Reclamanta susține că era evident pentru toate părțile vizate, în cursul procedurii administrative, că planul de restructurare fusese modificat.

52 Comisia ar fi acceptat încă din 1999 ca planul de restructurare să fie modificat. Într-adevăr, a încurajat modificarea acestui plan sub conducerea Speedwing, după cum arată scrisorile adresate guvernului elen la 12 mai 1999, 27 iulie 1999 și 23 august 1999. Comisia ar fi fost informată în prealabil în legătură cu această primă propunere de modificare prin scrisorile adresate de guvernul elen la 7 mai 1999, 23 iunie 1999 și 7 iulie 1999. Planul Speedwing, extrem de detaliat, ar fi fost primul plan de restructurare modificat. Acesta a fost prezentat Comisiei la 18 noiembrie 1999, fiind însoțit de o scrisoare a guvernului elen. În scrisoarea din 29 martie 2000 trimisă Republicii Elene, Comisia ar fi admis că planul Speedwing era deja aplicat.

53 Comisia neaprobând însă planul Speedwing, guvernul elen ar fi informat-o din anul 2000, în special prin scrisorile din 29 august și 6 septembrie 2000, în legătură cu al doilea plan de restructurare modificat care prevedea privatizarea OA, după cum atestă considerentele (73) și (175) din decizia atacată. Informații detaliate cu privire la procedura de privatizare ar fi fost prezentate Comisiei într-un memorandum redactat de Crédit Suisse First Boston în luna decembrie 2000, apoi într-o scrisoare a guvernului elen din 16 mai 2001.

54 Rezultă din corespondența avută că, începând din anul 2000, planul de restructurare se compunea dintr-o privatizare majoritară, măsuri de reducere a costurilor și din vânzarea de active neesențiale. Reclamanta precizează că măsurile de reducere a costurilor, acceptate de Comisie, după cum reiese din decizia atacată (considerentele 106 și 174), începuseră să fie luate din 1998, conform deciziei din 1998.

55 Mai multe declarații ale Comisiei confirmă că aceasta a recunoscut că planul din 1998 fusese modificat în vederea adaptării la noua situație și că restructurarea OA implica în mod obligatoriu o privatizare. Într-adevăr, în Decizia din 4 octombrie 2000 care autorizează în mod oficial o modificare a planului din 1998, Comisia nu și-a împărtășit îngrijorarea cu privire la progresul restructurării, ci dimpotrivă, s-a referit expres la privatizare, arătând, de exemplu, că: „[…] actuala conducere este tranzitorie, până la privatizarea [OA] de la începutul anului viitor […]”.

56 În plus, Comisia ar fi luat cunoștință de adoptarea unor măsuri efective în vederea privatizării, în special printr-o scrisoare trimisă autorităților elene și datată 25 aprilie 2001, precum și printr-o scrisoare a vicepreședintelui Comisiei, doamna comisar pe probleme de transporturi Loyola de Palacio, către ministrul grec al transportului și comunicațiilor datată 5 iulie 2001. Această scrisoare s-ar referi într-adevăr la o reuniune care a avut loc la 29 mai 2001 între funcționari ai Comisiei și membrii ai cabinetului doamnei Loyola de Palacio, pe de o parte, și consilieri financiari și juridici ai guvernului grec, pe de altă parte, „pe tema privatizării în curs [a OA]”.

57 Pe de altă parte, neplata ultimei tranșe din ajutorul aprobat prin decizia din 1998 (22,9 milioane de euro) ar demonstra că guvernul elen și Comisia ar fi admis că planul de restructurare din 1998 ar fi fost modificat începând cu 1999, pentru se a lua în considerare evoluția conjuncturii pieței de transporturi aeriene, precum și

situația OA. Ținându-se cont de această modificare sau de această pretinsă renunțare la planul de restructurare, care s-ar traduce în special prin neplata ultimei tranșe din ajutor, decizia atacată, care constată nerespectarea planului de restructurare din 1998 și dispune recuperarea celei de a doua tranșe din ajutor, ar încălca și principiul protecției încrederii legitime, normele fundamentale de procedură, precum și principiul *non bis in idem*. Într-adevăr, Comisia ar fi trebuit să informeze înainte de adoptarea deciziei atacate că nu acceptă modificarea sus-menționată. În plus, neplata ultimei părți din ajutor ar fi trebuit să fie luată în considerare de Comisie pentru a determina cuantumul ajutorului care trebuie recuperat.

58 Punerea în aplicare a celui de al doilea plan de restructurare modificat ar fi fost întreruptă ca urmare a evenimentelor din 11 septembrie 2001. Prin scrisoarea din 1 februarie 2002, guvernul grec ar fi notificat Comisiei noile măsuri adoptate de OA, conform acestui plan de restructurare modificat, pentru a face față scăderii traficului aerian la nivel global. Privatizarea majoritară a OA, măsurile de reducere a costurilor și vânzarea de active neesențiale ar fi constituit, în aceste împrejurări, măsuri de restructurare reale și corespunzătoare.

59 Lansarea procesului actual de privatizare a avut loc cu succes în februarie 2002, după cum arată scrisoarea guvernului grec trimisă Comisiei la 22 februarie 2002. În 2002, activitatea OA ar fi cunoscut într-adevăr o netă ameliorare. Republica Elenă ar fi informat Comisia în legătură cu procesul de privatizare și cu măsurile de reducere a costurilor în special în răspunsurile din 11 aprilie 2002, formulate în raport cu primul ordin de furnizare a informațiilor al Comisiei, în scrisoarea din 16 iulie 2002, precum și în răspunsurile din 30 septembrie 2002, formulate în raport cu al doilea ordin de furnizare a informațiilor al Comisiei, din 9 august 2002. În aceste răspunsuri, Republica Elenă a confirmat în special vânzarea a 58 % din filiala sa Olympic Catering.

60 Procesul-verbal al reuniunii din 16 octombrie 2002 ar dovedi că, din nou, cu acea ocazie, Comisia a fost informată în legătură cu situația de fapt. În acesta, s-ar fi consemnat în mod expres că planul de restructurare din 1998 (în forma aprobată în 1998) „nu mai era de actualitate" (ultimul paragraf de la punctul 2, intitulat „Prezentare financiară și comercială"). Acest proces-verbal ar arăta și (alineatul 16 din anexa II) că membrul Comisiei însărcinat cu transporturile, doamna Loyola de Palacio, s-a întâlnit, la 2 și 3 octombrie 2002, cu domnul Verelis, ministrul grec al transportului și comunicațiilor, și a solicitat elaborarea unui nou plan de restructurare până la sfârșitul anului 2002.

61 În plus, documentul „Report on the Limited Review of [OA] Performance as Compared to its 2002 Financial Plan (July 2002)", care ar fi fost comunicat șefului de cabinet al doamnei De Palacio la 5 noiembrie 2002 și trimis la serviciile Comisiei la 14 noiembrie 2002, ar fi menționat o ameliorare semnificativă a situației exploatării OA în 2002. În aceste condiții, raportul ulterior sfârșitului anului 2002 privitor la privatizarea majoritară a activităților de zbor nu ar fi semnificativ.

62 La 21 noiembrie 2002, raportul detaliat intitulat „Restructuring & Privatisation Report on OA (5 November 2002)" [*Restructurare și privatizare: raport privind OA (5 noiembrie 2002)*] ar fi fost comunicat Comisiei. Acest raport ar fi descris foarte minuțios propunerea de privatizare, până la detalii precum numărul angajaților, și ar fi cuprins proiecții financiare pentru operațiunile de zbor pentru 2003-2005, demonstrând viabilitatea întreprinderii.

63 Prin scrisoarea ministrului grec al transportului și comunicațiilor din 2 decembrie 2002, membrul Comisiei care se ocupă de transporturi ar fi fost informat în legătură cu faptul că șase investitori privați își manifestaseră interesul de a cumpăra majoritatea acțiunilor OA (a se vedea considerentul 9 din decizia atacată).

64 În acest context, contrar celor susținute de Comisie, al doilea plan de restructurare modificat i-ar fi fost prezentat „cu toate precizările necesare”, conform punctului 32 din Orientările comunitare din 1999 privind ajutorul de stat în vederea salvării și restructurării întreprinderilor aflate în dificultate (JO C 288, p. 2, denumite în continuare „orientările comunitare”). În particular, raportul din 5 noiembrie 2002 sus-menționat ar conține toate „datele, ipotezele, previziunile, măsurile, obiectivele și condițiile” necesare, iar titlul său ar fi indicat clar că este vorba despre un plan de restructurare. În plus, orientările comunitare sus-vizate s-ar limita să prevadă, la punctul 3.2.4, că un stat membru poate „solicita” Comisiei să accepte modificări ale planului de restructurare. În prezenta cauză, voluminoasa corespondență sus-menționată între Republica Elenă și Comisie ar constitui, prin urmare, o cerere valabilă. De altfel, al doilea plan de restructurare modificat ar fi fost prezentat Comisiei conform aceleiași proceduri ca și cea urmată în ce privește planul Speedwing, de care Comisia pare mulțumită.

65 Comisia susține însă că motivul de fapt formulat de reclamantă, conform căruia planul de privatizare i-ar fi fost prezentat și ar fi fost aprobat, nu a fost niciodată formulat de OA sau de autoritățile elene în cursul procedurii administrative, nici sub formă de cerere de ajutor suplimentar, nici sub forma unui nou plan de restructurare care înlocuiește planul din 1998. Chiar și în timpul întâlnirii din data de 16 octombrie 2002, s-ar fi subliniat că are loc o analizare de către Comisie a respectării de către Republica Elenă a angajamentelor impuse prin Decizia din 1998. Reclamanta nu ar putea deci invoca acest motiv de fapt nou (a se vedea, *a contrario,* concluziile avocatului general M. Darmon în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Germania și Pleuger Worthington/Comisia, punctul 34 de mai sus, Rec., p. I-1175, punctele 33 și 107, Hotărârea Tribunalului British Airways și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 81, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, BFM și EFIM/Comisia, T-126/96 și T-127/96, Rec., p. II-3437, punctul 88). Pe fond, Comisia contestă că OA ar fi făcut obiectul unei „proceduri de restructurare unice și prelungite”, întemeiate pe un plan de restructurare modificat. Comisia susține că planul Speedwing era complet diferit de un plan de privatizare. În plus, ca urmare a renunțării la planul Speedwing, niciun plan de restructurare modificat nu i-ar fi fost transmis și, *a fortiori*, niciunul nu a fost aprobat de această instituție.

66 Comisia arată că, potrivit jurisprudenței (Hotărârea BFM și EFIM/Comisia, punctul 65 de mai sus, punctele 98-100), o simplă declarație de intenție nu este suficientă pentru modificarea unui plan de restructurare. Ar fi necesară prezentarea oficială a unui plan modificat (însoțit de date, ipoteze, previziuni, măsuri, obiective și condiții), în vederea aprecierii de către Comisie. De altfel, autoritățile elene ar fi cunoscut, în mod vădit, procedura aplicabilă, pentru că ar fi urmărit-o atât în cazul adaptării planului din 1994, pe care Comisia l-a aprobat prin Decizia din 1998, cât și în cazul planului Speedwing.

67 În prezenta cauză, corespondența invocată de reclamantă nu ar fi putut fi considerată în niciun caz că îndeplinește condițiile unui plan de restructurare modificat. În special, raportul intitulat „Report on the limited review of [OA] performance as compared to its 2002 financial plan" s-ar întemeia pe informații și ipoteze neconfirmate și pe date care s-ar dovedi uneori inexacte și incomplete. În ceea ce privește raportul din 5 noiembrie 2002, intitulat „Restructuring and Privatization", acesta ar prezenta în continuare procedura de privatizare ca pe un „concept", cu toate că fusese transmis Comisiei în noiembrie 2002, cu mai puțin de două luni înainte de expirarea planului de restructurare aprobat în 1998. În plus, niciunul dintre aceste două rapoarte nu a fost prezentat explicit sub formă de plan revizuit.

68 În cele din urmă, argumentul că neplata ultimei tranșe din ajutor ar dovedi că planul din 1998 a fost modificat de comun acord ar fi tardiv, fiindcă acest argument nu a fost invocat în cursul procedurii administrative. În plus, nu ar fi întemeiat. De altfel, ar contrazice observațiile transmise la 21 noiembrie 2002 de autoritățile elene, conform cărora plata ultimei tranșe nu ar fi fost aprobată de Comisie, împiedicând astfel planul să dea rezultate.

69 În aceste condiții, dat fiind că sfârșitul perioadei de valabilitate a planului de restructurare, aprobată prin Decizia din 1998, era aproape, Comisia ar fi fost obligată să evalueze punerea în aplicare a acestui plan.

b) Aprecierea Tribunalului

70 Înainte de a trece la motivele întemeiate, pe de o parte, pe lipsa motivării și, pe de altă parte, pe eroarea de fapt, precum și pe eroarea vădită de apreciere, trebuie să se analizeze excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie împotriva argumentației reclamantei privitoare la modificarea planului de restructurare.

Cu privire la excepția de inadmisibilitate invocată de Comi3sie

71 Comisia susține că argumentația reclamantei întemeiată pe pretinsa prezentare a unui plan de privatizare care modifică planul de restructurare din 1998 este inadmisibilă în măsura în care această argumentație nu a fost formulată în cursul procedurii administrative.

72 Tribunalul amintește că, în cadrul unei acțiuni în anulare formulate în temeiul articolului 230 CE, legalitatea unui act comunitar trebuie apreciată în funcție de elementele de fapt și de drept existente la data adoptării actului. În special, aprecierile complexe formulate de Comisie nu trebuie analizate decât în funcție de elementele de care dispunea aceasta în momentul în care le-a efectuat (Hotărârea Tribunalului British Airways și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 81, și Hotărârea din 15 iunie 2005, Corsica Ferries France/Comisia, T-349/03, Rec., p. II-2197, punctul 142).

73 Rezultă că, în principiu, un reclamant nu se poate prevala de argumente de fapt necunoscute Comisiei și care nu i-ar fi fost notificate în cursul procedurii de investigare. În schimb, nimic nu împiedică persoana interesată să invoce împotriva deciziei finale un motiv juridic neinvocat în etapa procedurii administrative (Hotărârea Tribunalului din 6 octombrie 1999, Kneissl Dachstein/Comisia, T-110/97, Rec., p. II-2881, punctul 102, și Hotărârea Saxonia Edelmetalle și alții/Comisia, punctul 34 de mai sus, punctul 68).

74 În prezenta cauză, Comisia nu contestă faptul că a luat cunoștință în decursul procedurii administrative de problema privatizării OA, abordată în schimbul de scrisori cu autoritățile elene și în anumite rapoarte care i-au fost comunicate de aceste autorități, pe care reclamanta își întemeiază motivul privitor la existența unui plan de restructurare modificat și aprobat de această instituție.

75 Or, întrebarea dacă, în conformitate cu normele procedurale aplicabile, un plan de privatizare care modifică planul de restructurare din 1998 a fost prezentat în mod justificat Comisiei în vederea aprobării, presupune o apreciere juridică pe baza elementelor de fapt menționate mai sus, care este cunoscut că au fost comunicate Comisiei.

76 Fiind vorba, ca urmare, de un motiv juridic și nu de o argumentație exclusiv de fapt, reclamanta se poate prevala de existența pretinsă a unui plan de privatizare care înlocuiește planul de restructurare din 1998, fie că a invocat, fie că nu acest motiv în cursul procedurii administrative.

77 Pentru aceleași motive, excepția de inadmisibilitate opusă de Comisie argumentului juridic al reclamantei conform căruia neplata ultimei tranșe din ajutorul aprobat prin Decizia din 1998 ar dovedi faptul că planul de restructurare din 1998 a fost modificat cu acordul Comisiei, trebuie de asemenea respinsă.

Cu privire la motivul întemeiat pe lipsa motivării

78 Cu titlu introductiv, trebuie apreciată sfera de aplicare a argumentației reclamantei referitoare la lipsa motivării.

79 Tribunalul amintește în această privință că obligația de motivare constituie o normă fundamentală de procedură, care trebuie distinsă de problema temeiniciei motivării, aceasta din urmă fiind o componentă a legalității pe fond a actului litigios. Motivele și argumentele care urmăresc contestarea temeiniciei acestui act sunt, așadar, ineficiente în cadrul unui motiv întemeiat pe lipsa motivării sau pe motivarea insuficientă. Motivarea impusă de articolul 253 CE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul (Hotărârea Curții din 22 martie 2001, Franța/Comisia, C-17/99, Rec., p. I-2481, punctele 35-38, Hotărârea Corsica Ferries France/Comisia, punctul 72 de mai sus, punctele 52 și 59, și Hotărârea Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctele 70 și 71).

80 În plus, conform unei jurisprudențe bine stabilite, întrebarea dacă motivarea unei decizii îndeplinește cerințele articolului 253 CE trebuie analizată având în vedere nu numai formularea, ci și contextul acestuia, precum și totalitatea regulilor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea British Airways și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 94 și Hotărârea Freistaat Thürigen/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 202).

81 În prezenta cauză, reclamanta reproșează în esență Comisiei faptul că a omis să motiveze decizia atacată cu privire la lipsa viabilității OA din punctul de vedere al planului de restructurare modificat.

82 Este adevărat că, în decizia atacată, Comisia a controlat punerea efectivă în aplicare a planului de restructurare în raport cu planul prevăzut de decizia din 1998. Totuși, la considerentul 173 din această decizie, Comisia a motivat această abordare prin lipsa, în opinia acesteia, a prezentării de către statul grec, acționar unic al OA, a unei propuneri de modificare concretă a planului de restructurare din 1998, după respingerea de către aceasta a planului Speedwing. În considerentul (116) al treilea paragraf, Comisia arătase deja în această privință că, deși nivelul pierderilor de 50 % din capitalul social a fost depășit din 1999, nu s-a realizat nicio majorare de capital, iar planul de restructurare nu a fost „adaptat în mod masiv" în termen.

83 Pentru a determina dacă această explicație constituie în cazul de față o motivare suficientă, aceasta trebuie apreciată în contextul procedurii care a condus la adoptarea deciziei atacate. În această privință, Tribunalul arată, pe de o parte, că în decizia sa din 6 martie 2002 de a deschide procedura oficială de investigare, Comisia indicase în mod special că planul de restructurare din 1998, pe care se întemeiase decizia din 1998 de aprobare a ajutorului pentru restructurare avut în vedere, nu fusese pus în aplicare conform prevederilor și că existența unor îndoieli serioase privind compatibilitatea situației economice și financiare actuale a OA cu indicatorii operaționali și financiari ai planului respectiv justifica reanalizarea deciziei din 1998 din punctul de vedere al aplicării corecte a acestui plan. Pe de altă parte, nu reiese din dosar că autoritățile elene ar fi prezentat Comisiei, ca urmare a renunțării la planul Speedwing și înainte de adoptarea deciziei atacate la 11 decembrie 2002, o cerere oficială și clară de modificare a planului de restructurare din 1998, în scopul realizării adaptărilor necesare ale acestui plan, procedând în acel caz la privatizarea OA.

84 În aceste condiții, trebuie să se constate că nu exista o obligație a Comisiei de a expune mai detaliat, în decizia atacată, motivele pentru care considera că trebuie să controleze punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998 în versiunea inițială.

85 Prin urmare, este neîntemeiat motivul bazat pe lipsa motivării acestei decizii în ceea ce privește problema dacă planul de restructurare modificat, invocat de reclamantă, ar permite să se restabilească într-un termen rezonabil viabilitatea pe termen lung a OA.

86 Ca urmare, trebuie analizate motivele privitoare la neluarea în considerare a planului de restructurare modificat în cadrul motivelor întemeiate pe eroarea de fapt și pe eroarea vădită de apreciere, invocate de reclamantă.

Cu privire la motivele întemeiate pe eroarea de fapt și pe eroarea vădită de apreciere

87 Reclamanta invocă patru serii de argumente pentru a demonstra că planul din 1998 fusese revizuit după renunțarea la planul Speedwing. Înainte de a examina pe rând argumentele reclamantei întemeiate, în primul rând, pe procedura de restructurare a OA, pe care o consideră unică și prelungită, și pe necesitatea de a actualiza planul din 1998, în al doilea rând, pe neplata ultimei tranșe din ajutor, în al treilea rând, pe Decizia din 4 octombrie 2000 și, în al patrulea rând, pe corespondența existentă între autoritățile elene și Comisie, precum și pe rapoartele comunicate Comisiei în cursul procedurii administrative, trebuie să se precizeze cadrul juridic în care se înscrie problema în litigiu.

— Cadrul juridic și problema ridicată în prezenta cauză

88 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, pentru a fi declarate compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, ajutoarele pentru

întreprinderile în dificultate trebuie să fie legate de un plan de restructurare coerent, care trebuie prezentat Comisiei cu toate precizările necesare (Hotărârea Franța/Comisia, punctul 79 de mai sus, punctul 45, Hotărârea BFM și EFIM/Comisia, punctul 65 de mai sus, punctul 98, și Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 151). Orientările comunitare aplicabile în speță confirmă faptul că planul de restructurare trebuie să permită restabilirea viabilității întreprinderii pe termen lung, pe baza ipotezelor realiste privind condițiile de exploatare viitoare, și că acesta trebuie prezentat împreună cu toate precizările necesare [punctul 3.2.2. litera (b)].

89 În plus, în conformitate cu orientările comunitare, ca urmare a aprobării unui ajutor pentru restructurare, îi revine întreprinderii vizate să pună în aplicare integral planul de restructurare acceptat de Comisie și să execute orice altă obligație prevăzută în decizia Comisiei [punctul 3.2.2. litera (f)]. Punerea în aplicare a planului de restructurare se efectuează sub controlul Comisiei, care trebuie să aibă posibilitatea de a se asigura de buna desfășurare a planului prin intermediul rapoartelor periodice și detaliate, care îi sunt comunicate de statul membru vizat [punctul 3.2.2. litera (g)].

90 Orientările comunitare (punctul 3.2.4) precizează și că, dacă a fost autorizat un ajutor pentru restructurare, în perioada de restructurare, statul membru vizat poate solicita Comisiei să accepte modificări ale planului de restructurare și ale cuantumului ajutorului. Comisia poate autoriza astfel de modificări după verificarea îndeplinirii unui anumit număr de condiții. În special, planul revizuit trebuie întotdeauna să indice revenirea la viabilitate într-un termen rezonabil.

91 Prin urmare, din dispozițiile articolului 87 alineatul (3) litera (c), coroborate cu articolul 88, alineatele (2) și (3) CE, astfel cum sunt interpretate de către jurisprudența avută în vedere mai sus și puse în aplicare prin dispozițiile citate anterior ale orientărilor comunitare, rezultă că orice modificare importantă a unui plan de restructurare

acceptat de Comisie necesită, în principiu, prezentarea de către statul membru vizat a unui plan revizuit care să cuprindă toate precizările necesare pentru a permite Comisiei să aprecieze compatibilitatea ajutorului cu piața comună, în raport cu condițiile stabilite la punctul 3.2.4 din orientările comunitare.

92 De altfel, în plan procedural, jurisprudența arată că în mod normal Comisia nu poate adopta o decizie de derogare de la această condiție fără redeschiderea procedurii prevăzute la articolul 88 alineatul (2) CE, atunci când nu se îndeplinește una dintre condițiile cărora le este supusă aprobarea unui ajutor, cu excepția cazului în care diferențele sunt relativ minore în raport cu condiția inițială (Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, Ryanair/Comisia, T-140/95, Rec., p. II-3327, punctul 88). În special, atunci când adoptarea planului de restructurare ridică îndoieli privind compatibilitatea ajutorului, Comisia este obligată să procedeze la o reluare a investigării oficiale a compatibilității acestui ajutor cu piața comună.

93 Aceste norme procedurale confirmă că, în cazul neexecutării integrale a planului de restructurare acceptat prin decizia de aprobare a unui ajutor pentru restructurare, după caz, Comisia nu poate autoriza o modificare importantă a acestui plan decât pe baza unei investigări oficiale aprofundate a conformității planului revizuit, prezentat de statul membru vizat, cu condițiile sus-menționate, enunțate de orientările comunitare. Ca urmare, în cazul neprezentării de către statul membru vizat a unui plan de restructurare revizuit, în principiu, Comisia nu are obligația și nu este în măsură – în momentul aprecierii compatibilității ajutorului – să ia în considerare eventualele modificări importante ale planului inițial pe baza unor simple declarații de intenție ale statului membru vizat.

94 În prezenta cauză, trebuie deci să se verifice dacă diferitele elemente invocate de reclamantă permit totuși să se considere că o a doua cerere de modificare a planului de restructurare din 1998 a fost prezentată Comisiei, împreună cu toate precizările

necesare pentru a-i permite aprecierea compatibilității ajutorului, în lipsa unei a doua cereri oficiale de modificare a planului de restructurare după renunțarea la primul plan de restructurare revizuit și notificat Comisiei, respectiv la planul Speedwing (a se vedea punctele 13 și 83 de mai sus).

— Analiza argumentelor privind procedura de restructurare unică și prelungită a OA și necesitatea de a actualiza planul de restructurare din 1998

95 Trebuie să se sublinieze mai întâi că, în orice ipoteză, argumentul reclamantei conform căruia OA ar fi desfășurat o procedură de restructurare unică și prelungită, în decursul căreia planul de restructurare din 1998 ar fi fost modificat, este lipsit de pertinență. Într-adevăr, oricare ar fi natura măsurilor de restructurare puse în aplicare sau avute în vedere, în condițiile în care autoritățile naționale doreau să obțină, la fel ca în prezenta cauză, o adaptare substanțială a planului inițial (a se vedea punctul 97 de mai jos), le revenea să transmită Comisiei un plan revizuit în vederea aprobării, conform dispozițiilor avute în vedere mai sus în orientările comunitare, în scopul de a permite acestei instituții să controleze compatibilitatea ajutorului cu piața comună din perspectiva acelui plan revizuit. În special, nu era suficient să se solicite Comisiei să analizeze situația financiară a OA independent de punerea în aplicare efectivă a planului de restructurare din 1998, astfel cum au procedat autoritățile elene conform deciziei atacate (considerentul 184). De altfel, trebuie observat că restructurarea OA fusese inițiată din 1994, după cum se subliniază în raportul final al societății Deloitte & Touche cu privire la planul Speedwing în martie 2000, și că o actualizare a planului din 1994 și o prelungire a perioadei de restructurare, necesare pentru a permite OA redresarea situației în funcție de obiectivele stabilite în planul inițial, fuseseră autorizate de Comisie prin decizia din 1998, ca urmare a notificării de către Republica Elenă, în luna iulie 1998, a unui plan de restructurare revizuit, însoțit de un plan de punere în aplicare detaliat (a se vedea considerentele (40), (46), (78) și (85) ale acestei decizii). Planul de restructurare din 1998 urmărea restabilirea viabilității OA pe termen lung, prin punerea în aplicare completă a măsurilor de restructurare deja prevăzute în planul din 1994, cărora li se adăugau măsuri suplimentare de restructurare în scopul de a lua în considerare scăderea rezultatelor financiare ale OA în 1997.

96 În plus, măsurile de restructurare a OA puse în aplicare succesiv în perioada de aplicare a planului de restructurare din 1998 se înscriau în strategii diferite, producând o discontinuitate în procedura de restructurare. Într-adevăr, după cum au recunoscut autoritățile elene în special în răspunsurile din 11 aprilie 2002 la ordinul de furnizare a informațiilor din 6 martie 2002, „filosofia planului Speedwing era foarte diferită de cea a planului aprobat în 1998, prin faptul că era mai mult centrată pe expansiune și pe maximizarea veniturilor decât pe cheltuieli". Planul Speedwing, însoțit de un plan de afaceri, a fost notificat Comisiei în luna noiembrie 1999 (a se vedea punctul 13 de mai sus). Totuși, realizarea acestui plan fusese inițiată încă din luna august 1999, fără aprobarea Comisiei. Astfel, punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998 a fost suspendată din luna august 1999 până la plecarea Speedwing, la jumătatea anului 2000, și o nouă fază de reducere a costurilor și de relansare a planului de restructurare din 1998 a putut începe în vara lui 2000.

97 În cazul de față, era totuși evident, încă din 1999, că era necesară o revizuire substanțială a planului de restructurare din 1998 pentru asigurarea viabilității pe termen lung a OA, după cum a subliniat guvernul grec în special în planul Speedwing, referindu-se în particular la raportul societății Deloitte & Touche din 21 iulie 1999 privind executarea planului din 1998 (a se vedea punctul 11 de mai sus). În acest raport se sublinia, într-adevăr, că situația financiară precară a OA și deteriorarea condițiilor pieței făceau indispensabile măsurile suplimentare pentru asigurarea viabilității pe termen lung a companiei. Caracterul necorespunzător al rezultatelor financiare ale OA scontate din planul de restructurare din 1998 fusese de altfel deja subliniat în raportul privind punerea în aplicare a acestui plan comunicat Comisiei la 7 mai 1999 (a se vedea punctul 10 de mai sus), în care aceste autorități explicaseră că, după adoptarea deciziei din 1998, rezultatele reale care au reieșit din conturile auditate ale exercițiului 1997 s-au dovedit „mai slabe decât estimările cele mai pesimiste realizate înainte de sfârșitul lunii februarie 1998, atunci când au fost elaborate planul de restructurare și planul de afaceri asociat". În cele din urmă, din procesul-verbal al acestei întâlniri, redactat de Comisie, reiese că, în cadrul întâlnirii cu serviciile Comisiei din 16 octombrie 2002, consilierii juridici ai guvernului grec au reafirmat faptul că, încă din 1999, planul de restructurare din 1998 nu mai era de actualitate, ca urmare a diferențelor mari existente încă din primul an de aplicare a planului.

98 Având în vedere amploarea modificărilor considerate necesare de către cele două părți, cerințele avute în vedere mai sus (a se vedea punctele 91 și 93 de mai sus) referitoare la prezentarea de către statul membru vizat, în decursul perioadei de restructurare, a unui plan de restructurare revizuit, în vederea unei analize aprofundate a acestuia de către Comisie, nu puteau fi modificate prin simplul fapt că s-a încurajat de către Comisie – după cum arată – modificarea planului de restructurare din 1998. Într-adevăr, Comisia a încurajat modificarea acestui plan, mai întâi sub conducerea Speedwing, după cum reiese în special din scrisorile sale din 27 iulie 1999 și din 23 august 1999, precum și din decizia atacată (considerentul 29), apoi, după renunțarea la planul Speedwing, după cum arată, de exemplu, scrisoarea sa din 29 martie 2000, scrisoarea membrului Comisiei pe probleme de transporturi, doamna Loyola de Palacio, din data de 5 iulie 2001, și faptul că aceasta din urmă a exprimat, în cursul întâlnirii din 2 și 3 octombrie 2002 cu domnul Verelis, ministrul transportului și comunicațiilor din Grecia, îndoielile Comisiei cu privire la viabilitatea OA și necesitatea urgentă de a avea la dispoziție un nou plan de restructurare înainte de scadența planului de restructurare în curs, după cum reiese din anexa II la procesul-verbal al întâlnirii din 16 octombrie 2002.

99 În plus, reiese din actele dosarului că în mai multe ocazii și în special în scrisoarea din 23 august 1999 avută în vedere mai sus, Comisia, deși s-a declarat de acord cu modificarea planului de restructurare din 1998, a insistat asupra faptului că ar trebui să analizeze noul plan revizuit în detaliu înainte de a lua decizia finală privind compatibilitatea ajutorului. În prealabil, Comisia subliniase în special faptul că autoritățile naționale competente trebuie să acorde prioritate definirii unor proiecții financiare revizuite care acopereau întreaga durată a planului (a se vedea scrisoarea Comisiei către autoritățile elene din 12 mai 1999).

100 În acest context, din simpla existență a unui consens între autoritățile elene și Comisie, în decursul procedurii administrative, cu privire la necesitatea de a actualiza planul de restructurare din 1998 nu se poate deduce că un nou plan revizuit care îndeplinea cerințele avute în vedere mai sus (a se vedea punctele 91 și 93 de mai sus) a fost transmis Comisiei în vederea aprobării.

— Analiza argumentului privind neplata ultimei tranșe din ajutor

101 În ceea ce privește neplata celei de a treia și ultimei tranșe din ajutor, reiese clar din actele dosarului că aceasta era motivată de neexecutarea planului de restructurare din 1998. Într-adevăr, Decizia din 1998 [articolul 1 alineatul (2)] condiționa plata acestei tranșe, în cuantum de 22,9 milioane de euro, de respectarea tuturor condițiilor impuse de această decizie în vederea asigurării compatibilității ajutorului cu piața comună, de punerea în aplicare efectivă a planului de restructurare din 1998, precum și de atingerea rezultatelor scontate (în special în ce privește proporția între costuri și productivitate). Or, ca urmare a comunicării, la 7 mai 1999, de către autoritățile elene a raportului, deja citat, prevăzut de articolul 1 alineatul (2) din Decizia din 1998 înainte de plata ultimei tranșe, Comisia le indicase autorităților elene, în special prin scrisoarea din 27 iulie 1999, avută în vedere mai sus, că analiza neîndeplinirii obligațiilor privind punerea în aplicare a planului de restructurare din 1998, prezentată în raportul societății Deloitte & Touche din 21 iulie 1999 (a se vedea punctele 10 și 11 de mai sus), arăta că, în acest caz, Comisia nu putea lua o decizie favorabilă plății ultimei tranșe. După cum Tribunalul a arătat deja (a se vedea punctul 98 de mai sus), Comisia a cerut guvernului grec să îi transmită un plan actualizat de restructurare a OA, în vederea unei analize a caracterului justificat al plății unei sume de 22,9 milioane de euro. În scrisoarea sa din 18 noiembrie 1999 prin care notifică planul Speedwing Comisiei (a se vedea punctul 13 de mai sus), guvernul elen solicitase acestei instituții plata ultimei tranșe din ajutor, ca urmare a controlului efectuat cu privire la planul revizuit. Totuși, prin scrisoarea din 17 decembrie 1999, acest guvern a solicitat instituției respective să amâne decizia privind plata ultimei tranșe, în scopul de a permite autorităților elene să realizeze o evaluare a eventualelor efecte ale procedurii prin care se urmărea să se permită investițiile private în OA și care tocmai fusese declanșată și să dezvolte planul optim pentru asigurarea viabilității OA. Într-adevăr, contractul încheiat cu Speedwing prevedea o opțiune de cumpărare în favoarea British Airways, înainte de iulie 2000, pentru acțiuni OA echivalente unui plafon maxim de 20 % din capitalul societății. În acest context, cu atât mai puțin se poate explica neplata ultimei tranșe din ajutor prin împrejurarea că guvernul elen și Comisia ar fi considerat că planul de restructurare din 1998 fusese revizuit cu cât, în final, se renunțase la planul Speedwing ca urmare a comunicării de către Comisie către autoritățile elene, prin scrisoarea din 20 martie 2000, a raportului final defavorabil întocmit de Deloitte & Touche în luna martie 2000 (a se vedea punctul 14 de mai sus).

102 Nici evoluțiile ulterioare ale cauzei nu permit să se considere că neplata ultimei tranșe din ajutor dovedește modificarea planului de restructurare din 1998. Întrucât British Airways nu a prezentat o ofertă de cumpărare înainte de luna iulie 2000, guvernul grec a informat Comisia, prin scrisoarea din 29 august 2000, în legătură cu decizia sa de a lansa o procedură internațională de cereri de ofertă în vederea desemnării unui investitor strategic. În această scrisoare, acest guvern repetă cererea privind amânarea de către Comisie a deciziei privind eliberarea ultimei tranșe, în măsura în care OA „nu ar fi evaluat rezultatele acestei încercări" de privatizare. Aceste elemente atestă numai faptul că la nivelul Comisiei exista informația privind proiectul de privatizare majoritară a OA, în scopul facilitării realizării obiectivelor planului de restructurare (a se vedea punctul 106 de mai jos). Ca urmare, cu toate că, în răspunsurile formulate de autoritățile elene la 11 aprilie 2002 (punctul 1.9), acestea ar fi prezentat „înghețarea" ultimei tranșe a ajutorului ca rezultat al atitudinii lor deschise compromisurilor cu Comisia, această „înghețare" nu poate fi interpretată, în contextul de mai sus, ca rezultat al prezentării unei cereri de revizuire a planului de restructurare însoțită de un plan revizuit în conformitate cu dispozițiile din orientările comunitare. Această „înghețare" rezultă exclusiv din aplicarea de către Comisie a articolului 1 alineatul (2) din Decizia din 1998 (a se vedea punctul 101 de mai sus).

103 Ca urmare, spre deosebire de susținerile reclamantei, neplata ultimei tranșe din ajutor nu poate fi considerată un indiciu al modificării planului de restructurare din 1998 sau al transmiterii către Comisie a unei cereri de revizuire a acestui plan de restructurare din 1998 însoțită de un al doilea plan revizuit, după renunțarea la planul Speedwing.

104 Ca urmare, indiferent de neplata ultimei tranșe din ajutor, planul de restructurare din 1998 rămânea integral valabil și continua să se impună în totalitate reclamantei, conform dispozițiilor orientărilor comunitare (a se vedea punctul 89 de mai sus). În special, în pofida susținerilor reclamantei, nu îi revenea Comisiei să notifice, înainte de adoptarea deciziei atacate, neacceptarea pretinsei modificări a acestui plan care s-ar fi tradus prin neplata ultimei tranșe din ajutor. În plus, atunci când a controlat respectarea planului de restructurare din 1998, prin decizia atacată, și a luat poziție cu

privire la recuperarea ajutorului deja plătit, pe care îl considera incompatibil cu piața comună, nu îi revenea obligația de a ține cont de pretinsa modificare sus-menționată și de neplata ultimei tranșe din ajutor, dat fiind că nicio modificare a planului de restructurare din 1998 nu îi fusese legal notificată. Reiese de aici că motivele suplimentare, invocate de reclamantă în raport cu această argumentare referitoare la neplata ultimei tranșe, care se întemeiază pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime, a normelor fundamentale de procedură și a principiului *non bis in idem,* trebuie de asemenea respinse ca vădit neîntemeiate.

— Analiza argumentului privind Decizia din 4 octombrie 2000

105 De asemenea, mențiunea din Decizia Comisiei din 4 octombrie 2000 de a nu ridica nicio obiecție la modificarea Deciziei din 1998 referitoare la caracterul tranzitoriu al conducerii OA la începutul anului 2001 nu permite să se presupună că al doilea plan de restructurare modificat, care integrează privatizarea OA, ar fi fost prezentat Comisiei după renunțarea la planul Speedwing. În contextul Deciziei din 4 octombrie 2000, mențiunea avută în vedere mai sus constituia numai unul dintre motivele deciziei Comisiei de a prelungi termenul de utilizare a noilor garanții pentru împrumuturi aprobate prin Decizia din 1998 (a se vedea punctele 16 și 17 de mai sus). Contrar susținerilor reclamantei, în cadrul Deciziei din 4 octombrie 2000, numai modificarea minoră constituită de prelungirea sus-menționată a termenului de utilizare a noilor garanții pentru împrumuturi a fost considerată a nu crea nicio îndoială în ce privea compatibilitatea ajutorului, conform jurisprudenței ilustrate prin Hotărârea Ryanair/Comisia, punctul 92 de mai sus.

106 Ca urmare, Decizia din 4 octombrie 2000, invocată de reclamantă, nu poate fi interpretată în sensul că ar sugera prezentarea către Comisie a unui singur plan revizuit care integrează procedura de privatizare și aprobarea acestui plan.

— Analiza argumentelor întemeiate pe corespondența între autoritățile elene și Comisie și pe rapoartele comunicate acestei instituții

107 Este important să fie amintit, cu titlu introductiv, că nici informarea regulată a Comisiei cu privire la aplicarea proiectului de privatizare majoritară a OA și în special cu privire la evoluția celor două proceduri de privatizare succesive inițiate la începutul verii lui 2000 și în luna februarie 2002, nici organizarea de întâlniri pe această temă între consilierii guvernului elen și serviciile Comisiei nu pot scuti autoritățile elene de a supune aprobării Comisiei orice modificare importantă a planului de restructurare din 1998, împreună cu precizările necesare.

108 Trebuie, prin urmare, să se verifice dacă această corespondență și diversele rapoarte invocate de reclamantă permit să se considere că o cerere de modificare a planului de restructurare, însoțită de un plan revizuit, a fost prezentată Comisiei în conformitate cu cerințele orientărilor comunitare, fie în raport cu prima, fie cu a doua procedură de privatizare.

109 În ce privește prima procedură de privatizare, ca urmare a adoptării, în septembrie 2000, a deciziei necesare pentru începerea unei privatizări majoritare a OA, cererea de ofertă a fost lansată în luna decembrie 2000, conform indicațiilor furnizate în răspunsurile autorităților elene din 11 aprilie 2002 la ordinul de furnizare a informațiilor din 6 martie 2002 (punctele 2.7.4 și 2.19.2). Într-o scrisoare către doamna Loyola de Palacio, din 6 septembrie 2000, ministrul grec al transportului și al comunicațiilor a subliniat că, în conformitate cu observațiile strânse de societatea Crédit Suisse First Boston de la investitori privați, nu ar exista o exprimare a interesului decât în cazul cesiunii unui pachet majoritar și cu condiția ca parametrii financiari ai OA să fie „clari". În ce privește memorandumul societății Crédit Suisse First Boston, datat 20 decembrie 2000, comunicat Comisiei, acesta era destinat asistării unui număr determinat de societăți care își exprimaseră interesul pentru achiziționarea OA,

în decizia lor de a efectua sau nu investigații suplimentare privind situația acestei societăți. Memorandumul includea și raportul redactat de societatea Pricewaterhouse-Coopers (a se vedea punctul 15 de mai sus). Totuși, problema adaptării planului de restructurare din 1998, în vederea restabilirii viabilității OA, nu a fost abordată nici în acest memorandum, nici în corespondența și răspunsurile sus-menționate.

110 Același lucru este valabil și pentru scrisoarea adresată de autoritățile elene Comisiei la 16 mai 2001, ca răspuns la scrisoarea acestei instituții din 25 aprilie 2001. În această din urmă scrisoare, care se referea la discuțiile preliminare care avuseseră loc începând din luna decembrie 2000 între serviciile Comisiei și consilierii guvernului elen cu privire la proiectul de privatizare a OA, Comisia, pe de o parte, își exprimase îndoielile cu privire la compatibilitatea procedurii de cerere de ofertă cu poziția sa în materia privatizărilor, expusă în Al XXIII-lea raport privind politica în domeniul concurenței, din 1993 (punctele 402 și 403). Pe de altă parte, Comisia reiterase în aceeași scrisoare faptul că respectarea planului de restructurare și revenirea OA la viabilitate ar constitui condiții-cheie cu privire la Deciziile din 1994 și 1998.

111 Or, cu privire la acest ultim punct, autoritățile elene s-au limitat, în răspunsul din 16 mai 2001, avut în vedere mai sus, să facă trimitere la observațiile lor din 19 februarie 2001 cu privire la plângerea HACA (a se vedea punctul 18 de mai sus) și nici măcar nu au făcut referire la o eventuală adaptare a planului de restructurare din 1998. În plus, în ce privește procedura de privatizare, aceste autorități nu au făcut decât să informeze Comisia în legătură cu prezentarea a trei oferte în termenul stabilit și să anunțe faptul că operațiunea va fi notificată Comisiei după consultări neoficiale cu serviciile acesteia. Reiese astfel din acest schimb de corespondență din 25 aprilie și 16 mai 2001 că, în acest stadiu, nicio cerere de revizuire a planului nu a fost prezentată Comisiei.

112 Prin scrisoarea din 1 februarie 2002, autoritățile elene au informat Comisia în legătură cu discuțiile care erau în curs cu unul dintre ofertanți. În plus, acestea au comunicat acestei instituții măsuri de reducere a costurilor de exploatare, de raționalizare a rețelei OA și de ameliorare a randamentului prin renunțarea la tarifele reduse și

aplicarea tehnicilor de management al randamentului. Însă aceste măsuri suplimentare, adoptate în scopul adaptării la criza existentă pe piața transporturilor aeriene ca urmare a evenimentelor din 11 septembrie 2001 și perfect compatibile cu planul de restructurare din 1998, nu erau însoțite de nicio cerere de adaptare a acestui plan.

113 Reiese că nici scrisorile și documentele invocate de reclamantă, nici celelalte elemente ale dosarului nu evidențiază transmiterea la Comisie a vreunei cereri de revizuire a planului de restructurare din 1998, nici chiar implicită, în decursul primei proceduri de privatizare, care a fost întreruptă în februarie 2002 ca urmare a incapacității ofertantului privilegiat de a-și demonstra soliditatea financiară.

114 În ceea ce privește a doua procedură de privatizare, prin scrisoarea ministrului transportului și comunicațiilor din 22 februarie 2002, guvernul elen a anunțat Comisia că procedura de privatizare făcea parte dintr-o nouă fază, în cursul căreia urma să fie pus în aplicare un nou plan de reorganizare a OA în scopul lansării după câteva luni a unui nou transportator aerian viabil. În același timp, OA urma să înceteze toate activitățile de zbor. Toate activele și filialele OA urmau să fie vândute într-un termen de aproximativ doi ani. Planul de privatizare detaliat, precum și planul de afaceri detaliat al noului transportator aerian urmau să fie prezentate Comisiei în săptămânile următoare.

115 Reiese foarte clar din documentele transmise Comisiei de autoritățile elene că a doua procedură de privatizare a OA urmărea facilitarea realizării obiectivului principal stabilit în decizia din 1998, și anume restabilirea viabilității acestei companii. Prin urmare, aceste documente trebuie analizate pentru a se aprecia dacă se poate considera că ar conține cel puțin implicit un plan de restructurare revizuit.

116 În răspunsurile din 11 aprilie 2002 la primul ordin de furnizare a informațiilor din 6 martie 2002, autoritățile elene au arătat că, din vara anului 2000, efortul de restructurare a OA includea două componente, și anume, pe de o parte, procedura de privatizare majoritară a OA mulțumită căreia urma să se realizeze restructurarea sa pe termen lung și, pe de altă parte și în paralel, raționalizarea activităților OA (în special prin reducerea capacităților și costurilor) pentru a nu pune în pericol procedura de privatizare în curs (punctele 2.7.5, 2.3.13 și 2.7.1). Autoritățile elene au explicat că, întrucât punerea în aplicare a restructurării OA a fost întârziată de diferiți factori interni și externi, privatizarea urmărea să accelereze efortul de restructurare (punctul 1.6). Aceste autorități au indicat pe scurt că obiectivele privatizării ar fi mai ales următoarele: societatea New Olympic Airways (NOA) urma să exercite numai activități de zbor, aeroportul internațional din Atena, Spata, urma să fie platforma sa principală de corespondență („hub"), NOA urma să aibă soliditatea financiară și capacitățile necesare pentru asigurarea viabilității pe termen lung, iar expunerea Republicii Elene și a grupului OA la riscurile și la datoriile rămase în sarcina grupului OA ca urmare a restructurării urmau să fie reduse la minimum și, în cele din urmă, veniturile obținute în urma vânzării urmau să fie maximizate (punctul 2.19.8).

117 În aceste răspunsuri din 11 aprilie 2002, autoritățile elene au subliniat mai ales faptul că privatizarea OA nu făcea parte dintre condițiile de autorizare a ajutorului avut în vedere, aceasta reprezentând o asigurare suplimentară pentru Comisie în ceea ce privește angajamentul ferm al guvernului elen de a restructura compania. Aceste autorități au insistat asupra faptului că privatizarea constituia un element esențial pentru restructurarea și viabilitatea pe termen lung a OA. Informația inițială privitoare la prima procedură de privatizare, întreruptă în februarie 2002, a fost furnizată de domnul Verelis doamnei Loyola de Palacio în vara anului 2000 și a fost completată în cursul unei întâlniri care a avut loc la 20 octombrie 2000. De atunci, se pare că au avut loc un număr de reuniuni între consilierii guvernului elen pentru privatizare și membri ai cabinetului doamnei Loyola de Palacio și serviciile Comisiei, în scopul actualizării acestor informații, în special de la publicarea apelului la exprimarea interesului în ceea ce privește achiziționarea OA și comunicarea memorandumului avut în vedere mai sus, din 20 decembrie 2000 (a se vedea punctul 109 de mai sus), în scopul de a se asigura că procedura de privatizare urma să fie aprobată de Comisie și, mai ales, că obiectivul restructurării urma să fie îndeplinit (punctele 2.19.3-2.19.7).

118 Prin scrisoarea din 16 iulie 2002, guvernul elen a informat Comisia cu privire la finalizarea vânzării Olympic Catering până la sfârșitul lunii următoare. Guvernul elen arăta că se aștepta ca privatizarea OA și a sucursalelor și filialelor acesteia să fie încheiată „la sfârșitul lunii octombrie a anului în curs”.

119 În răspunsurile din 30 septembrie 2002 la al doilea ordin de furnizare a informațiilor, din 9 august 2002, autoritățile elene au amintit punerea în aplicare a măsurilor de reducere a costurilor și de reducere a prestațiilor oferite. În plus, au arătat că redresarea OA pe plan financiar și operațional în 2002 demonstra viabilitatea pe termen lung a secțiunii navigante a întreprinderii, cu condiția consolidării capitalurilor proprii, în particular prin procedura de privatizare. Aceste autorități au explicat că privatizarea urmărea două obiective, și anume, pe de o parte, crearea imediată de lichidități prin vânzarea de acțiuni, participațiuni și de secțiuni ale grupului și, pe de altă parte, intrarea capitalurilor private în societate. Un raport asupra rezultatului negocierilor cu candidații la investiții ar fi trebuit prezentat înainte de sfârșitul lunii octombrie 2002. În cele din urmă, autoritățile elene informau Comisia că, în cazul nereușitei acestei încercări, activitățile navigante urmau să fie separate de grup și încredințate NOA, filială a OA. Acestea precizau că preferința acordată acestei soluții se explica prin faptul că situația sănătoasă a OA i-ar fi oferit capacitate de împrumut și că noile contracte de muncă ale personalului navigant al NOA erau conforme cu condițiile pieței. Autoritățile elene arătau că planul de finanțare a NOA prevedea un împrumut bancar garantat cu acțiunile companiei. În rezumat, NOA prezenta următoarele caracteristici: o rețea restructurată și beneficiară fără linii deficitare structural, o flotă mai omogenă și mai modernă, adaptată la rețeaua restructurată și convenții colective în conformitate cu condițiile pieței.

120 În plus, după cum s-a arătat deja (a se vedea punctul 97 de mai sus), reiese din procesul-verbal al întâlnirii din 16 octombrie 2002 că s-a afirmat de către consilierii juridici ai guvernului elen că planul de restructurare din 1998 nu mai era de actualitate din 1999 și că trebuia să se facă referire la cifrele reale și actuale pentru analizarea

viabilității OA. Cu toate acestea, nu s-a făcut nicio mențiune referitoare la o cerere de modificare concretă a planului de restructurare din 1998, însoțită de un plan revizuit care să ia în considerare procedura de privatizare în curs.

121 Documentele analizate și avute în vedere mai sus arată numai informarea treptată a Comisiei în decursul procedurii de privatizare. Reiese în special din aceste documente faptul că această procedură de privatizare a fost inițiată de autoritățile elene în mod complementar punerii în aplicare a unor măsuri de restructurare – în special de reducere a costurilor și a prestațiilor oferite – care se înscriau în linia măsurilor deja prevăzute de planul de restructurare din 1998. Într-adevăr, reiese din Decizia din 1998 că acest plan urmărea tocmai restabilirea viabilității OA prin reducerea costurilor de exploatare prin intermediul reorganizării structurii costurilor, prin creșterea randamentelor și prin reorganizarea companiei. Este evident între părți că, încă din 1999, acest plan s-a dovedit neadaptat pentru asigurarea viabilității OA, dată fiind în special deteriorarea situației financiare a companiei. În acest context, după cum confirmă mai ales răspunsurile la al doilea ordin de furnizare a informațiilor, din 30 septembrie 2002, citate anterior, reorganizarea și privatizarea OA urmăreau în special, pe de o parte, constituirea imediată de lichidități suplimentare prin vânzarea individuală și separată de active neesențiale și de activități accesorii, astfel încât să se poată reduce datoriile OA, și, pe de altă parte, regruparea și realizarea privatizării majoritare a activităților de zbor exercitate până atunci de OA și de filialele acesteia, Macedonian Airlines și Olympic Aviation, în vederea permiterii reconstituirii de fonduri proprii mulțumită unei injecții de capital în viitoarea companie aeriană privată.

122 În documentele avute în vedere mai sus, autoritățile elene nu au propus în mod clar și precis o adaptare concretă a planului de restructurare din 1998. Dimpotrivă, s-au limitat să sugereze Comisiei renunțarea la planul de restructurare din 1998, punând în special accentul pe faptul că privatizarea OA – ale cărei modalități doreau să le supună spre aprobare Comisiei (a se vedea punctele 110, 111, 114 și 117 *in fine* de

mai sus) – confirmau angajamentul ferm al Republicii Elene în sensul restructurării companiei (a se vedea punctele 117 și 120 de mai sus). Or, în măsura în care planul de restructurare din 1998 obliga în special întreprinderea beneficiară, statul membru vizat nu putea obține modificarea acestuia decât prin transmiterea spre aprobare Comisiei a unui plan revizuit, după cum s-a arătat deja (a se vedea punctele 89-93 de mai sus).

123 În această privință, trebuie să se constate că nici cele două rapoarte ale societății Deloitte & Touche comunicate de autoritățile elene Comisiei în noiembrie 2002 nu conțineau mai multe elemente susceptibile de a fi înțelese ca o cerere de revizuire a planului de restructurare din 1998, însoțită de un plan revizuit.

124 Într-adevăr, deși este adevărat că raportul societății Deloitte & Touche intitulat „Report on the Limited Review of Olympic Airways Performance as compared to its 2002 Financial Plan (July 2002)", comunicat Comisiei în anexa la scrisoarea avută în vedere mai sus din 13 noiembrie 2002, confirma ameliorarea relativă a rezultatelor funcționării OA în 2002 în raport cu exercițiile anterioare, acest raport nu conținea totuși nicio cerere de actualizare a planului de restructurare din 1998, în ceea ce privește în special indicatorii financiari și durata perioadei de restructurare prevăzute, în vederea luării în considerare a acestei ameliorări și a efectelor privatizării în curs. Acest raport arăta expres că are ca obiect numai analizarea rezultatelor operaționale estimate ale OA, cu excluderea Olympic Aviation și Macedonian Airlines, pentru perioada de opt luni cuprinsă între ianuarie și august 2002, în unicul scop de a-i ajuta pe administratorii OA la aprecierea caracterului rezonabil al proiecțiilor financiare pe 2002. Se sublinia în raport că planul financiar al OA pe 2002 îngloba efectele unei serii largi de modificări de ordin organizațional, operațional și comercial, care urmărea, între alți factori, să controleze capacitățile, să crească prețurile și, pe cât posibil, să controleze costurile (punctul 2.1). În acest raport, procedura de privatizare care începuse în 2002 era menționată numai în cadrul prezentării contextului („background") în care se dezvoltase planul financiar pe 2002. Raportul indica în

această privință că existau așteptări că măsurile de vânzare a activelor neesențiale și de restructurare/privatizare a operațiunilor de zbor, prevăzute în paralel cu continuarea strategiei de reducere a capacităților și a costurilor și de ameliorare a veniturilor și randamentelor, să producă în 2002 un rezultat financiar mai favorabil decât în anii precedenți. Raportul nu cuprindea nicio proiecție în ceea ce privește rezultatele OA în cursul exercițiilor 2003 și 2004, în care urma să continue privatizarea grupului OA.

125 În raportul societății Deloitte & Touche intitulat „Restructuring and Privatization (November 5th, 2002)", transmis Comisiei în anexă la scrisoarea din 21 noiembrie 2002, autoritățile elene s-au limitat să dezvolte anumite informații furnizate anterior acestei instituții cu privire la a doua procedură de privatizare. Acest raport, care nu se referea nici la planul de restructurare din 1998, nici la situația financiară a OA, cuprindea un rezumat sumar al bilanțurilor previzionale ale viitoarei companii aeriene NOA, precum și al conturilor de profit și pierdere ale acesteia pentru exercițiile 2003, 2004 și 2005. Raportul însă nu era însoțit de comunicarea anunțată în scrisoarea din 22 februarie 2002 (a se vedea punctul 114 de mai sus) a unui plan de afaceri real pentru această nouă societate. Acest raport arăta numai faptul că obiectivul privatizării societății era de a crea o companie aeriană privată pe baza grupului OA actual, în cursul anului 2003. Noua abordare consta în restructurarea grupului OA astfel încât să regrupeze totalitatea activităților de zbor și separarea celorlalte activități în parte. Căutarea de capitaluri private avea loc separat pentru diferitele activități. NOA urma să fie o companie aeriană rentabilă, negrevată de problemele financiare din trecut. Investitorul privat majoritar urma să injecteze capital privat proaspăt și să asigure managementul NOA. Raportul prevedea în special achiziționarea de la grupul OA, la prețul pieței, a activelor necesare noii companii aeriene (avioane, marcă, relații comerciale, sloturi atribuite în aeroporturile din Comunitate, imobile), precum și angajarea de către NOA a personalului grupului OA pe baza unor noi contracte de muncă concurențiale. Filiala Macedonian Airline urma să servească drept platformă pentru NOA. Noua companie aeriană urma să exploateze o rețea mai puțin extinsă și rentabilă prin natura sa. Raportul conținea indicații privind liniile aeriene care ar fi fost deservite, numărul de aparate și reducerile de personal prevăzute. Procedura de privatizare propriu-zisă urma să se desfășoare în două faze: faza A, deja începută, urma să se încheie cu selectarea unui investitor privat, iar faza B urma să fie constituită din negocieri cu acest investitor. NOA ar fi devenit operațională („take off") înainte de iarna anului 2003. În ceea ce privește alte activități în afară de cele de zbor, privatizarea separată a diferitelor filiale trebuia încheiată în luna iunie 2003, iar cea a secțiunilor în iunie 2004.

126 Analiza conținutului raportului sus-menționat arată că nu se poate interpreta că acesta ar conține o cerere implicită de adaptare concretă a planului de restructurare din 1998 în scopul luării în considerare a reorganizării și privatizării grupului OA. Într-adevăr, chiar dacă această reorganizare și această privatizare, destinate tocmai să faciliteze restructurarea și restabilirea într-un termen rezonabil a viabilității pe termen lung a OA, implicau în mod obligatoriu o adaptare a planului de restructurare din 1998, trebuia și ca autoritățile elene să propună în mod clar și precis adaptările concrete dorite, în ceea ce privește nu numai măsurile de restructurare suplimentare care urmăresc reducerea costurilor și a capacităților, ci și proiecțiile financiare pentru perioada care face obiectul planului revizuit. Or, nu s-a procedat nici în raportul sus-menționat privind restructurarea și privatizarea OA, nici în celelalte acte ale dosarului la o evaluare previzională a efectului scontat al măsurilor de restructurare suplimentare și al privatizării asupra indicatorilor financiari ai OA prevăzuți în decizia din 1998 și, în special, asupra capacității sale de a-și reduce datoriile și de a deveni independentă din punct de vedere financiar (a se vedea punctul 121 de mai sus). În această privință, raportul avut în vedere mai sus conține, în esență, numai reluarea informației privind vânzarea Olympic Catering pentru suma de 16 milioane de euro și un calendar previzional al vânzării celorlalte filiale și secțiunile de activitate ale grupului, care s-ar realiza în două faze, dintre care a doua s-ar încheia în iunie 2004.

127 Reiese de aici că raportul din 5 noiembrie 2002 privind restructurarea și privatizarea OA, completat cu celelalte informații furnizate Comisiei în timpul procedurii administrative, la care s-a făcut referire mai sus, nu poate fi considerat a cuprinde implicit un plan de restructurare revizuit. Într-adevăr, în toate aceste documente se pune accentul pe viabilitatea noii companii aeriene a cărei creare se dorește, NOA, liberă de toate datoriile, dar nu se furnizează nicio indicație concretă și precisă privind măsurile particulare prin care se urmărește remedierea problemelor specifice ale OA (a se vedea în acest sens Hotărârea BFM și EFIM/Comisia, punctul 65 de mai sus, punctul 88).

128 În plus, în lipsa indicațiilor suficient de precise referitoare la procedura de privatizare propriu-zisă, nu se putea considera că raportul sus-menționat cuprinde o cerere

de aprobare a unui plan de privatizare detaliat, a cărui notificare a fost anunțată Comisiei prin scrisoarea din 22 februarie 2002 (a se vedea punctele 114 și 122 de mai sus). În aceste condiții, reamintind faptul că trebuie făcută distincția între controlul modalităților de privatizare a OA și controlul execuției ajutorului pentru restructurare avut în vedere, Tribunalul arată că se putea cu atât mai puțin înțelege faptul că informațiile privind exclusiv procedura de privatizare a OA cuprinse în raportul sus-menționat privitor la restructurarea și privatizarea acestei companii ar cuprinde o cerere concretă de revizuire a planului de restructurare din 1998, care ar fi încercat să prelungească perioada de restructurare de așa manieră încât să integreze consecințele scontate ale reorganizării și privatizării OA în scopul restabilirii viabilității pe termen lung a companiei, cu cât chiar modalitățile de privatizare nu erau încă definite clar.

129 În acest context, nici informarea Comisiei prin scrisoarea guvernului grec din 2 decembrie 2002 conform căreia șase candidați care au făcut dovada solidității lor financiare și-au exprimat interesul pentru achiziționarea OA și va fi selecționat un ofertant în zilele următoare, astfel încât să se încheie negocierile într-un termen foarte scurt, nu poate fi interpretată în sensul că ar reprezenta o solicitare implicită de modificare concretă a planului de restructurare din 1998.

130 Pentru toate aceste motive, nu se poate considera că scrisorile, informațiile și documentele transmise Comisiei cuprind o cerere implicită de actualizare a planului de restructurare din 1998, însoțită de un plan revizuit, în conformitate cu dispozițiile sus-menționate din tratat și din orientările comunitare (a se vedea punctele 90 și 91 de mai sus).

131 Reiese din considerațiile de mai sus că reclamanta nu a dovedit că ar exista o eroare de apreciere săvârșită de Comisie atunci când a constatat în decizia atacată [considerentul (173)] că nu i-a fost prezentată nicio nouă cerere de modificare concretă a

planului de restructurare în decursul procedurii administrative, ulterior renunțării la planul Speedwing, și când a analizat compatibilitatea ajutorului avut în vedere în raport cu planul de restructurare din 1998.

132 Trebuie adăugat faptul că nu reiese nici din dosar, nici din susținerile reclamantei că autoritățile elene i-ar fi propus Comisiei, ca urmare a comunicării rapoartelor societății Deloitte & Touche către această instituție în luna noiembrie 2002, să îi transmită în scurt timp un plan de restructurare actualizat, în completarea acestor rapoarte.

133 În aceste condiții, nu se poate considera că s-ar fi depășit de către Comisie limitele puterii sale de apreciere prin adoptarea, la 11 decembrie 2002, a deciziei atacate întemeiate pe planul de restructurare neactualizat.

134 Pentru toate aceste motive, motivele întemeiate pe eroarea de fapt și pe eroarea vădită de apreciere trebuie respinse ca neîntemeiate.

2. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE și eroarea vădită de apreciere

a) Argumentele părților

135 Reclamanta consideră că nu s-a analizat în mod corespunzător de către Comisie dacă, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c), ajutorul respectiv, aprobat în 1998, putea fi considerat compatibil cu piața comună.

136 Reclamanta susține că planul de restructurare, așa cum exista la 11 decembrie 2002, ar fi trebuit să stea la baza analizei Comisiei, cu luarea în considerare a probabilității privatizării, a măsurilor de reducere a costurilor și de ameliorare a rezultatelor funcționării în 2002, caz în care Comisia ar fi ajuns la concluzia că ajutorul aprobat în 1998 putea fi aprobat din nou.

137 Reclamanta arată că în prezenta cauză erau îndeplinite cele patru condiții de aprobare a unui ajutor pentru restructurare enunțate în orientările comunitare (punctul 3.2.2.), contrar concluziilor Comisiei din decizia atacată [considerentele (182)-(185)].

138 Condiția principală fiind cea referitoare la viabilitate, reclamanta contestă în special analiza Comisiei [considerentele (103)-(117) ale deciziei atacate], conform căreia rezultatele funcționării OA ar fi rămas slabe. Această analiză nu ar lua în considerare aprecierile formulate în raportul societății Deloitte & Touche, avut în vedere mai sus, cu privire la analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar din 2002. Într-adevăr, conform acestui raport (pagina 16), „o ameliorare remarcabilă a evoluției EBITDA [„Earnings before Interests, Taxes and Depreciation of Assets", (profitul operațional, înainte de dobânzi, impozite și provizioane pentru amortizări)] a apărut după 1999, în ciuda unui climat extrem de defavorabil în întregul sector al transportului aerian" și „rezultă că performanțele de funcționare ale OA […] se îndreaptă în direcția cea bună". În această privință, raportul sus-menționat preciza (pagina 18) că, în cazul cel mai probabil pentru 2002, OA ar fi suferit o pierdere de exploatare redusă, în valoare de 39,1 milioane de euro. Această cifră, comparată cu pierderea estimată pentru 2001 – 148,75 milioane de euro – arată, conform aceluiași raport, o transformare și mai remarcabilă a companiei, dacă se ia în considerare efectul celor 26,5 milioane de euro reprezentând taxe suplimentare ale Aeroportului Internațional din Atena (AIA). Reclamanta arată că această ameliorare este cu atât mai evidentă cu cât diferiți factori au determinat o tendință de scădere a veniturilor celor mai mulți dintre marii transportatori aerieni europeni în cursul perioadei 1998-2002. Întregul sector ar fi fost confruntat în special cu o scădere a cererii la nivel european încă din 1998 și în special după 11 septembrie 2001.

139 În plus, Comisia neglijează faptul că OA era în curs de privatizare, întrucât nu este de acord cu faptul că veniturile extraordinare sunt aporturi „unice” [considerentul (113) al deciziei atacate], analizează situația întregului capital al OA [considerentul (116) al deciziei atacate] și concluzionează că această companie a suferit „un colaps financiar total” [considerentul (184) al deciziei atacate].

140 Or, s-ar fi aplicat un program detaliat și solid, prezentat în raportul privind restructurarea și privatizarea OA din 5 noiembrie 2002, avut în vedere mai sus. Acesta ar fi prevăzut o privatizare majoritară, măsuri de reducere a costurilor și vânzarea separată de active neesențiale de așa manieră încât să permită o revenire durabilă la viabilitate a OA într-un termen rezonabil, după cum impun orientările comunitare. Un procent majoritar din operațiunile de zbor ar fi trebuit vândut în bloc, investitorul privat aducând un capital substanțial. Aceste operațiuni ar fi fost rentabile de la bun început, după cum arată bilanțul și contul de profit și pierdere rezumat în raportul sus-menționat. Privatizarea ar fi început cu vânzarea a 58 % din acțiunile Olympic Catering și ar fi continuat cu șase exprimări de interes pentru achiziționarea unei participări majoritare în operațiunile de zbor ale OA. Conform planului de privatizare, pasivul păstrat de OA ar fi fost compensat de rezultatul vânzării separate a diferitelor activități accesorii și prin lichidități. Întrebarea care se pune nu este dacă, în forma sa actuală, OA era o întreprinderee viabilă, ci dacă aceasta, prin multiplele sale componente, ar fi fost viabilă, având în vedere îmbunătățirea rezultatelor sale de exploatare constatate de societatea Deloitte & Touche și procedura de privatizare în curs la 11 decembrie 2002. În particular, OA nu ar fi susținut că unele împrejurări excepționale, cum sunt cesiunile, erau pertinente pentru viabilitatea continuă a operațiunilor de zbor ale OA. Aceste împrejurări ar fi contribuit numai la furnizarea unor lichidități suplimentare către OA pentru a-i permite grupului punerea în aplicare a privatizării.

141 În ceea ce privește detalierea posturilor extraordinare, în orice caz, Comisia ar fi săvârșit erori de analiză. Într-adevăr, contrar afirmației sale [considerentul (115) al deciziei atacate], în raportul sus-menționat privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul financiar din 2002 i-ar fi fost furnizate informații precise privind venituri extraordinare în valoare de aproximativ 112 milioane de euro

(pagina 73). În plus, Comisia nu ar fi ținut cont de faptul că OA ar fi decis, la sfârșitul lunii octombrie 2000, să nu mai deservească Australia, ceea ce ar fi trebuit să amelioreze rezultatul de 20 milioane de euro pe an, conform raportului avut în vedere mai sus (pagina 15). În ultimul rând, Comisia nu a luat în considerare faptul că OA inițiase o procedură de arbitraj în vederea obținerii unei despăgubiri suplimentare de aproximativ 55 milioane de euro pentru evacuarea prematură din vechiul aeroport din Atena (Elliniko) [a se vedea considerentele (160) și (35)-(37) ale deciziei atacate].

142 În ceea ce privește calendarul procedurii de privatizare, reclamanta susține că, spre deosebire de interpretarea propusă de Comisie cu privire la scrisoarea guvernului grec din 16 iulie 2002, avută în vedere mai sus, reiese din contextul general și din cel al acestei scrisori că guvernul grec a arătat că privatizarea urma să se încheie în octombrie 2003 – și nu în octombrie 2002. Aceasta ar coincide cu raportul susmenționat, datat 5 noiembrie 2002 (paginile 17 și 21), care prevedea vânzarea operațiunilor de zbor „înainte de iarna anului 2003" și a majorității filialelor și unităților în cursul anului 2003. În orice caz, dată fiind scăderea generalizată a traficului aerian după 1998, precum și consecințele evenimentelor de forță majoră din 11 septembrie 2001, orientările comunitare ar fi justificat o întârziere în contextul modificărilor „pentru motive neimputabile întreprinderii sau statului membru".

143 Reclamanta subliniază apoi că planul de restructurare modificat prevedea o reducere a operațiunilor de zbor de pe piață, în vederea prevenirii denaturărilor ilegale ale concurenței. În plus, ajutorul ar fi fost limitat la minimum. Decizia atacată nu ar fi examinat aceste puncte.

144 În plus, și cerințele privitoare la planurile de restructurare modificate (punctul 3.2.4 din orientările comunitare) ar fi fost îndeplinite. În cele din urmă, planul de restructurare, așa cum se prezenta la 11 decembrie 2002, ar fi respectat orientările comunitare din 10 decembrie 1994 privitoare la aplicarea articolelor [87 și 88 CE] și a articolului 61 din Acordul privind Spațiul Economic European cu privire la ajutoarele de stat în sectorul aviației (JO C 350, p. 5).

145 Însă Comisia a obiectat că susținerile reclamantei se întemeiază pe ipoteza că planul de privatizare fusese transmis acestei instituții în vederea controlului și aprobării. Or, acest plan nu i-ar fi fost prezentat nici sub formă de plan revizuit care modifica planul de restructurare din 1998, nici sub formă de cerere de ajutor suplimentar.

146 În orice caz, după depășirea fără succes a anumitor etape, dintre care ultima trebuia să se încheie la finele lunii octombrie 2002, conform scrisorii guvernului grec din 16 iulie 2002, s-ar fi continuat prezentarea procedurii de privatizare în raportul din 5 noiembrie 2002 privind restructurarea și privatizarea OA ca fiind un „concept", cu alte cuvinte ca eventualitate teoretică.

147 În plus, nu ar fi existat date financiare auditate pentru 2001 – ceea ce ar fi făcut dificilă evaluarea situației financiare reale a OA – iar, în raportul redactat pentru exercițiul 2000, auditorii ar fi indicat că această certificare era acordată „pe premisa expresă că această companie ar fi continuat să își exercite activitățile în calitate de grup de întreprinderi activ". Raportul societății Deloitte & Touche privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar pentru 2002 (punctele 1.1, 1.3 și 1.5) ar fi menționat că informațiile disponibile despre OA nu ar fi fost verificate și că în anumite cazuri se dovedeau inexacte sau incomplete, chiar dacă diferențele erau minore.

148 În acest context, Comisia ar fi analizat informațiile pentru întreaga perioadă din 1998 până în 2002 și ar fi examinat cu atenție evoluțiile intervenite în decursul anului 2002.

149 Comisia contestă argumentele reclamantei întemeiate pe ameliorarea rezultatelor de exploatare ale OA în 2002. Comisia arată că evaluarea unui plan de restructurare trebuie să acopere întreaga sa durată, respectiv, în speță, anii 1998-2002. În plus, o

parte importantă a profiturilor extraordinare ar fi fost obținută începând din anul 2000, ceea ce ar fi redus pierderile OA. Comisia adaugă că slăbirea nivelului probabil al rezultatelor de exploatare pe 2002 rămânea inacceptabilă. În pofida ameliorării relative probabile a indicatorilor pe 2002, OA ar fi continuat să cunoască grave dificultăți financiare și, de la sfârșitul anului 2000, s-ar fi sprijinit exclusiv pe fonduri împrumutate pentru finanțarea activităților sale.

b) Aprecierea Tribunalului

150 Trebuie reamintit, cu titlu introductiv, că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, Comisia se bucură de o largă putere de apreciere în aplicarea articolului 87 alineatul (3) CE. Instanța comunitară neputând să înlocuiască aprecierea Comisiei cu aprecierea proprie asupra faptelor și a împrejurărilor economice complexe, controlul Tribunalului trebuie, ca urmare, să se limiteze la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a exactității materiale a faptelor, precum și a inexistenței erorilor vădite de apreciere și a abuzului de putere (Hotărârea Ryanair/Comisia, punctul 92 de mai sus, punctul 90, Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 148, Hotărârea Corsica Ferries France SAS/Comisia, punctul 72 de mai sus, punctele 137 și 138, și Hotărârea Schmitz-Gotha Fahrzeuge/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 41).

151 În prezenta cauză, reclamanta nu contestă că planul de restructurare din 1998 nu a fost aplicat integral. Aceasta susține, din contră, în cele scrise, că acest plan nu mai este pertinent de mult. După cum arată Comisia în decizia atacată (considerentul 181), chiar guvernul grec, susținând în cursul procedurii administrative că toate obiectivele stabilite prin Deciziile din 1994 și din 1998 fuseseră îndeplinite sau se aflau într-un stadiu avansat de realizare, a arătat în raportul său, intitulat „Synopsis of the Government of the Hellenic Republic's Case for [OA] on Key Issues", anexat scrisorii sale adresate Comisiei în 21 noiembrie 2002 (p. 5 și 32) – că nu a fost niciodată posibil să se pună complet în aplicare un plan de restructurare a OA, date fiind obstacolele interne și externe.

152 În speță, reclamanta susține, în esență, că ajutorul respectiv aprobat în 1998 ar fi trebuit declarat compatibil cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, în măsura în care, având în vedere măsurile de reducere a costurilor, ameliorarea performanțelor financiare ale OA în 2002 și procedura de privatizare în curs, întreprinderile și, în special, noua companie aeriană care ar fi rezultat din privatizarea separată a diferitelor secțiuni ale OA ar fi viabile.

153 În această privință, trebuie amintit că, în lipsa prezentării unei cereri de adaptare concrete a planului de restructurare din 1998, în conformitate cu dispozițiile orientărilor comunitare, Comisia a putut analiza în mod întemeiat compatibilitatea ajutorului cu restructurarea, având în vedere planul de restructurare din 1998 privitor la perioada 1998-2002 (a se vedea punctul 131 de mai sus), și, ca urmare, a putut să nu ia în considerare o extindere a perioadei de restructurare și, în particular, previziunile legate de punerea în aplicare ulterioară a planului de privatizare, după cum reiese în special din raportul societății Deloitte & Touche din 5 noiembrie 2002, avut în vedere mai sus, și din alte informații aduse la cunoștința acestei instituții în cursul procedurii administrative.

154 Rezultă că argumentele reclamantei întemeiate pe efectul scontat al privatizării OA asupra viabilității diferitelor întreprinderi care ar rezulta din aceasta sunt lipsite de orice pertinență în raport cu aprecierea temeiniciei deciziei atacate.

155 Rezultă în special că nu a avut loc o depășire de către Comisie a limitelor puterii sale de apreciere, mai ales deoarece nu a luat în calcul nici aportul în capital scontat, rezultat din privatizarea majoritară a activităților navigante ale grupului, regrupate în cadrul aceleiași întreprinderi, privatizare care trebuia să se încheie, conform previziunilor guvernului elen, înainte de iarna anului 2003, nici constituirea lichidităților, care ar rezulta cu precădere din privatizarea separată a diferitelor filiale și secțiuni accesorii ale OA, în măsura în care această privatizare nu începuse încă.

156 În această privință, trebuie arătat că, la adoptarea deciziei atacate, se realizase numai vânzarea filialei Olympic Catering, confirmată în răspunsul autorităților elene din 30 septembrie 2002. În ceea ce privește procedura de privatizare a activităților navigante, deși nu se contestă faptul că toți cei șase candidați care oferiseră toate garanțiile financiare își exprimaseră interesul pentru achiziționarea OA, după cum după cum reiese din scrisoarea guvernului grec din 2 decembrie 2002 (a se vedea punctul 129 de mai sus), totuși fusese încheiată numai prima etapă din această procedură. Niciun ofertant nu fusese încă selecționat, iar negocierile nu fuseseră inițiate, astfel că niciun final concret nu se putea anticipa cu suficientă precizie sau credibilitate. În plus, notificarea privatizării, care fusese anunțată de autoritățile elene, nu fusese încă efectuată, după cum s-a arătat deja (a se vedea punctul 128 de mai sus).

157 În acest context, contrar susținerilor reclamantei, în orice caz, Comisia putea aprecia în mod întemeiat situația financiară efectivă a OA având în vedere în special profiturile extraordinare ale acesteia și nivelul capitalului său social în luna decembrie 2002, și nu din perspectiva operațiunilor de privatizare ulterioare.

158 În plus, trebuie subliniat că, în decizia atacată, Comisia nu s-a întemeiat exclusiv pe nepunerea în aplicare a planului de restructurare din 1998 pentru a constata imposibilitatea restabilirii viabilității OA.

159 Desigur, Comisia a considerat că nu este în măsură să evalueze punerea în aplicare efectivă a restructurării OA decât în raport cu planul prevăzut de decizia din 1998, în lipsa oricărei cereri din partea statului membru avut în vedere în sensul creșterii ajutorului sau al adaptării planului după plecarea echipei de administratori a Speedwing, în vara anului 2000 [considerentul (173)].

160 În aceste condiții, după constatarea faptului că principalii indicatori financiari prevăzuți de decizia din 1998 nu fuseseră respectați, Comisia a concluzionat că lipsa punerii în aplicare a planului de restructurare de către OA după 1999 a condus la imposibilitatea de a atinge obiectivele stabilite inițial, în special pe cel mai important dintre acestea, și anume restabilirea viabilității companiei [considerentele (179), (181) și (184)].

161 Totuși, Comisia a adăugat în esență că, și dacă s-ar evalua situația financiară a OA independent de punerea în aplicare efectivă a planului de restructurare din 1998, ar fi imposibil să se dovedească viabilitatea companiei, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, dat fiind colapsul său financiar total, OA nemaiavând fonduri proprii, ci numai datorii [considerentul (184)].

162 Reclamanta obiectează că această apreciere este contrazisă de îmbunătățirea remarcabilă a rezultatelor de exploatare pe 2002, în raport cu anii precedenți și în special în raport cu 2001, într-o conjunctură foarte defavorabilă în întregul sector și în transportul aerian european.

163 În această privință, Tribunalul arată că, în decizia atacată [considerentele (116), (172)-(174) și (179)], Comisia s-a întemeiat în special pe informațiile următoare, necontestate de reclamantă. În primul rând, în cursul perioadei începând cu luna august 1999 și până în vara anului 2000, eforturile de restructurare și în special de reducere a costurilor, care au reprezentat, împreună cu ameliorarea rentabilității OA, un element esențial al planului de restructurare din 1998, au fost suspendate, în vederea aplicării planului Speedwing (a se vedea punctul 96 de mai sus). În al doilea rând, după plecarea Speedwing, la jumătatea anului 2000, a început o nouă fază de reducere a costurilor. În al treilea rând, în acest timp, compania ar fi pierdut 50 % din capitalul social față de 1999. În plus, succesiunea de faze de reducere a costurilor (1998-începutul anului 1999) și de extindere a activităților (sfârșitul anului 1999-începutul anului 2000) a creat o situație perturbată în cadrul companiei. În al patrulea rând, indicatorii financiari [analizați în considerentul (105) al deciziei atacate] pentru

exercițiile 1998-2002 sunt considerabil diferiți de principalii indicatori prevăzuți de decizia din 1998. În al cincilea rând, în 2000, fondurile proprii ar fi atins un nivel apropiat de zero. Conform conturilor neauditate pe anul 2001, cuantumul acestora a scăzut la – 136 milioane de euro. În al șaselea rând, la 31 decembrie 2002, în pofida impactului pozitiv al veniturilor extraordinare în situația OA, capitalul social ar fi rămas negativ, în orice situație. Cuantumul fondurilor proprii s-ar situa la – 139 milioane de euro după „ipoteza cea mai plauzibilă" avută în vedere de societatea Deloitte & Touche în raportul său privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar pentru 2002, la care se face referire mai sus. În al șaptelea rând, din anul 2000, OA a depins numai de fonduri împrumutate pentru finanțarea activităților sale. În 2001, împrumuturile au finanțat nu numai toate activele imobilizate ale companiei, ci și capitalul social negativ. În al optulea rând, dată fiind lipsa lichidităților, datoriile pe termen scurt ale OA ar fi depășit suma de 116 milioane de euro în 1999, 252 milioane de euro în 2000 și 342 milioane de euro în 2001. În al nouălea rând, între indicatorii prevăzuți în decizia din 1998, rata de îndatorare, obținută prin împărțirea datoriilor totale ale companiei la capitalul social și care, conform deciziei din 1998, trebuia să fie cuprinsă în 2000 în intervalul 2,22-2,76, s-ar fi ridicat la 303 la sfârșitul anului 2000, atunci când capitalul social aproape dispăruse. Pentru exercițiile ulterioare, rata de îndatorare nu ar mai fi putut fi calculată din cauza valorii negative a capitalului social. În al zecelea și ultimul rând, dacă puteau fi realizate profiturile extraordinare prevăzute pentru 2002, o rată de îndatorare de 2,76 (egală cu cea autorizată pentru anul 2000), asociată cu nivelul datoriilor globale în cuantum de 575 milioane de euro la sfârșitul anului 2000 și de 825 milioane de euro la sfârșitul anului 2001, ar fi impus ca valoarea capitalului social net al OA să atingă cel puțin 200-300 milioane de euro. În scopul de a compensa capitalul social negativ, în 2001 ar fi fost necesară o injecție de capital de 350-450 milioane de euro, însă cu condiția ca OA să păstreze, începând din anul 2003, cel puțin un bilanț echilibrat, la limita rentabilității.

164 În speță, pozițiile părților sunt divergente în ceea ce privește analiza rezultatelor financiare pentru anul 2002, în particular în ceea ce privește, pe de o parte, evoluția EBITDA și rezultatele de exploatare și, pe de altă parte, veniturile extraordinare.

165 În ceea ce privește, în primul rând, analiza evoluției EBITDA și a rezultatelor de exploatare ale OA, trebuie observat că, în planul financiar al OA din anul 2002,

datat iulie 2002, EBITDA fuseseră estimate la o valoare pozitivă de 11 milioane de euro. Reiese totuși din raportul societății Deloitte & Touche privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar pentru 2002, avut în vedere mai sus, că, potrivit ipotezei celei mai plauzibile, EBITDA urma să atingă o valoare negativă, – 39,1 milioane de euro (pagina 16). În această privință, reclamanta arată în mod întemeiat că, într-o conjunctură defavorabilă, această cifră reprezintă totuși o îmbunătățire sensibilă în raport cu valorile negative ale EBITDA de – 148,8 milioane de euro în 2001 și de – 132,4 milioane de euro în 2000.

166 În decizia atacată [considerentele (110) și (111)], Comisia a amintit totuși că EBITDA ar trebui să acopere în special amortizarea activului imobilizat, precum și dobânzile. Or, suma acestor două componente ale costurilor se ridica în 2002 la un cuantum estimat de 52 milioane de euro, conform datelor furnizate de OA Comisiei. Ca urmare, Comisia a subliniat, fără a fi contrazisă de către reclamantă, că deducerea acestui cuantum al EBITDA ar transforma rezultatele de exploatare, sau veniturile nete înainte de impozitare și veniturile extraordinare (EBT), în pierderi în valoare de 41 milioane de euro, conform planului financiar din anul 2002, și de 92 milioane de euro după ipoteza cea mai plauzibilă, întemeiată pe analiza efectuată de către societatea Deloitte & Touche în raportul sus-menționat. Or, Decizia din 1998 prevăzuse rezultate pozitive de exploatare, în cuantum de 24,9 milioane de euro pentru anul 2002. Totuși, Comisia a admis că pierderile avute în vedere mai sus reprezentau o ameliorare relativă probabilă în raport cu exercițiile anterioare, dar consideră că ameliorarea este insuficientă.

167 În ceea ce privește în special decizia de a nu mai deservi Australia, invocată de către reclamantă, și care ar determina, conform raportului societății Deloitte & Touche (paginile15 și 54), avut în vedere mai sus, o reducere a pierderilor de 2,9 milioane de euro în 2002 și ar îmbunătăți ulterior rezultatele de exploatare cu aproximativ 20 milioane de euro pe an trebuie să se constate că această decizie este determinată de măsuri de reducere a costurilor, puse în aplicare după renunțarea la planul Speedwing și luate în considerare în decizia atacată [considerentul (175)]. În aceste condiții, nu i se poate reproșa Comisiei că nu ar fi examinat în mod specific reducerile de costuri legate de această decizie de a nu mai deservi Australia, cu atât mai

puțin cu cât reducerile pertinente, și anume cele prevăzute pe durata planului de restructurare avut în vedere, estimate la 2,9 milioane de euro în 2002, nu erau singurele în măsură de a produce un efect semnificativ asupra rezultatelor financiare ale OA în exercițiul 2002.

168 În ceea ce privește aprecierea efectului produs de evenimentele din 11 septembrie 2001 și de conjunctura defavorabilă din sectorul transportului aerian în Europa de după 1998 și, mai ales, de după septembrie 2001, asupra evoluției EBITDA, Comisia a arătat în decizia atacată [considerentul (177)] că, în lipsa unor conturi auditate pe anul 2001, poate verifica doar cu dificultate impactul real al atentatelor din 11 septembrie 2001 asupra situației financiare a OA. Cu toate acestea, a considerat că nerespectarea planului de restructurare din 1998 ar fi putut fi constatată din 1999 și a fost confirmată în cursul anilor următori, independent de efectul atentatelor din 11 septembrie și de compensarea în valoare de 5 milioane de euro din 2002, care fusese primită de OA ca urmare a acestor atentate și a închiderii spațiului aerian și care făcea obiectul unei analize separate [considerentul (114)].

169 În această privință, trebuie subliniat că reclamanta nu furnizează niciun element de probă care să permită să se presupună că neexecutarea planului de restructurare din 1998 este cel puțin parțial imputabilă atentatelor din 11 septembrie 2001. În plus, și în orice caz, admițând chiar că neexecutarea acestui plan nu era imputabilă OA sau Republicii Elene – ceea ce nu s-a dovedit în prezenta cauză –, această împrejurare nu este de natură a o scuti pe aceasta din urmă de obligația de a transmite Comisiei o cerere de modificare a planului de restructurare din 1998.

170 În ceea ce privește, în al doilea rând, analiza veniturilor extraordinare, Comisia a arătat în decizia atacată [considerentul (113)] că o parte importantă din aceste profituri realizate din anul 2000 era legată de vânzarea de active neesențiale. Comisia a indicat că, în 2002, valoarea veniturilor extraordinare (constituite din ultima tranșă și care se ridicau la 6 milioane de euro, compensarea pentru mutarea la aeroportul

Spata prin vânzarea de active imobilizate și de imobilizări financiare cum sunt titlurile de participare) ar atinge, conform previziunilor, 60 milioane de euro. Admițând că aceste profituri ar putea contribui la ameliorarea situației financiare a OA, aceasta a subliniat că acestea nu aveau niciun efect asupra structurii costurilor companiei. Comisia a considerat în mod întemeiat că numai profiturile din exploatare ar fi permis supraviețuirea OA pe termen lung.

171 În plus, în decizia atacată [considerentul (115)], Comisia a considerat ca nefiabile, în lipsa unor dovezi definitive, și datele privind veniturile extraordinare suplimentare prevăzute în 2002, în cuantum de 112 milioane de euro. Comisia a arătat că, potrivit informațiilor care i-au fost furnizate de OA în cadrul reuniunii din 16 octombrie 2002, sus-menționată, suma putea corespunde, până la valoarea de 37 milioane de euro, vânzării unor părți ale OA din domeniile alimentației publice și al rezervării de bilete, suma rămasă (75 milioane de euro) provenind din vânzarea și din vânzarea însoțită de închiriere (leaseback) a aparatelor.

172 Cu privire la acest punct, trebuie respins argumentul reclamantei privind caracterul pretins eronat al acestei analize a Comisiei în raport cu informațiile existente în raportul societății Deloitte & Touche (pagina 73), avut în vedere mai sus. Într-adevăr, acest raport nu conținea nicio precizare suplimentară cu privire la veniturile extraordinare avute în vedere. Raportul se limita la a preciza veniturile din vânzarea filialei Olympic Catering (estimate la 11 milioane de euro după deducerea contribuției OA la cheltuielile sociale ale Olympic Catering), veniturile scontate (neestimative) din vânzarea filialei Galileo Hellas, precum și veniturile scontate din vânzarea sau din vânzarea însoțită de închiriere (leaseback) a aparatelor, estimate de OA la 75 milioane de euro. Or, reiese numai din raportul societății Deloitte & Touche privind restructurarea și privatizarea OA că Galileo International își exprimase un interes „deosebit de viu" pentru achiziționarea Galileo Hellas și că, potrivit calendarului estimat, procedura de privatizare, care începuse în noiembrie 2002, trebuia să se încheie în ianuarie 2003. În plus, în ceea ce privește estimările sus-menționate privind veniturile din vânzarea însoțită de închiriere a aparatelor, niciunul dintre cele două rapoarte ale societății Deloitte & Touche transmise Comisiei în luna noiembrie 2002 nu cuprindea explicații care să justifice aceste estimări în raport, pe de o parte,

cu valoarea contabilă netă a aparatelor – după amortizări – de 41 milioane de euro, menționată – conform indicațiilor necontestate de către reclamantă existente în decizia atacată [considerentul (115)] – în ultimele conturi ale OA din 31 decembrie 2001, și, pe de altă parte, la nivelul prețului de vânzare al aparatelor la mâna a doua. În această privință, raportul societății Deloitte & Touche privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar pentru 2002 (pagina 73) se limita la a preciza că, potrivit OA, aceste estimări se întemeiau pe oferte „ale pieței" pe care le-ar fi primit pentru aceste aparate.

173 În ceea ce privește compensația plătită de către statul grec pentru mutarea de la aeroportul Elliniko la aeroportul Spata, raportul societății Deloitte & Touche, sus-menționat, precizase (la pagina 21) că a fost plătită o compensație în cuantum de 138,7 milioane de euro (deoarece costurile operaționale ar fi fost mult mai mari la aeroportul Spata). Reiese din decizia atacată [considerentele (160) și (200)] că s-a considerat de către Comisie că această compensație de 138,7 milioane de euro nu era excesivă și, ca urmare, nu avea elemente de ajutor de stat. În această privință, Comisia a subliniat că suma suplimentară de 55 milioane care fusese solicitată de OA nu mai este solicitată de Republica Elenă. În acest context, contrar susținerilor reclamantei (a se vedea punctul 141 de mai sus), nu se poate reproșa Comisiei neluarea în considerare a sumei suplimentare de 55 milioane de euro solicitate, chiar dacă în răspunsurile lor din 11 aprilie 2002 (punctul 2.17.10), autoritățile elene o informaseră în legătură cu decizia OA de a contesta suma finală a compensației stabilite de guvernul elen. Într-adevăr, reclamanta nu a arătat, în înscrisurile sale, nici starea – în momentul adoptării deciziei atacate – în care se găsea procedura de arbitraj pe care o invocă în prezenta cauză, nici dacă a furnizat Comisiei informații precise în această privință. Or, în lipsa unei sentințe arbitrale în acel moment, nu s-ar putea reproșa Comisiei că nu ar fi ținut cont de simpla eventualitate a unei compensații suplimentare. În plus, trebuie arătat că, în orice caz, acordarea, după caz, a unei compensații suplimentare ar fi în principiu supusă controlului din partea Comisiei, în scopul de a stabili dacă nu cuprinde un ajutor de stat [considerentul (35) al deciziei atacate].

174 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se constate că argumentele invocate de către reclamantă nu lasă să se considere că a fost săvârșită o eroare vădită

de apreciere din partea Comisiei nici atunci când a considerat, nu numai în raport cu caracterul divergent al rezultatelor de exploatare ale OA comparativ cu indicatorii prevăzuți în Decizia din 1998, în decursul perioadei avute în vedere și în special în 2002 (a se vedea punctul 166 de mai sus), dar mai ales în raport cu dimensiunile datoriilor companiei și lipsa fondurilor proprii (a se vedea punctele 161 și 163 de mai sus), că, în ciuda unei ameliorări probabile a rezultatelor de exploatare pe anul 2002, în raport cu rezultatele din exercițiile anterioare, viabilitatea OA pe termen scurt și pe termen lung nu fusese restabilită, nici când a declarat ajutorul pentru restructurare incompatibil cu piața comună.

175 În aceste condiții, nu este necesar să se analizeze condițiile referitoare la prevenirea denaturării concurenței și la limitarea la minimum a cuantumului ajutorului, care nu au fost luate în considerare în decizia atacată, după cum arată de altfel și reclamanta.

176 Pentru toate aceste argumente, motivul întemeiat pe încălcarea articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE trebuie respins ca neîntemeiat.

3. Cu privire la caracterul vădit eronat al aprecierii potrivit căreia nu ar fi fost luată nicio măsură de restructurare

a) Argumentele părților

177 Reclamanta contestă constatarea potrivit căreia nu s-a luat nicio măsură de restructurare la momentul oportun și/sau planul nu a fost modificat [considerentele (172)-(181) ale deciziei atacate]. Procedura completă de privatizare majoritară, de

reducere a costurilor și de vânzare de active, corespunzătoare planului de restructurare modificat din 2000, ar fi fost inițiată în 2000 și ar fi fost continuată în mod constant până la 11 decembrie 2002. Comisia ar fi fost informată în mod periodic în legătură cu măsurile de restructurare, după cum ar rezulta din decizia atacată [considerentele (73), (106), (172) și (175)].

178 Măsurile de reducere a costurilor aplicate de OA ar rezulta tocmai din documentele comunicate Comisiei, și anume scrisoarea guvernului grec din 1 februarie 2002, răspunsul din 11 aprilie 2002 al acestui guvern la primul ordin de furnizare a informațiilor al Comisiei, răspunsul guvernului grec din 30 septembrie 2002 la al doilea ordin, precum și observațiile guvernului grec din 21 noiembrie 2002, intitulate „Prezentare sumară realizată de Republica Elenă cu privire la aspecte esențiale ale dosarului [OA]”.

179 Comisia susține că această argumentație trebuie respinsă.

b) Aprecierea Tribunalului

180 Trebuie arătat mai întâi că motivele formulate de către reclamantă se întemeiază pe o interpretare eronată a deciziei atacate. Într-adevăr, contrar susținerilor reclamantei, Comisia, deși a concluzionat că obiectivele stabilite prin Decizia din 1998, în particular restabilirea viabilității OA, nu fuseseră îndeplinite, totuși nu a considerat că nu a fost pusă în aplicare nicio măsură de restructurare. Având în vedere în special măsurile de reducere a costurilor, reiese clar din decizia atacată [considerentele (172)-(175)] că a avut loc o examinare de către Comisie a politicilor puse în aplicare succesiv de către OA. După ce a arătat că, din 1999, rezultatele avute în vedere nu fuseseră obținute după încheierea primei etape de reducere a costurilor (1998/începutul anului 1999), care a fost urmată de o fază de extindere sub conducerea Speedwing, Comisia a subliniat că o nouă fază de reducere a costurilor a fost declanșată după plecarea Speedwing, conform planului de restructurare din 1998.

181 Apoi, trebuie amintit că, în decizia atacată, măsurile de restructurare puse în aplicare au fost analizate în raport cu planul de restructurare din 1998. Într-adevăr, după cum s-a decis deja (a se vedea punctul 131 de mai sus), acest plan nu făcuse obiectul niciunei cereri de adaptare concrete din partea autorităților elene, după cum impuneau dispozițiile aplicabile din orientările comunitare. Ca urmare, Comisia nu a analizat măsurile prevăzute în cadrul planului de privatizare, deoarece acestea nu se concretizaseră pe durata planului. În schimb, trebuie observat că s-a ținut cont de către Comisie de efectul pe care l-au avut, în special asupra situației financiare a OA, măsurile de privatizare care erau efectiv puse în aplicare la adoptarea deciziei atacate, cum ar fi vânzarea a 58 % din filiala Olympic Catering.

182 Rezultă astfel din decizia atacată că s-a procedat la evaluarea de către Comisie a punerii în aplicare a planului de restructurare pe baza tuturor măsurilor luate pe întreaga durată a planului, pentru a se verifica dacă a fost atins obiectivul planului, și anume atingerea viabilității pe termen lung a întreprinderii.

183 Prin urmare, motivul conform căruia Comisia a considerat că nu a fost pusă în aplicare nicio măsură de restructurare trebuie respins ca neîntemeiat.

B — *Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a obligației de a implementa un SIG operațional și suficient, stabilită la articolul 1 alineatul (1) litera (d) din Decizia din 1998*

1. Argumentele părților

184 Reclamanta arată că, în decizia atacată [considerentul (118)], Comisia confirmă că Republica Elenă a implementat un SIG. Este pus în discuție numai caracterul

„operațional și suficient” al acestui SIG. Comisia ar fi admis [considerentul (186) al deciziei atacate] și că era insuficient termenul pentru implementarea unui astfel de sistem, stabilit, prin articolul 1 litera (d) din Decizia din 1998, la 1 decembrie 1998.

185 În acest context, reclamanta consideră că faptul că SIG nu era extins și la filialele OA nu însemna că nu era operațional și suficient. În această privință, Comisia ar fi confundat problema caracterului operațional și suficient al SIG al OA cu problema mai largă, dar foarte diferită, a modernizării și transformării subsistemelor de transmisie de date financiare ale OA. Ar fi admisibilă ipoteza în care calitatea acestora din urmă influențează calitatea rezultatelor SIG, dar nu și calitatea concepției și capacitatea operațională a SIG propriu-zisă. Experții Comisiei ar fi recunoscut calitatea concepției și funcționalității SIG. Calitatea rezultatelor SIG ar fi depins totuși de modernizarea și de îmbunătățirea treptată a subsistemelor de colectare a datelor privitoare la cheltuielile și veniturile OA. Această procedură pe etape nu se rezuma la a asigura compatibilitatea unei multitudini de sisteme informatice incompatibile (nu mai puține de 44), ci ar fi implicat și formarea unui număr mare de angajați implicați în activități de colectare a datelor, precum și acoperirea unei mari cantități de date din urmă, a căror prelucrare fusese întârziată. Faptul că s-a stabilit de către Comisie data de 1 decembrie 1998, la doar trei luni și jumătate după adoptarea Deciziei din 1998, ca dată inițială pentru implementarea unui SIG „complet operațional și suficient” era suficient pentru a demonstra că dispozițiile din articolul 1 punctul 1 litera (d) din Decizia din 1998 nu se aplică adoptării de subsisteme.

186 În aceste condiții, decizia ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere în măsura în care afirmă că autoritățile elene nu au respectat obligația prevăzută la articolul 1 alineatul (1) litera (d) din Decizia din 1998.

187 În plus, decizia ar fi viciată și de faptul că nu s-a îndeplinit de către Comisie obligația de a aduce probe în ceea ce privește situația SIG al OA. Comisia ar fi adoptat o decizie privitoare la SIG, care, conform propriilor săi temeni [considerentul (187) al deciziei], ar fi incompletă în ceea ce privește probele.

188 În particular, Comisia ar fi încălcat dreptul Republicii Elene și al reclamantei de a fi ascultate. Comisia nu ar fi transmis nicio cerere de informații suplimentare în ceea ce privește SIG și nu a informat nici Republica Elenă, nici pe reclamantă în legătură cu nelămuririle pe care le mai avea în legătură cu caracterul operațional și suficient al SIG.

189 În această privință, reclamanta subliniază că a transmis precizări cu privire la situația SIG în răspunsul din 11 aprilie 2002 la primul ordin de furnizare a informațiilor din 6 martie 2002. Într-adevăr, raportul privind situația SIG din luna aprilie 2002, alăturat acestor observații în anexa 39, ar fi stabilit o distincție clară între caracterul util al SIG al OA (de foarte bună calitate) și necesitatea de a moderniza multiplele subsisteme de transmisie a datelor în SIG. Acesta ar fi confirmat că elaborarea SIG a fost încheiată în august 2000, că SIG era disponibil pentru 34 de utilizatori din cadrul OA în octombrie 2000 și că dezvoltarea sistemelor secundare fusese încheiată (venituri în 1999, salarii în 2000 și Oracle Financials în 2001). În al doilea ordin de furnizare a informațiilor, Comisia nu ar fi făcut nicio referire la SIG.

190 Comisia susține însă că OA și filialele acesteia nu dispuneau, la adoptarea deciziei atacate, de niciun SIG fiabil, așa încât nu ar fi fost posibil să își întemeieze aprecierea privind managementul OA pe date valabile sau să obțină informații fiabile. Acest lucru ar fi coroborat de observațiile auditorilor cu privire la certificatul de control care însoțea conturile OA pentru anul 2002.

2. Aprecierea Tribunalului

191 Tribunalul consideră oportun să analizeze în primul rând, în lumina principiilor desprinse de mai sus (a se vedea punctele 34-41 de mai sus), motivele întemeiate

pe nerespectarea sarcinii probei și pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, în ceea ce privește pretinsa nerespectare de către Republica Elenă a angajamentului său de a lua măsuri ca, la 1 decembrie 1998, OA să fi implementat deja un SIG complet operațional și suficient.

192 Reiese din primul ordin de furnizare a informațiilor [considerentele (51)-(53), (88) și (90)] că, în special în lumina concluziilor raportului redactat în 1999 de societatea de consultanți independenți Alan Stratford and Associates, Comisia s-a referit în mod detaliat la întrebarea dacă s-a implementat un SIG operațional și suficient și că a solicitat Republicii Elene să furnizeze toate informațiile necesare pentru analizarea compatibilității ajutorului.

193 În această privință, rezultă din decizia atacată [considerentul (118)], din primul ordin de furnizare a informațiilor și din sumarul raportului societății Alan Stratford and Associates, avut în vedere mai sus și alăturat anexei 39 la răspunsurile autorităților elene din 11 aprilie 2002, că acest raport pusese în evidență un număr de posibile puncte slabe ale SIG. Raportul arăta, de exemplu, că eficacitatea sistemului depindea de „subcontractarea și de punerea în aplicare efectivă a noului sistem contabil al conturilor de venituri", că SIG nu era implementat, de exemplu, la filiala Olympic Aviation și că acesta încă nu cuprindea anumite informații cheie privind managementul, ceea ce limita considerabil capacitatea organelor de conducere de a avea o imagine de ansamblu reală a activităților comerciale de zbor.

194 În raport cu problemele privind SIG avute în vedere mai sus, evidențiate în raportul societății Alan Stratford and Associates și reluate în primul ordin de furnizare a informațiilor, le revenea autorităților elene, în temeiul obligației lor de colaborare, să furnizeze toate informațiile utile în vederea stabilirii caracterului operațional și suficient al SIG. În al doilea ordin de furnizare a informațiilor, Comisia a solicitat din nou Republicii Elene să furnizeze toate informațiile necesare pentru analizarea

compatibilității cu articolul 87 CE a măsurilor de ajutor avute în vedere în Decizia din 6 martie 2002 și și-a declarat cu claritate intenția de a adopta o decizie definitivă pe baza informațiilor disponibile [considerentele (7), (9) și (10)].

195 În aceste împrejurări, Comisia a putut adopta în mod legal decizia atacată, pe baza răspunsurilor care i-au fost furnizate de autoritățile elene.

196 Ca urmare, motivul întemeiat pe încălcarea drepturilor la apărare ale Republicii Elene nu este întemeiat. La fel, nici motivul întemeiat pe încălcarea drepturilor de apărare ale OA, după cum s-a arătat deja (a se vedea punctul 46 de mai sus).

197 Trebuie verificat, în al doilea rând, dacă s-a stabilit de către Comisie în măsură suficientă, conform legislației aplicabile, că angajamentele privitoare la SIG nu fuseseră respectate, având în vedere informațiile de care dispunea această instituție.

198 Trebuie remarcat, cu titlu introductiv, că reiese din decizia atacată [considerentul (186)] că, întrucât Republica Elenă a declarat că SIG fusese implementat în octombrie 2000, Comisia a admis că termenul de patru luni stabilit prin Decizia din 1998 nu era suficient pentru implementarea sistemului.

199 În plus, după cum subliniază Comisia în decizia atacată [considerentele (46) și (47)], crearea SIG fusese impusă prin Decizia din 1998 în scopul de a permite organelor de conducere ale OA să aibă la dispoziție în permanență informații suficiente pentru a putea urmări evoluția implementării planului de restructurare din 1998 și, la nevoie,

pentru a-i putea aduce noi modificări. Într-adevăr, în Decizia din 1998 [considerentul (85)], Comisia constatase că SIG utilizat atunci nu furniza astfel de informații în mod fiabil. De altfel, chiar autoritățile elene au arătat în această privință, în raportul din 7 mai 1999 privind punerea în aplicare a planului de restructurare, avut în vedere mai sus, că unele dintre obiectivele prevăzute de Decizia din 1998 nu au putut fi îndeplinite la timp deoarece „rezultatele reale din anul 1997 [se dovediseră] mai slabe decât estimările cele mai pesimiste realizate înainte de sfârșitul lunii februarie 1998".

200 În aceste condiții, contrar susținerilor reclamantei, obligația de a implementa un SIG complet operațional și suficient, prevăzută în Decizia din 1998, nu ar putea fi interpretată în sensul că ar avea în vedere numai crearea unui sistem care ar fi recunoscut ca foarte performant în sine, dar care nu a fost pus în legătură cu toate subsistemele informatice de colectare a datelor, în special a celor privitoare la veniturile și cheltuielile grupului OA. În plus, trebuie subliniat că implementarea SIG în toate filialele era indispensabilă pentru a permite statului grec să dispună de date exacte pentru a stabili conturile consolidate ale OA și ale filialelor acesteia, conform prevederilor planului de restructurare din 1998.

201 Or, așa cum arată Comisia în decizia atacată [considerentul (120)], nu reiese din informațiile furnizate de către autoritățile elene, în speță, din anexa 39 la răspunsurile acestora din 11 aprilie 2002, că acele cerințe sus-menționate privind implementarea SIG au fost respectate, atât în raport cu accesul la sistem, cât și cu aplicarea acestuia la toate filialele.

202 În acest context, în lipsa prezentării unor elemente de probă contrarii de către autoritățile elene în cadrul procedurii administrative, Comisia a considerat în mod întemeiat, în decizia atacată [considerentele (121)-(137) și (141)], că lipsa implementării unui SIG operațional și suficient era atestată în special prin comentariile existente în rapoartele de audit din anii 1998, 1999 și 2000 privind lacunele sistemului

de contabilitate, de gestiune și de control intern, precum și prin întârzierile mari în transmiterea conturilor auditate. În această privință, Comisia a arătat în plus, în decizia atacată [considerentul (136)], că raportul societății Deloitte & Touche privind analiza limitată a performanțelor OA în raport cu planul său financiar pentru 2002, avut în vedere mai sus, preciza:

„După cum s-a arătat în rapoartele anterioare, gestiunea informațiilor are la bază sisteme neinformatizate, care, în anumite cazuri, se dovedesc nefiabile sau lipsite de coerență."

203 În plus, reclamanta nu contestă, în orice caz, faptul că, la adoptarea deciziei atacate, accesul la SIG era încă limitat și că sistemul nu era implementat în filialele OA, cu referire specială la Olympic Aviation și Macedonian Airlines.

204 Rezultă din toate considerațiile de mai sus că motivele întemeiate pe nerespectarea sarcinii probei, încălcarea dreptului de a fi ascultat și pe eroarea vădită de apreciere trebuie respinse.

C — *Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a obligației de a prezenta rapoarte*

1. Argumentele părților

205 Reclamanta susține că a transmis Comisiei rapoartele privind respectarea condițiilor impuse pentru asigurarea compatibilității ajutorului cu piața comună și punerea

în aplicare a planului de restructurare din 1998, precum și realizarea rezultatelor scontate, conform articolului 1 alineatul (2) din Decizia din 1998.

206 În special, aprecierea Comisiei privitoare la nerespectarea obligației de a prezenta rapoarte în martie și în octombrie 2000 [considerentul (180) al deciziei atacate] ar trebui anulată pentru eroare vădită de apreciere. Într-adevăr, aceste rapoarte, destinate să controleze respectarea de către OA a modalităților planului de restructurare din 1998, și-ar fi pierdut rațiunea de a fi, în prezenta cauză, ca urmare a modificării acestui plan, în măsura în care nu ar fi existat nicio posibilitate pentru OA de a evita pierderile până în anul 2000. În scrisoarea sa din 29 martie 2000, avută în vedere mai sus, adresată Republicii Elene, Comisia ar fi precizat, de altfel, că „[…] dat fiind că OA funcționează deja pe baza unui plan de restructurare diferit, acest raport va trebui să pună accentul pe măsurile luate din noiembrie 1999 în scopul de a pune în aplicare noul plan Speedwing”. Întrucât Comisia nu a acceptat însă planul Speedwing, care ar fi fost suspendat și în cele din urmă abandonat în vara anului 2000, un raport privind progresul punerii în aplicare a acestui plan în martie 2000 nu ar fi prezentat nicio utilitate.

207 Poziția Comisiei ar fi excesiv de formalistă. Într-adevăr, aceasta ar fi primit, în martie 2000, raportul detaliat al societății Deloitte & Touche privind planul Speedwing și ar fi dispus astfel de o evaluare economică a situației OA în această perioadă a anului. După plecarea Speedwing, în timpul verii anului 2000, Republica Elenă ar fi prezentat al doilea plan de restructurare modificat, care prevedea privatizarea completă a OA – pe care ar fi discutat-o îndelungat cu Comisia. Situația financiară a OA și capacitatea sa de a respecta acest plan ar fi fost examinate de Crédit Suisse First Boston într-un memorandum de informare de 160 pagini transmis Comisiei la 20 decembrie 2000.

208 În orice caz, presupunând chiar că reclamanta nu și-ar fi îndeplinit obligația de a prezenta rapoarte în martie și octombrie 2000, ceea ce aceasta contestă, tot ar fi disproporționată sancțiunea acestei neîndepliniri, și anume recuperarea unei părți considerabile din ajutor.

209 Comisia consideră că această argumentație trebuie respinsă. Aceasta subliniază că neprezentarea rapoartelor solicitate, în martie și în octombrie 2000, în paralel cu lipsa transmiterii la timp a unor conturi auditate ale companiei [considerentele (132)-(133) ale deciziei atacate], a împiedicat-o să verifice respectarea angajamentelor prevăzute în decizia din 1998, punerea în aplicare a planului de restructurare și realizarea rezultatelor scontate pe baza unor indicatori stabiliți prin Decizia din 1998. În plus, întrucât OA nu implementase un SIG operațional, informațiile furnizate Comisiei nu s-ar fi întemeiat pe un sistem corespunzător de gestiune a datelor contabile.

2. Aprecierea Tribunalului

210 Trebuie arătat în prealabil că evaluările situației economice a OA existente în raportul societății Deloitte & Touche din martie 1999 privitoare la planul de restructurare elaborat de Speedwing și apoi în memorandumul Crédit Suisse First Boston din decembrie 2000, sus-menționat (a se vedea punctul 109 de mai sus), nu ar putea fi considerate substitute valabile ale rapoartelor pe care Republica Elenă trebuia să le transmită Comisiei, în martie și în octombrie 2000, cu privire la respectarea tuturor condițiilor impuse prin Decizia din 1998 în vederea asigurării compatibilității ajutorului și a punerii în aplicare a planului de restructurare din 1998.

211 Într-adevăr, chiar prin obiectul lor, aceste două documente, care se raportau la planul Speedwing și, respectiv, la procedura de privatizare, nu se refereau la planul de restructurare din 1998. Or, în măsura în care, în definitiv, planul Speedwing a fost

abandonat și autoritățile elene nu au prezentat ulterior niciun plan de restructurare revizuit, după cum reiese din raționamentele anterioare (a se vedea punctul 131 de mai sus), documentele sus-menționate, invocate de către reclamantă, sunt lipsite de pertinență în prezenta cauză.

212 Desigur, în scrisoarea sa din 29 martie 2000, sus-menționată, Comisia arătase că raportul care urma să-i fie transmis la sfârșitul lunii martie 1998, în temeiul Deciziei din 1998, trebuia să pună accentul pe măsurile adoptate în cadrul planului Speedwing – care fusese aplicat chiar înainte de a fi obținut aprobarea acestei instituții. Totuși, necesitatea de a actualiza planul de restructurare al OA în scopul de a îndeplini obiectivele urmărite de acesta nu lipsea rapoartele prevăzute în Decizia din 1998 de rațiunea lor de a fi, atâta timp cât planul de restructurare din 1998 nu făcuse obiectul unei modificări aprobate de către Comisie. În această privință, Comisia a insistat de altfel, în scrisoarea avută în vedere mai sus, cu privire la necesitatea de a transmite un raport referitor la respectarea tuturor condițiilor impuse prin Decizia din 1998.

213 În acest context, reiese cu claritate că obligația de a prezenta rapoarte în martie și în octombrie 2000 nu a fost îndeplinită.

214 În plus, în contextul sus-menționat și având în vedere motivele deciziei atacate, nu este necesar să se considere că recuperarea cuantumului ajutorului este disproporționată, după cum susține reclamata cu titlu subsidiar. Într-adevăr, în orice ipoteză, articolul 3 din decizia atacată îi impune Republicii Elene să procedeze la recuperarea celei de a doua tranșe din ajutor, ca urmare a nerespectării planului de restructurare din 1998 și a anumitor condiții cărora le era supusă aprobarea inițială, și nu numai motivului că nu a fost respectată obligația de a transmite rapoarte, în martie și în octombrie 2000, prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din Decizia din 1998, astfel încât punerea în aplicare a ajutoarelor pentru restructurare nu a putut face obiectul unei monitorizări periodice.

215 Ca urmare, motivele întemeiate pe eroarea vădită de apreciere și pe încălcarea principiului proporționalității trebuie respinse.

D — *Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 literele (b), (c) și (e) din Decizia din 1994*

1. Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 litera (b) din Decizia din 1994

a) Argumentele părților

216 Reclamanta susține că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere, nu s-a oferit o motivare suficientă și s-a săvârșit o eroare de drept, întrucât s-a concluzionat în considerentul (204) al deciziei atacate că aplicarea legislației din Grecia cu privire la reclamantă permisese încălcarea articolului 1 litera (b) din Decizia din anul 1994 care îi impunea guvernului grec să își respecte „angajamentele" de a nu mai interveni în viitor în administrarea OA altfel decât în limitele stricte ale statutului său de acționar.

217 Reclamanta contestă afirmațiile Comisiei existente în considerentele (59), (60), (146), (203) și (204) ale deciziei atacate, conform cărora, chiar dacă OA nu mai este o „DEKO", adică o întreprindere supusă Legii elene nr. 2414/1996, aplicabilă „întreprinderilor de interes public" [considerentul (144)], ci o societate comercială pe acțiuni obișnuită din cadrul serviciului public, aceasta ar fi continuat să beneficieze,

cu încălcarea legislației din Grecia, de dispozițiile unei legislații speciale (Legea nr. 2271/94, FEK A'229/23.12.1994, Legea nr. 2190/94, FEK A'28/03.03.1994, Legea nr. 2527/97, FEK A'206/08.10.1997, și Legea nr. 2602/98, FEK A'83/16.04.1998), aplicate în general DEKO.

218 Reclamanta arată că aplicarea cu privire la OA a unor dispoziții sus-menționate din legislația specială este conformă în totalitate cu legislația greacă. Într-adevăr, Legea nr. 2271/94 ar prevedea că OA și filialele acesteia încetează să mai fie supuse legislației aplicabile întreprinderilor din sectorul public („DEKO"), cu excepția articolelor 1-24 din Legea nr. 2190/94. Articolul 14 alineatul (1) a cincea liniuță din Legea nr. 2190/94 ar dispune că această lege se aplică nu numai întreprinderilor care pot fi definite ca DEKO, ci și întreprinderilor de drept privat care aparțin statului elen. Or, la această dată, OA ar fi fost deținută în proporție de 100 % de statul elen. Ca urmare, dispozițiile privitoare la recrutarea și la gestiunea personalului, așa cum reies din Legea nr. 2271/94, Legea nr. 2190/94, Legea nr. 2527/97 și Legea nr. 2602/98, ar continua să se aplice în mod legal cu privire la OA.

219 În particular, Legea nr. 2602/98, deja aplicabilă în momentul adoptării Deciziei din 1998, ar supune recrutarea tuturor categoriilor de personal permanent al OA procedurilor care fuseseră stabilite în regulamentul general al personalului, care conferea în practică întreaga putere consiliului de administrație. În ceea ce privește personalul sezonier, acesta ar fi făcut obiectul unei proceduri de recrutare specifice, stabilită prin Legea nr. 2190/94, așa cum a fost modificată prin Legea nr. 2527/97, care instituia o anumită flexibilitate. În Decizia din 1998 [considerentul (66) litera (a)], Comisia ar fi admis de altfel faptul că această nouă procedură derogatorie în raport cu ceea aplicabilă personalului permanent asigura „flexibilitatea necesară, răspunzând în același timp cerinței privind transparența". Ar rezulta faptul că s-ar fi concluzionat de către Comisie că dispozițiile sus-menționate nu erau contrare articolului 1 litera (b) din Decizia din anul 1994.

220 Or, după adoptarea deciziei din 1998, dispozițiile legislative sus-menționate nu ar fi fost modificate. În lipsa unei explicații a schimbării implicite a aprecierii Comisiei în ceea ce privește compatibilitatea acestor dispoziții, decizia atacată ar fi afectată de o

motivare insuficientă. În plus, concluziile Comisiei din considerentele (203) și (204) ale deciziei atacate ar fi în contradicție cu considerentul (192), enunțând că legile sus-menționate nu contravin angajamentelor avute în vedere la articolul 1 literele (b), (c) și (f) din Decizia din 1994.

221 În orice caz, Comisia ar fi săvârșit o eroare de drept prin adoptarea concluziei că pretinsa complexitate a legislației privitoare la recrutare i-ar conferi OA un avantaj în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

222 Comisia este de părere însă că reclamanta se bazează pe o interpretare eronată a deciziei atacate. Comisia consideră, în orice caz, ca inoperant faptul că legislația greacă prevede expres aplicarea anumitor dispoziții speciale întreprinderilor private deținute de stat. În decizia atacată [considerentul (146)], Comisia ar fi subliniat că, potrivit autorităților elene, OA nu mai constituie o „DEKO" și, ca urmare, este supusă numai dispozițiilor generale ale Legii elene nr. 2190/1920 privind societățile pe acțiuni de drept privat. De aici, Comisia ar fi dedus că anumite dispoziții din Legea nr. 2271/94 și din Legea nr. 2602/98 ar fi trebuit adaptate în consecință. În lipsa unei astfel de adaptări, OA ar fi reprezentat un caz excepțional, după cum a remarcat Comisia în considerentul (203) al deciziei atacate.

b) Aprecierea Tribunalului

223 Comisia arată în mod întemeiat că motivele reclamantei se bazează pe o interpretare eronată a motivelor deciziei atacate.

224 Trebuie arătat în prealabil că se recunoaște expres de către Comisie, în decizia atacată [considerentul (138)], că dispozițiile avute în vedere ale legislației din Grecia (Legea nr. 2271/94, Legea nr. 2602/98, Legea nr. 2527/98 și Legea nr. 2414/96), privitoare la recrutarea și gestiunea personalului, fuseseră aprobate sub regimul Deciziei din 1998. Atunci, OA era o „DEKO". Totuși, după adoptarea Deciziei din 1998, statutul acesteia a fost modificat. Este clar pentru părți că, din 1999, OA nu mai este supusă dispozițiilor Legii elene nr. 2414/96 privind „DEKO", ci dispozițiilor dreptului comun al societăților pe acțiuni, cu excepția anumitor dispoziții din legislația avută în vedere mai sus, care îi rămân aplicabile [considerentele (144) și (146) ale deciziei atacate].

225 În acest nou context, Comisia subliniază în decizia atacată [considerentul (192)] că informațiile transmise de autoritățile elene confirmă că legislația sus-menționată nu contravine angajamentelor avute în vedere la articolul 1 literele (b), (c) și (f) din Decizia din 1994. Comisia concluzionează [considerentul (225)] că îndoielile care au condus-o la deschiderea procedurii oficiale de investigare, prezentate în speță în special în considerentele (59) și (60) ale deciziei atacate, au dispărut în ceea ce privește respectarea angajamentelor avute în vedere la articolul 1 literele (b) și (f) din Decizia din 1994.

226 Ca urmare, reiese în mod incontestabil din articolul 1 alineatul (1) al doilea paragraf litera (b) din dispozitivul deciziei atacate – care constată faptul că nu s-a respectat acea condiție de acordare a ajutorului pentru restructurare care privea respectarea celor 24 de angajamente specifice luate de către Republica Elenă – interpretat în lumina motivelor acestei decizii, în special a concluziilor formulate în considerentele (192) și (225), că, în decizia atacată, Comisia nu a ajuns la concluzia încălcării articolului 1 litera (b) din Decizia din 1994.

227 În aceste condiții, motivele formulate de către reclamantă cu privire la o pretinsă neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 litera (b) din decizia din 1994 sunt lipsite de obiect în totalitate.

228 În plus, după cum arată Comisia, rezultă în mod vădit din articolul 2 din decizia atacată, care enumeră ajutoarele noi declarate incompatibile și nu are în vedere legile menționate mai sus, că, în definitiv, aplicarea în cazul OA a acestor legi nu a fost considerată de către Comisie un ajutor nou.

229 Ca urmare, motivele întemeiate pe eroarea vădită de apreciere, pe motivarea insuficientă și pe eroarea de drept trebuie respinse.

2. Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 litera (c) din decizia din 1994

a) Argumentele părților

230 Reclamanta susține mai întâi că acea concluzie a Comisiei privitoare la încălcarea articolului 1 litera (c) din Decizia din 1994 se întemeiază pe o interpretare eronată a acestui articol. Într-adevăr, referirea, în acest articol, la „statutul fiscal" de drept comun și la exonerarea de taxele datorate în cadrul restructurării OA ar arăta că articolul nu are în vedere sub nicio formă aspecte cum sunt publicarea de conturi anuale ale OA sau nivelul fondurilor proprii. Articolul ar privi exclusiv problema dacă OA este supusă aceleiași legislații fiscale ca și celelalte întreprinderi de drept privat din Grecia . Această problemă ar fi fost tratată expres în pasaje din deciziile din anii 1994 și 1998 care se raportează la articolul 1 litera (c).

231 În plus, presupunând chiar că este exactă interpretarea articolului 1 litera (c) din Decizia din 1994 propusă de către Comisie, ceea ce reclamanta contestă, decizia atacată ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere și de o motivare insuficientă.

232 Într-adevăr, în primul rând, întârzierea în publicarea conturilor OA din 1999 ar fi rezultat din necesitatea de a stabili o bază contabilă solidă pentru planul de restructurare prin privatizarea întreprinderii, care a început în 2000. Această întârziere s-ar fi redus treptat. Într-adevăr, conturile anuale din exercițiul 2001 ar fi fost publicate în iunie 2003, iar cele din exercițiul 2002 ar fi fost încheiate în octombrie 2003.

233 Reclamanta arată în particular că decizia atacată nu a stabilit faptul că aceasta nu a ținut corect contabilitatea, din punctul de vedere al dreptului fiscal grec. În plus, dacă am accepta teza Comisiei, o simplă încălcare a dreptului fiscal grec de către reclamantă ar constitui o încălcare a articolului 1 litera (c) din Decizia din 1994. Or, acest articol ar privi numai problema de a ști dacă reclamanta este supusă aceleiași legislații fiscale ca și orice altă întreprindere de drept privat din Grecia. Comisia nu ar fi demonstrat că situația de mai sus nu este cea existentă în speță.

234 În plus, argumentul Comisiei conform căruia lipsa unor conturi publicate de reclamantă ar împiedica efectuarea controlului respectării de către Republica Elenă a angajamentelor prevăzute în Deciziile din anii 1994 și 1998 ar fi lipsit de relevanță în mod vădit în raport cu întrebarea privind „statutul fiscal de societate pe acțiuni de drept comun” la care se face referire la articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994.

235 În al doilea rând, Comisia ar fi analizat în mod eronat Legea elenă nr. 2190/1920. În ceea ce privește mai întâi insuficiența fondurilor proprii, reclamanta susține că această lege nu prevede sancțiuni susceptibile de a fi impuse unei societăți pe acțiuni, atâta timp cât fondurile proprii ale întreprinderii coboară la un nivel inferior

procentului de 50 % din capitalul său și acționarii întreprinderii nu o dizolvă și nu iau alte măsuri corespunzătoare pentru remedierea acestei situații. Faptul că astfel de sancțiuni nu au fost impuse OA nu ar putea constitui o încălcare a articolului 1 litera (c) din Decizia din 1994. În orice caz, acționarul OA, și anume guvernul elen, ar fi pus în aplicare măsuri importante pentru remedierea capitalului social negativ al OA, în particular o privatizare integrală, însoțită, între altele, de vânzarea de activități neesențiale.

236 În ceea ce privește apoi întârzierea la prezentarea și publicarea conturilor anuale, reclamanta susține că articolul 48a din Legea nr. 2190/1920 prevede că licența unui transportator aerian poate fi retrasă dacă acesta nu transmite conturile sale anuale aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor către autoritățile competente timp de cel puțin trei ani. Or, acest lucru nu s-a întâmplat în prezenta cauză. În plus, cuantumul modic (146 de euro) al amenzii prevăzute de legea sus-menționată în cazul întârzierii prezentării de conturi anuale către autoritățile elene ar arăta că legiuitorul grec nu consideră o astfel de întârziere o încălcare gravă a dreptului societăților comerciale.

237 În al treilea rând, sancțiunea retragerii licenței unui transportator aerian, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) și la articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul (CEE) nr. 2407/92 al Consiliului din 23 iulie 1992 privind licențele operatorilor de transport aerieni [a se citi: „aerian”] (JO L 240, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 76), ar avea drept scop garantarea unor „servicii fiabile și adecvate” și a unor „criterii de securitate ridicate”, care sunt reamintite în preambulul regulamentului. Regulamentul ar lăsa fiecărui stat membru posibilitatea de a determina dacă o astfel de sancțiune trebuie sau nu să fie impusă, în lumina informațiilor referitoare la situația financiară a unui transportator aerian. În prezenta cauză, întârzierea în prezentarea și publicarea conturilor OA pe exercițiile 1999-2001 nu ar justifica această sancțiune, care, în orice caz, ar fi disproporționată. Într-adevăr, în cursul acestei perioade, autoritățile elene ar fi fost în posesia unor informații suficiente pentru a aprecia dacă obiectivele de interes public sus-menționate și urmărite de Regulamentul nr. 2407/92 erau compromise de situația financiară a OA.

238 În cele din urmă, reclamanta a explicat că nu se referă nici la articolul 48 din Legea nr. 2190/1920, nici la regulamentul grec privind constituirea companiilor aeriene și a companiilor care furnizează servicii de transport aerian, deoarece aceste dispoziții nu sunt menționate în decizia atacată.

239 Comisia obiectează mai întâi spunând că argumentul reclamantei conform căruia publicarea conturilor nu este o problemă fiscală nu a fost formulat în cadrul procedurii administrative. În plus, acest argument ar face să primeze forma asupra fondului.

240 Comisia subliniază apoi că, spre deosebire de cele susținute de reclamantă, a constatat în decizia atacată [considerentul (126)] că reclamanta nu își ținuse evidențele contabile cu respectarea normelor legale. Certificatul de control al auditorilor din 1 decembrie 2003, care însoțea bilanțul pe anul 2002 (anexa I la duplică), ar confirma că reclamanta nu a respectat dispozițiile prevăzute de legislația fiscală, în special pe cele din codul contabil privind ținerea registrelor și a documentelor. Ca urmare, datele din multe conturi de activ și în special de pasiv nu ar fi fost coordonate și ar fi fost deci imposibil să se confirme soldurile acestor conturi. În lipsa unor date fiabile privitoare la rezultatele companiei, ar fi fost imposibil să se verifice respectarea de către Republica Elenă a angajamentelor sale și a punerii în aplicare corecte a planului de restructurare din 1998.

241 În aceste condiții, argumentele reclamantei întemeiate pe o pretinsă eroare a Comisiei în analiza Legii nr. 2190/1920 ar fi inoperante. Într-adevăr, Comisia ar fi arătat, în considerentul (195) al deciziei atacate, că regimul fiscal al OA se distingea de cel al altor societăți pe acțiuni de drept privat în măsura în care Republica Elenă ar fi tolerat neîndeplinirea de către OA a obligației de a prezenta în termenul necesar și de a publica conturile auditate, precum și insuficiența capitalurilor reclamantei.

242 Comisia adaugă că articolul 48 din Legea nr. 2190/1920 prevede revocarea actului de constituire al unei societăți dacă toate fondurile proprii ale acelei societăți sunt inferioare limitei de 1/10 din capitalul său social, ceea ce ar fi fost aplicabil în prezenta cauză.

243 În plus, decizia atacată [considerentul (195)] se referea nu numai la nerespectarea Legii elene nr. 2190/1920 și a Regulamentului (CEE) nr. 2407/92, ci și la practica Republicii Elene de a nu utiliza căile de atac prevăzute de dreptul național sau de a nu revoca licența de transportator aerian, conform regulamentului grec de constituire a companiilor aeriene și a companiilor care furnizează servicii de transport aerian. Acest regulament ar prevedea, într-adevăr, revocarea licenței tuturor transportatorilor aerieni care nu transmit periodic date, nu plătesc drepturile de aterizare și de staționare sau ale căror pierderi depășesc două treimi din capitalul lor social vărsat, condiții care ar fi fost îndeplinite în totalitate în cazul OA, după cum ar arăta decizia în mai multe locuri.

244 În ceea ce privește Regulamentul CEE nr. 2407/92, Comisia susține că neîndeplinirea de către OA a obligației transportatorilor aerieni de a transmite în fiecare an autorităților conturile auditate privind exercițiul anterior, prevăzută la articolul 5 alineatul (6) din acest regulament, constituia un motiv pentru anularea licenței de exploatare a transportului aerian.

245 În orice caz, contrar argumentației reclamantei, articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2407/92 i-ar fi permis autorității elene emitente a licențelor să retragă licența OA, având în vedere situația de colaps financiar în care se afla această companie [a se vedea considerentele (116) și (195) ale deciziei atacate].

b) Aprecierea Tribunalului

246 Conform jurisprudenței avute în vedere mai sus (a se vedea punctele 72 și 73 de mai sus), în prealabil, trebuie respinsă excepția de inadmisibilitate formulată de către Comisie împotriva argumentului reclamantei conform căruia publicarea conturilor nu ar fi participat la „statutul fiscal". Într-adevăr, acest argument se întemeiază pe o apreciere juridică și nu are la bază elemente de fapt noi.

247 În ceea ce privește mai întâi interpretarea noțiunii de „statut fiscal de societate comercială pe acțiuni comparabil cu cel al întreprinderilor de drept comun din Grecia", la care se face referire la articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994, trebuie arătat că Deciziile din 1994 și din 1998 nu conțin nicio definiție expresă a acestei noțiuni. Reiese totuși explicit din Decizia din 1994 (pagina 9) că, în cadrul dezbaterilor privind statutul OA în cursul procedurii administrative încheiate prin această decizie, guvernul grec afirmase că OA beneficia de un regim de drept comun, în special pe plan social, contabil și financiar, și că singurul regim derogatoriu favorabil OA rămas era cel privitor la domeniul fiscal.

248 În acest context, nu poate fi reținută o interpretare a noțiunii sus-menționate de „statut fiscal de drept comun", care ar exclude în special problemele privind publicarea de conturi anuale și nivelul fondurilor proprii, așa cum propune reclamanta. Într-adevăr, angajamentul statului grec privind statutul fiscal se întemeia în mod explicit pe premisa că, în celelalte domenii, în special în materie contabilă și financiară, OA era în principiu supusă unui regim de drept comun. În această privință, rezultă într-adevăr din Deciziile din 1994 și din 1998 că acestea urmăreau, prin intermediul angajamentelor consimțite de statul grec, în special să îndepărteze orice tratament derogatoriu în favoarea OA. Articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994 trebuie, prin urmare, înțeles în sensul că ar fi obligat Republica Elenă să alinieze regimul OA la cel al societăților pe acțiuni de drept comun și să îi aplice acest regim în mod efectiv.

249 În plus, rezultă din argumentația Comisiei, necontrazisă cu privire la acest punct de către reclamantă, că incapacitatea unei întreprinderi, în cursul unei lungi perioade, de a-și publica în timp util conturile implică și o încălcare a obligației de stabilire și de înregistrare a conturilor în registrele și documentele pe care legea îi impune să le țină.

250 Ca urmare, trebuie examinat dacă s-a săvârșit o eroare vădită de apreciere de către Comisie atunci când a concluzionat în decizia atacată [considerentele (141) și mai ales (195)] că articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994 nu a fost respectat deoarece autoritățile elene ar fi tolerat – fără a impune sancțiunile prevăzute de Legea elenă nr. 2190/1920 și de Regulamentul nr. 2407/92 – pe de o parte, întârzierea OA în publicarea conturilor sale anuale și, pe de altă parte, un nivel insuficient al fondurilor sale proprii.

251 Comisia explică în această privință, în decizia atacată [considerentul (195)], că această toleranță dovedește că Republica Elenă a permis prelungirea activităților OA după anul 2000 fără a lua măsuri de restructurare suplimentare, în condițiile în care o întreprindere în condiții normale ar fi trebuit să își înceteze activitatea.

252 Îi revine Tribunalului să verifice, în raport cu reglementarea națională, astfel cum rezultă din prezentarea efectuată de părți și din Regulamentul nr. 2407/92, pe care se întemeiază Comisia în decizia atacată, dacă această instituție a depășit limitele puterii sale de apreciere considerând în esență că Republica Elenă acordase OA un tratament derogatoriu contrar angajamentului prevăzut la articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994, permițând continuarea activităților acestei companii fără a lua măsuri de restructurare suplimentare, în pofida întârzierilor sistematice în publicarea conturilor auditate și a situației financiare grav deteriorate a OA.

253 În această privință, Tribunalul arată, cu titlu introductiv, că reclamanta subliniază în mod întemeiat că, în decizia atacată, nu se face referire nici la articolul 48 din Legea elenă nr. 2190/1920, nici la Regulamentul privind înființarea companiilor aeriene și furnizarea de servicii de transport din Republica Elenă, invocate de către Comisie în fața Tribunalului (a se vedea punctele 242 și 243 de mai sus). Această decizie se referă numai la articolul 47 din Legea nr. 2190/1920 și la dispozițiile din această lege privitoare la publicarea conturilor, precum și la dispozițiile pertinente din Regulamentul nr. 2407/92 [considerentele (49) și (195)].

254 Or, conform jurisprudenței, motivarea unei decizii trebuie să apară chiar în corpul acesteia, iar explicațiile ulterioare furnizate de către Comisie nu pot fi luate în considerare decât în circumstanțe excepționale. Ca urmare, decizia trebuie să fie suficientă ca atare, iar motivarea sa nu poate rezulta din explicații scrise sau orale formulate ulterior, în condițiile în care decizia respectivă face deja obiectul unei acțiuni în fața instanței comunitare (a se vedea Hotărârea Corsica Ferries France SAS/Comisia, punctul 72 de mai sus, punctul 287).

255 În aceste condiții, trebuie apreciat dacă, în contextul prezentului litigiu, aceste explicații de fapt ulterioare trebuie respinse.

256 În măsura în care concluzia Comisiei privind încălcarea articolului 1 litera (c) din Decizia din 1994 este motivată în special prin lipsa punerii în aplicare a sancțiunilor prevăzute de dreptul național și nu reiese din dosar că s-ar fi discutat între părți, în cursul procedurii administrative, problema privind în special pretinsa încălcare a articolului 48 din Legea elenă nr. 2190/1920 și a regulamentului grec sus-menționat, îi revenea Comisiei să precizeze în decizia atacată dispozițiile reglementării naționale pe care le avea în vedere sau cel puțin să precizeze conținutul acestora. Ca urmare, motivarea complementară care se întemeia pe această reglementare națională nu putea fi luată în considerare.

257 În plus, cu titlu introductiv, trebuie respins de asemenea certificatul de control al auditorilor care însoțește bilanțul exercițiului încheiat în 2002, datat 1 decembrie 2003, în măsura în care este ulterior adoptării deciziei atacate. Într-adevăr, conform jurisprudenței, în cadrul unei acțiuni în anulare întemeiate pe articolul 230 CE, legalitatea unui act comunitar trebuie apreciată în funcție de elementele de fapt și de drept existente la data când a fost adoptat actul. În particular, aprecierile complexe formulate de către Comisie nu trebuie analizate decât în funcție de acele elemente de care dispunea aceasta la momentul când le-a efectuat (Hotărârile British Airways și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 81, și Corsica Ferries France SAS/Comisia, punctul 72 de mai sus, punctul 142).

258 După aceste observații introductive, trebuie analizată, în primul rând, argumentația părților privitoare la sancțiunile prevăzute la articolul 47 din Legea elenă nr. 2190/1920 și în dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 2407/92 în cazul deteriorării grave a situației financiare a unei companii aeriene. În această privință, este clar pentru părți că, atunci când fondurile proprii ale unei întreprinderi au scăzut la un nivel inferior limitei de 50 % din capitalul social, articolul 47 din Legea elenă nr. 2190/1920 impune consiliului de administrație să convoace o Adunare Generală a Acționarilor în termen de șase luni de la încheierea ultimului exercițiu financiar, în scopul de a decide dizolvarea întreprinderii sau adoptarea altor măsuri corespunzătoare în vederea remedierii acestei situații.

259 În acest cadru, având în vedere în particular necesitatea de adaptare a planului de restructurare din 1998, admisă încă din 1999, împrejurarea invocată de reclamantă conform căreia legea greacă nu sancționează neadoptarea de către Adunarea Generală a măsurilor sus-menționate nu se opune ca lipsa unei reacții a statului grec, acționar unic al OA, să poată fi considerată, dacă este cazul, un indice important care permite să se presupună că OA a făcut obiectul unui tratament special. În această privință, argumentul reclamantei conform căruia ar fi fost luate măsuri importante, sub forma privatizării OA, în scopul redresării situației financiare a acestei companii, nu este suficient pentru a considera că s-ar fi săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere. Într-adevăr, după cum s-a arătat deja, nu a fost transmis Comisiei niciun plan de restructurare revizuit și nu i-a fost notificat niciun plan de privatizare (a se vedea punctele 128 și 130 de mai sus).

260 În plus, articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 2407/92 abilitează autoritățile care emit licențe să procedeze la o evaluare a rezultatelor financiare atunci când este evident că un transportator aerian are probleme financiare și la suspendarea sau retragerea licenței dacă aceste autorități nu mai au certitudinea că transportatorul aerian este capabil să facă față obligațiilor sale actuale sau potențiale în decursul unei perioade de douăsprezece luni. Contrar interpretării propuse de către reclamantă, acest articol, aflat în legătură cu considerentul al șaptelea din același regulament, care prevede că „trebuie să se procedeze de așa manieră încât transportatorii aerieni să opereze în orice moment în conformitate cu standarde înalte de siguranță și de management economic sănătos”, le permite autorităților avute în vedere mai sus să retragă licența unui transportator aerian atunci când acesta din urmă a depins mai mult de douăsprezece luni de împrumuturi pentru a-și finanța nu numai toate activele imobilizate, ci și capitalul social negativ, cum se întâmpla în cazul OA, conform indicațiilor necontestate de reclamantă și existente în decizia atacată (a se vedea punctul 163 de mai sus). Chiar dacă nefolosirea acestei simple facultăți nu poate constitui prin ea însăși o dovadă suficientă a aplicării unui statut derogatoriu, poate fi totuși considerată indiciu suplimentar, chiar dacă pare a avea forță probantă redusă.

261 În ceea ce privește, în al doilea rând, sancțiunea întârzierilor în prezentarea și publicarea conturilor auditate, reiese din argumentele reclamantei și nu este contestat în mod explicit de către Comisie (a se vedea punctele 236 și 241 de mai sus) că întârzierile imputabile OA nu sunt sancționate de legea greacă decât printr-o amendă de 146 de euro.

262 Cu toate acestea, având în vedere procedura de restructurare a OA, în curs din 1994, dificultățile financiare cu care era confruntată compania de mulți ani și faptul că grupul era deținut în proporție de 100 % de statul grec, simpla împrejurare că legea greacă nu prevede sancțiuni importante în ceea ce privește întârzierile sus-menționate nu permite să se considere că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că întârzierile sistematice în prezentarea conturilor, care împiedicau punerea în aplicare coerentă și urmărirea riguroasă a planului de restructurare a OA, constituiau un indiciu care confirma faptul că OA a beneficiat de un regim privilegiat în raport cu celelalte societăți pe acțiuni de drept

privat, contrar angajamentului care reiese din articolul 1 litera (c) din Decizia din 1994, astfel cum se precizează la punctul 248 de mai sus.

263 În plus, după cum subliniază Comisia, rezultă din coroborarea articolului 3 alineatul (1) și a articolului 5 alineatul (6) din Regulamentul nr. 2407/92 că statele membre pot retrage licența acordată transportatorilor aerieni care nu transmit, pentru fiecare exercițiu financiar și fără întârzieri nejustificate, conturile auditate pentru exercițiile anterioare către autoritățile care le acordă licențele. În contextul prezentului litigiu, nu s-ar putea concluziona că Comisia a depășit limitele puterii sale de apreciere atunci când a considerat că lipsa punerii în aplicare a acestei dispoziții, chiar dacă aceasta nu prevedea decât o simplă posibilitate, constituia în prezenta cauză un indiciu suplimentar al unui tratament derogatoriu în favoarea OA.

264 Pentru toate aceste motive, nu se poate considera că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere, deoarece aceasta s-a întemeiat pe o sumă de indici analizați mai sus pentru a concluziona în sensul existenței unei încălcări a angajamentului avut în vedere la articolul 1 litera (c) din decizia din 1994.

265 Cu privire la acest punct, decizia atacată este suficient motivată în măsura în care prevede clar că tolerarea de către autoritățile elene a încălcării de către OA a dispozițiilor avute în vedere mai sus de legislația greacă și de Regulamentul nr. 2407/92 dovedește că această companie beneficia de un regim special (a se vedea punctele 251 și 253 de mai sus).

266 Ca urmare, motivele întemeiate pe eroarea vădită de apreciere și pe eroarea sau pe motivarea insuficientă trebuie respinse.

3. Cu privire la pretinsa încălcare de către Republica Elenă a dispozițiilor articolului 1 litera (e) din decizia din 1994

a) Argumentele părților

267 Reclamanta susține că s-a săvârșit de către Comisie o eroare de apreciere și o eroare de drept și că aceasta a motivat insuficient decizia atacată concluzionând că Republica Elenă încălcase articolul 1 litera (e) din Decizia din 1994, privind obligația de a nu acorda OA ajutoare noi [considerentul (196) al deciziei atacate].

268 Aceasta arată mai întâi faptul că această concluzie a Comisiei [considerentele (203) și (204) ale deciziei atacate], conform căreia ar fi fost încălcat articolul 1 litera (b) din Decizia din 1994, a fost înscrisă din greșeală la punctul 6.2 din decizia atacată, care tratează „pretinsul ajutor nou". O încălcare a acestui articol ar fi echivalat cu o încălcare a unei condiții aflate în legătură cu un ajutor existent, și nu cu acordarea unui ajutor nou. În consecință, această concluzie ar fi afectată de o eroare de apreciere și de o eroare de drept.

269 În această privință, Comisia ar fi admis de altfel, în memoriul său în apărare, că tratamentul pretins privilegiat rezervat OA pe baza Legii nr. 2190/1920, a Legii nr. 2271/94, a Legii nr. 2602/98 și a Legii nr. 2414/96 nu ar fi fost inclus între ajutoarele noi constatate la articolul 2 din decizia atacată. Legile elene sus-menționate nu ar încălca, așadar, articolul 1 litera (e) din Decizia din 1994. Prin urmare, trebuie anulat articolul 1 din decizia atacată în măsura în care se întemeiază pe această încălcare pretinsă.

270 Reclamanta contestă apoi pretinsa încălcare suplimentară a condiției prevăzute la articolul 1 litera (e) din Decizia din 1994. Aceasta subliniază că își formulează argumentele în această privință în cadrul analizei articolului 2 din decizia atacată privind pretinsele ajutoare noi.

271 În speță, Comisia nu ar fi analizat în decizia atacată dacă recuperarea în integralitate a ajutorului pentru restructurare aprobat în 1999, ca urmare a unei încălcări a articolului 1 litera (e) din Decizia din 1994, ar fi conformă cu principiul proporționalității.

272 În plus, presupunând chiar că măsurile avute în vedere la articolul 2 din decizia atacată constituie ajutoare, ceea ce reclamanta contestă, Comisia ar fi trebuit să verifice dacă acestea pot fi considerate compatibile cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Or, în prezenta cauză, Comisia nu ar fi explicat motivele pentru care „principiul unui ajutor unic" („one time, last time"), în sensul orientărilor comunitare din anul 1999, ar fi fost încălcat ca urmare a acordării unui ajutor nou. Într-adevăr, evenimentele din 11 septembrie 2001 ar fi constituit „împrejurări excepționale imprevizibile și neimputabile întreprinderii", care justifică, potrivit punctului 48 din orientările comunitare, autorizarea unui ajutor nou.

273 În această privință, reclamanta contestă că majoritatea pretinselor ajutoare noi din decizia atacată sunt anterioare datei de 11 septembrie 2001. În speță, decizia atacată nu arăta clar în ce moment „tolerarea" de către un creditor privat ar fi luat sfârșit în raport cu neplata datoriilor considerate. În consecință, ar fi imposibil să se determine începând cu care plată ar fi început această pretinsă tolerare să devină ajutor ilicit. Or, cea mai mare parte din pretinsul ajutor nou s-ar înscrie într-o perioadă apropiată de 11 septembrie 2001. În orice caz, Comisia ar fi trebuit să analizeze dacă pretinsele ajutoare erau conforme cu articolul 87 alineatul (3) CE. În acest cadru, i-ar fi revenit să verifice dacă era aplicabil principiul sus-menționat al ajutorului unic.

274 Comisia se opune acestor susțineri. În ceea ce privește susținerile reclamantei referitoare la „principiul ajutorului unic", aceasta obiectează că reclamanta nu i-a solicitat să aprobe ajutoarele noi respective, invocând, de exemplu, împrejurările excepționale reglementate la punctul 48 din orientările comunitare din anul 1999. În plus, cea mai mare parte din ajutoarele noi pe care le reproșează Republicii Elene ar fi anterioare

datei de 11 septembrie 2001 [considerentele (147), (150), (152), (155) și (156) ale deciziei atacate]. Comisia trimite, cu privire la aceste întrebări, la observațiile sale privind analiza articolului 2 din decizia atacată.

b) Aprecierea Tribunalului

275 Este suficient să se arate, în această privință, că s-a formulat de către Comisie concluzia nerespectării de către Republica Elenă a angajamentului prevăzut la articolul 1 litera (e) din Decizia din 1994 de a nu mai acorda ajutoare OA, deoarece acestei companii aeriene îi fuseseră acordate o serie de ajutoare noi. În măsura în care concluziile Comisiei privind acordarea de ajutoare noi sunt contestate de către reclamantă în a doua parte a acțiunii sale, motivele reclamantei privitoare la neîndeplinirea pretinsă la articolul 1 litera (e) din Decizia din 1994 nu ar putea face obiectul unei analize separate, după cum recunoaște de altfel și reclamanta (a se vedea punctul 270 de mai sus).

276 Trebuie totuși arătat de la început că, oricare ar fi concluzia analizei motivelor privitoare la acordarea de ajutoare noi, aceasta nu poate avea efect asupra cuantumului ajutorului pentru restructurare care urmează să fie recuperat. În particular, restituirea integrală a celei de a doua tranșe a ajutorului pentru restructurare, în cuantum de 41 de milioane de euro, este, în orice ipoteză, în conformitate cu principiul proporționalității, invocat de către reclamantă. Într-adevăr, articolul 3 din decizia atacată, care impune recuperarea acestei sume, se bazează în același timp pe nepunerea în aplicare a planului de restructurare – deja suficientă prin ea însăși pentru a justifica recuperarea – și pe nerespectarea unor angajamente de către statul grec, între care și cel de a se abține de la acordarea de ajutoare noi.

277 În ceea ce privește motivele formulate de către reclamantă în legătură cu analiza de către Comisie, în cadrul capitolului din decizia atacată consacrat ajutoarelor noi (a se vedea punctele 268 și 269 de mai sus), a aplicării în cazul OA a unor dispoziții din

legislația greacă aplicabile în mod normal numai întreprinderilor publice, în raport cu încălcarea articolului 1 litera (b) din Decizia din 1994, este suficient să se amintească faptul că, în orice ipoteză, Comisia nu a reținut aceste măsuri în dispozitivul deciziei atacate nici ca ajutoare existente, nici ca ajutoare noi (a se vedea punctele 226-228 de mai sus). Aceste motive trebuie deci respinse ca lipsite de obiect.

278 În plus, trebuie observat că motivul subsidiar invocat de către reclamantă, conform căruia, în orice caz, pretinsele ajutoare noi ar fi trebuit declarate compatibile cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE (a se vedea punctele 272 și 273 de mai sus), nu este reluat în a doua parte a acțiunii. În plus, acest motiv este, în orice caz, neîntemeiat, în măsura în care, în prezenta cauză, autoritățile elene nu au solicitat Comisiei să aprobe acordarea de ajutoare noi, având în vedere în special efectele atentatelor din 11 septembrie 2001 asupra pieței transporturilor aeriene. În lipsa unei astfel de cereri, însoțite de un plan de restructurare revizuit, Comisia nu era nici obligată, nici în măsură să analizeze dacă aceste ajutoare suplimentare acordate în decursul perioadei de restructurare puteau fi declarate compatibile cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Prin urmare, Comisia în mod întemeiat a putut formula în decizia atacată [considerentele (223) și (224)] concluzia că, în orice ipoteză, pretinsele ajutoare noi nu îndeplineau condițiile derogării prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE.

279 Ca urmare, motivele întemeiate pe încălcarea principiului proporționalității din articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE, precum și pe motivarea insuficientă trebuie respinse.

280 Trebuie analizate, în acest stadiu, motivele invocate de către reclamantă în vederea contestării calificării măsurilor litigioase ca ajutoare noi.

IV — *Cu privire la pretinsele ajutoare noi (articolele 2, 3 și 4 din decizia atacată)*

281 Reclamanta contestă decizia atacată în măsura în care constată acordarea și impune recuperarea ajutoarelor noi acordate sub forma tolerării unei permanentizări a neplății următoarelor: a taxelor de aeroport datorate Aeroportului Internațional din Atena (denumit în continuare „AIA"), a TVA-ului pe carburant și piesele de schimb, a chiriilor și a taxelor de aeroport datorate altor aeroporturi decât AIA, a taxei numite „spatosimo" și a cotizațiilor de securitate socială. Aceasta susține în special că s-a omis de către Comisie identificarea cu precizie a acestor pretinse ajutoare noi, a căror recuperare este impusă în decizia atacată, reclamanta contestând interpretarea acestei decizii reținută de către Comisie.

282 Înainte de a aborda succesiv, pentru fiecare dintre pretinsele ajutoare noi, celelalte motive formulate de către reclamantă, trebuie în prealabil să se analizeze motivul avut în vedere mai sus privitor la lipsa identificării ajutoarelor noi care urmează să fie recuperate și să se interpreteze decizia atacată, după amintirea, cu titlu introductiv, a conținutului criteriului creditorului privat și a sferei de aplicare a controlului Tribunalului cu privire la punerea în aplicare a acestui criteriu, precum și cerințele privitoare la motivarea deciziei atacate.

A — *Observații introductive privind criteriul creditorului privat și sfera de aplicare a controlului Tribunalului, precum și cerințele de motivare*

283 În ceea ce privește, în primul rând, criteriul creditorului privat și controlul aplicării acestui criteriu de către Tribunal, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, simplul fapt că au fost acordate în mod discreționar facilități de plată de către un creditor public nu este suficient pentru a le califica drept ajutoare de stat. În plus, mai trebuie ca facilitățile de plată acordate să fie vădit mai mari decât cele care ar fi fost consimțite de un creditor privat care se afla într-o situație comparabilă față de debitorul său, având în vedere în special mărimea datoriei, căile de atac de care dispune creditorul

public, șansele de redresare a situației debitorului în cazul autorizării continuării activității acestuia, precum și riscul creditorului în sensul creșterii pierderilor suferite în cazul continuării activității (Hotărârea Curții din 29 iunie 1999, DM Transport, C-256/97, Rec., p. I-3913, punctul 30, Concluziile avocatului general M. Mischo în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Curții din 12 octombrie 2000, Spania/Comisia, C-480/98, Rec., p. I-8717, I-8720 punctele 34-37, și Hotărârea Tribunalului din 10 mai 2000, SIC/Comisia, T-46/97, Rec., p. II-2125, punctul 95).

284 În această privință, trebuie de asemenea amintit că întrucât noțiunea de ajutor de stat, astfel cum a fost definită în tratat, are un caracter juridic și trebuie interpretată pe baza unor elemente obiective, în principiu și având în vedere atât elementele concrete ale litigiului care este sesizată, cât și caracterul tehnic sau complex al aprecierilor efectuate de Comisie, instanța comunitară este chemată să exercite un control complet în ceea ce privește chestiunea dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2002, HAMSA/Comisia, T-152/99, Rec., p. II-3049, punctul 159).

285 Totuși, întrucât aprecierea de către Comisie a chestiunii dacă o măsură îndeplinește criteriul creditorului privat implică o apreciere economică complexă, pentru care Comisia se bucură de o largă putere de apreciere, controlul jurisdicțional se limitează la verificarea respectării regulilor de procedură și a obligației de motivare, a exactității prezentării faptelor reținute pentru efectuarea alegerii contestate, a absenței unei erori vădite în aprecierea acestor fapte sau a lipsei unui abuz de putere. În special, nu îi revine Tribunalului să își substituie aprecierea economică celei a Comisiei (Hotărârea HAMSA/Comisia, punctul 284 de mai sus, punctul 127).

286 În ceea ce privește, în al doilea rând, obligația de motivare, reclamanta subliniază în mod întemeiat că motivarea nu se poate limita la constatarea că măsura considerată constituie un ajutor de stat, ci trebuie să cuprindă o referire la fapte concrete, într-un mod care să le permită persoanelor interesate să își expună în mod util punctul de

vedere privind caracterul real și pertinent al faptelor și al împrejurărilor susținute, iar instanței comunitare, să își exercite controlul (Hotărârea Tribunalului din 26 februarie 2002, INMA și Itainvest/Comisia, T-323/99, Rec., p. II-545, punctul 57).

287 Nu este necesar însă ca motivarea să precizeze toate elementele de fapt sau de drept pertinente, în măsura în care întrebarea dacă motivarea unui act îndeplinește condițiile din articolul 253 CE trebuie analizată nu numai în ce privește cuprinsul său, ci și contextul său, precum și în ce privește toate normele juridice care reglementează materia avută în vedere (Hotărârea Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 37 de mai sus, punctul 279).

B — *Cu privire la motivul referitor la lipsa precizării ajutoarelor noi care urmau să fie recuperate și cu privire la interpretarea deciziei atacate*

288 Reclamanta susține că motivarea deciziei atacate nu permite să se identifice cu precizie ajutoarele noi considerate incompatibile cu tratatul și a căror recuperare o impune, prin urmare, Comisia. În consecință, Republica Elenă nu ar fi în măsură să determine cuantumul ajutoarelor care trebuie recuperate. În speță, Comisia ar fi trebuit să determine, pentru fiecare ajutor nou avut în vedere, avantajul financiar obținut de către OA ca urmare a tolerării permanentizării neplății datoriei sale. Acest avantaj nu ar corespunde în mod necesar cuantumului datorat. Avantajul ar consta în câștigul monetar care rezultă din diferența între comportamentul teoretic al unui creditor privat și comportamentul real al guvernului elen în fiecare caz. Prin urmare, Comisia ar fi fost obligată să identifice comportamentul pe care l-ar fi adoptat un creditor privat, arătând, de exemplu, durata întârzierii după trecerea căreia Comisia consideră că acesta ar fi declanșat o procedură judiciară.

289 În consecință, decizia atacată ar fi lipsită de motivare și ar încălca principiul securității juridice în ceea ce privește cuantumul pretinsului ajutor nou care urmează să fie recuperat.

290 În această privință, Tribunalul amintește că argumentația pe care tocmai a expus-o reclamanta a fost deja respinsă de Curte în Hotărârea din 12 mai 2005, Comisia/Grecia (C-415/03, Rec., p. I-3875).

291 Într-adevăr, în această hotărâre, Curtea s-a pronunțat, în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE, în favoarea Comisiei, care urmărea constatarea de către Curte a neluării de către Republica Elenă a tuturor măsurilor necesare pentru restituirea ajutoarelor declarate ilegale și incompatibile cu piața comună, cu excluderea celor privitoare la cotizațiile datorate organismului de securitate socială grec (denumit în continuare „IKA"). În particular, fiind vorba despre ajutoare noi – cu excepția cotizațiilor către IKA – a căror recuperare o dispunea decizia atacată, Curtea a respins argumentul formulat de către Republica Elenă conform căruia această decizie nu este susceptibilă de executare ca urmare a lipsei indicațiilor precise privitoare la sumele care trebuiau recuperate. Aceasta a amintit în această privință, la punctele 39-41 din hotărârea sa, că nicio dispoziție de drept comunitar nu prevede că, atunci când dispune restituirea unui ajutor declarat incompatibil cu piața comună, Comisia stabilește cuantumul exact al ajutorului care trebuie restituit. Într-adevăr, este suficient ca decizia Comisiei să cuprindă indicații care îi permit destinatarului său să determine el însuși această sumă fără dificultăți excesive. Curtea a dedus de aici că era posibil pentru Comisie să se limiteze în mod valabil la constatarea obligației de restituire a ajutoarelor respective și să lase în sarcina autorităților naționale calcularea cuantumului precis al sumelor ce urmau să fie restituite, care putea fi dedus din coroborarea articolului 2 din decizia atacată și a considerentelor (206)-(208) ale acesteia.

292 În prezenta cauză, rezultă clar că, spre deosebire de teza reclamantei, Comisia nu era obligată să determine pentru fiecare ajutor nou cuantumul la care considera că

un creditor privat ar fi încetat să tolereze întârzierile la plată, măsurile precise pe care le-ar fi adoptat acesta și consecințele acestora, în scopul de a-i permite statului membru vizat să cuantifice, în fiecare caz, avantajul obținut de către OA.

293 În această privință, trebuie arătat că avantajul pe care îl reprezintă pentru un debitor tolerarea neplății sau a întârzierilor la plata datoriei sale este în principiu constituit tocmai din scutirea sau întârzierea plății cuantumului acestei datorii, începând de la momentul când devine exigibilă. Acest avantaj nu coincide în mod necesar cu cuantumul sumei pe care un creditor privat ar fi putut să o recupereze dacă ar fi încetat să tolereze neplata sau întârzierea plății.

294 În special, pentru a stabili dacă, în prezenta cauză, OA beneficiase de un avantaj, îi revenea numai Comisiei să verifice dacă, cel mai târziu la momentul adoptării deciziei atacate, în mod vădit, un creditor privat care se afla într-o situație comparabilă nu ar fi continuat să tolereze neplata sau amânarea plății, având în vedere criteriile jurisprudențiale amintite mai sus (a se vedea punctul 283 de mai sus). În speță, această analiză nu necesita să se determine momentul precis în care acest creditor privat ar fi încetat să tolereze neplata sau întârzierea la plată și ar fi luat măsuri în vederea obținerii plății creanței sale.

295 Ca urmare, motivele întemeiate pe lipsa motivării și pe încălcarea principiului securității juridice, în raport cu pretinsa lipsă a precizării ajutoarelor noi care urmau să fie recuperate, trebuie respinse ca neîntemeiate.

296 În plus, reclamanta susține că reiese din decizia atacată [considerentul (229)] că nu a fost acordat niciun ajutor nou până la data adoptării Deciziei din 1998.

297 Această interpretare a deciziei atacate este eronată. Într-adevăr, reiese în mod expres din această decizie [considerentul (230)] că s-a impus de către Comisie recuperarea integrală a ajutoarelor noi ilicite, în măsura în care, spre deosebire de ajutorul pentru restructurare deja analizat în Decizia din 1998, ajutoarele noi nu făcuseră niciodată obiectul unei decizii care putea da naștere speranței că recuperarea ajutoarelor nu va fi solicitată. În consecință, numai prima tranșă din ajutorul pentru restructurare, acordat înainte de 14 august 1998, a fost exonerată de obligația de recuperare (a se vedea punctul 25 de mai sus).

C — *Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății taxelor de aeroport datorate AIA*

298 Potrivit reclamantei, comportamentul litigios nu ar fi imputabil statului grec și nu ar implica transferul unor resurse de stat. În plus, Comisia ar fi inversat sarcina probei și nu ar fi respectat dreptul de a fi ascultate al reclamantei și al Republicii Elene. În cele din urmă, decizia atacată ar fi afectată de lipsa motivării și de o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește aplicarea criteriului creditorului privat.

1. Argumentele părților privind pretinsa imputabilitate către statul grec a comportamentului care face obiectul litigiului

299 Reclamanta susține că pretinsa tolerare a neplății taxelor de aeroport datorate AIA nu este imputabilă statului. Aceasta arată, cu titlu introductiv, că, în decizia atacată, Comisia nu a făcut distincția între entitatea fizică constituită de AIA, situat la Spata, și entitatea juridică responsabilă pentru exploatarea acestui aeroport, Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών AE (denumită în continuare „AIA SA”), societate privată deținută în proporție de 55 % de stat și de 45 % de întreprinderi private. Funcționarea

AIA SA ar fi fost reglementată prin statutele sale și prin contractul de dezvoltare a aeroportului, încheiat între statul elen și cele trei întreprinderi private care dețineau 45 % din capitalul său. Aceste două texte ar fi fost ratificate prin Legea nr. 2338/1995.

300 În acest context, Comisia ar fi săvârșit o eroare de fapt deoarece s-a întemeiat implicit, în decizia atacată [considerentul (210)], pe împrejurarea că Autoritatea Aviației Civile din Grecia (denumită în continuare „HACA") ar fi administrat AIA în scopul de a imputa statului tolerarea pretinsă. Într-adevăr, HACA ar fi o autoritate publică a Ministerului Transporturilor, însărcinată cu dezvoltarea și cu supravegherea transporturilor aeriene din Grecia.

301 În orice caz, în ipoteza avută în vedere de către reclamantă, în care decizia atacată nu s-ar întemeia pe ideea că AIA este administrat de HACA, această decizie ar fi lipsită de motivare și afectată de o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește imputabilitatea către statul elen a pretinsei tolerări.

302 Reclamanta nu neagă că AIA SA poate face parte din „sectorul public", având în vedere în special dispozițiile Directivei 80/723/CEE a Comisiei din 25 iunie 1980 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice (JO L 195, p. 35). Această împrejurare nu ar permite totuși să se prezume că măsurile avute în vedere sunt imputabile statului grec. Într-adevăr, potrivit Hotărârii Curții din 16 mai 2002, Franța/Comisia, cunoscută ca „Stardust Marine" (C-482/99, Rec., p. I-4397, punctele 52 și 55), ar fi necesar să se analizeze dacă trebuie considerat că autoritățile publice ar fi fost implicate, într-un mod sau în altul, în adoptarea măsurilor respective.

303 Reclamanta consideră în această privință că indiciile invocate de către Comisie trebuie respinse. În primul rând, simpla împrejurare că statul grec deține 55 % din AIA SA, numește patru noi membri ai consiliului de administrație și numește

președintele acestuia este lipsită de relevanță în ceea ce privește modul în care această societate a decis să ia măsurile avute în vedere. În temeiul contractului de dezvoltare al aeroportului avut în vedere mai sus, responsabilitatea pentru managementul operațional al AIA SA ar aparține consiliului de administrație și fiecare administrator ar fi ținut să acționeze în mod independent față de acționari. Funcția de președinte ar putea fi calificată, în cel mai bun caz, ca simbolică. În aceste condiții, contrar susținerilor Comisiei, situația de fapt din speță ar fi foarte diferită de cea în cauză în Ordonanța președintelui Curții din 3 mai 1985, Van der Kooy/Comisia (67/85 R, 68/85 R și 70/85 R, Rec., p. 1315). În cauza Van der Kooy, statul olandez ar fi deținut 50 % din acțiuni și ar fi desemnat jumătate din membrii consiliului de administrație ai întreprinderii (Gasunie) care ar fi acordat ajutorul de stat respectiv. Ministrul olandez al afacerilor economice ar fi dispus totuși de puterea de a aproba tarife și ar fi folosit această competență. Curtea ar fi concluzionat că aceste elemente multiple „avute în vedere împreună" ar fi demonstrat că acțiunile Gasunie puteau fi atribuite statului olandez. În schimb, în prezenta cauză statul grec nu ar fi exercitat nicio formă de control direct asupra fixării taxelor de către AIA SA. În cele din urmă, acordul privind plata datoriilor s-ar fi întemeiat, în realitate, pe responsabilitatea directorului general al AIA SA.

304 În al doilea rând, Comisia nu ar fi explicat de ce împrejurarea că, în conformitate cu convenția de dezvoltare a aeroportului, nimeni nu este autorizat, cu excepția statului grec, să dețină 50 % sau mai mult din acțiunile AIA SA (articolul 2.8.1) sau că aceasta din urmă nu poate deține titluri de valoare într-o întreprindere care desfășoară o altă activitate decât cea pentru care a fost înființată AIA SA (articolul 3.1.3), ar permite să se deducă faptul că statul grec a fost implicat în tolerarea existentă cu privire la termenele de plată a taxelor datorate de OA societății AIA SA. Același lucru se întâmplă în raport cu faptul că statul grec este, în anumite condiții, abilitat să întrerupă funcționarea aeroportului (articolul 11.1 din convenția avută în vedere mai sus), în special pentru „motive de apărare națională". Astfel de drepturi care urmăresc protejarea unui investitor extraordinar ar fi lipsite de pertinență în prezenta cauză.

305 În al treilea rând, drepturile sau privilegiile acordate OA în temeiul articolului 13.4.2 din convenția de dezvoltare a aeroportului nu ar avea nicio legătură cu aspectele analizate în prezenta cauză. Aceste dispoziții ar privi în principal dreptul OA

de a utiliza aeroportul. În ceea ce privește datoria OA, AIA SA ar trebui să trateze compania ca pe un terț, fără a-i acorda vreo preferință. Acest principiu ar fi ilustrat la articolul 13.4.2(c), care îi impune AIA SA să acorde OA anumite drepturi de aeroport, dar precizează expres că taxele și chiriile conexe vor fi calculate „pe aceeași bază ca și pentru orice alt operator de transporturi aeriene". S-ar stipula la articolul 13.4.2(e) și că, în exercitarea activităților și în furnizarea de servicii avute în vedere la articolul 13.4.2(c), OA „este supusă unor reguli generale care îi sunt aplicabile".

306 În al patrulea rând, nici faptul că statul grec este abilitat, în anumite împrejurări, să acorde un împrumut subordonat și negarantat către AIA SA dacă OA nu este în măsură să plătească taxele datorate AIA SA (articolul 13.4.3 din contractul de dezvoltare a aeroportului) nu ar permite să se deducă faptul că statul grec a fost implicat în vreuna dintre cele două măsuri avute în vedere. Comisia ar fi tratat în mod detaliat articolul 13.4.3 sus-menționat în analiza sa privitoare la eventualele implicații ale modalităților de acordare ale unui astfel de împrumut în raport cu ajutoarele de stat, aprobate la 12 iunie 1996 (cauza NN 27/96). Aceasta ar fi concluzionat că mecanismul nu ar fi implicat ajutoare de stat în beneficiul OA. Această dispoziție ar fi cu atât mai puțin pertinentă în prezenta cauză cu cât nu s-ar fi afirmat niciodată că AIA SA ar fi utilizat-o.

307 În al cincilea rând, scutirile de taxă acordate AIA SA în temeiul articolului 25 din contractul de dezvoltare a aeroportului ar fi de imediată aplicare, independent de concluzia sau de punerea în aplicare a unui acord privind plata datoriilor încheiat cu OA, și s-ar număra printre modalitățile aprobate de către Comisie în 1996.

308 În aceste condiții, reclamanta amintește că în hotărârea Stardust Marine, punctul 302 de mai sus, Curtea nu a constatat nicio imputabilitate a faptelor, chiar dacă relația între statul francez și Altus/SBT (în speță, acționar în proporție de 100 % reprezentat

în consiliul de administrație al Altus) ar fi fost cel puțin la fel de strânsă și chiar mai strânsă decât relația dintre statul grec și AIA SA (acționar în proporție de 55 % reprezentat în consiliul de administrație, ceilalți acționari fiind puternice întreprinderi private).

309 Comisia contestă afirmația că și-ar fi întemeiat constatările pe faptul că AIA ar fi operat sub responsabilitatea HACA.

310 Pentru a demonstra imputabilitatea măsurilor respective către stat, Comisia arată că este suficient să se stabilească faptul că întreprinderea avută în vedere nu putea lua decizia în cauză „fără a ține cont de cerințele puterilor publice" (Concluziile avocatului general M. Jacobs în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea C-482/99, „Stardust Marine", punctul 302 de mai sus, Rec., p. I-4400, punctele 51-78).

311 În prezenta cauză, imputabilitatea măsurilor de ajutor acordate AIA și avute în vedere ar fi atestată de un număr mare de indicii care arată că statul grec exercită o putere de influență în luarea anumitor decizii de interes special, cum ar fi problema datoriilor cumulate de OA față de AIA.

2. Aprecierea Tribunalului

312 Trebuie analizate succesiv motivele întemeiate pe eroarea de fapt, pe lipsa motivării și pe o eroare vădită de apreciere, în ceea ce privește imputabilitatea către statul grec a pretinsei tolerări a neplății taxelor de aeroport datorate AIA.

313 În considerentul (210) al deciziei atacate, Comisia a considerat că cele cinci pretinse ajutoare noi erau imputabile statului grec, conform criteriilor deduse din Hotărârea Stardust Marine, punctul 302 de mai sus. În această privință, Comisia a formulat trei motive. În primul rând, a arătat că „nu există nicio îndoială că însuși statul era cel care tolera amânarea continuă a plăților, neplata diferitelor cheltuieli, taxe și impozite datorate de către OA, precum și încălcarea dispozițiilor legislației comunitare și elene corespunzătoare". În al doilea rând, Comisia a precizat că „în ceea ce privește aeroporturile, autoritățile elene declaraseră că toate aeroporturile care funcționează sub responsabilitatea [HACA erau] finanțate de la bugetul de stat și că veniturile provenite din activitățile acestora [alimentau] bugetul de stat" și că „nici aeroporturile grecești, nici [HACA nu erau] autonome din punct de vedere financiar". În al treilea rând, Comisia a analizat în special imputabilitatea tolerării neplății cotizațiilor către IKA.

314 În prezenta cauză, reclamanta se întemeiază pe al doilea motiv citat anterior atunci când susține că s-a justificat de către Comisie faptul că tolerarea neplății taxelor datorate AIA este imputabilă statului grec în temeiul ideii eronate potrivit căreia AIA ar fi administrată de o autoritate publică, HACA.

315 Acest motiv întemeiat pe o eroare de fapt nu poate fi admis, în măsura în care al doilea motiv citat anterior nu are nicio incidență în ceea ce privește AIA. Într-adevăr, contrar susținerilor reclamantei, inexistența în decizia atacată a unei referiri precise la AIA SA, care exploatează AIA, aflat la Spata, nu atestă sub nicio formă faptul că s-a considerat de către Comisie că acest aeroport era administrat de HACA. În decizia sa [considerentele (92), (156), (207) și articolul 2 din dispozitiv], Comisia desemnează în mod sistematic AIA prin expresia „aeroportul Spata", având în vedere astfel entitatea juridică pe care o reprezintă societatea sus-menționată, și nu numai infrastructura aeroportuară aflată la Spata.

316 În plus, Comisia folosește termenul „aeroporturi" pentru a desemna celelalte aeroporturi decât AIA [considerentele (92), (151), (152) și (209,) precum și articolul 2

din dispozitiv]. Tot în acest sens a fost folosit acest termen și în al doilea motiv (a se vedea punctul 313 de mai sus), în considerentul (210). Această interpretare este singura plauzibilă, atât în sistemul deciziei atacate, cât și în raport cu conținutul acestui al doilea motiv, care are în vedere în mod specific lipsa autonomiei bugetare a aeroporturilor, altele decât AIA, care operează sub responsabilitatea HACA.

317 În ceea ce privește motivarea deciziei atacate, trebuie arătat că, și luând în considerare contextul prezentului litigiu, în particular, faptul că statul grec era direct implicat în administrarea reclamantei, primul motiv din această decizie, conform căruia nu există nicio îndoială că însuși statul era cel care tolera amânarea continuă a plăților, se limitează la a enunța concluzia Comisiei, fără a o susține cu vreun element de motivare. Or, simpla enunțare a acestei concluzii nu îi permite nici reclamantei să își formuleze în mod util punctul de vedere cu privire la caracterul real și pertinent al tezei Comisiei, conform căreia statul era implicat în tolerarea relativă a neplății taxelor datorate AIA, nici Tribunalului să își exercite controlul conform unei jurisprudențe bine stabilite (a se vedea punctele 286 și 287 de mai sus).

318 Prin urmare, decizia atacată trebuie anulată pentru lipsa motivării în ceea ce privește pretinsa tolerare a permanentizării neplății taxelor de aeroport datorate AIA.

319 În aceste condiții, nu mai este necesar nici să se verifice existența unei erori vădite de apreciere în aprecierea Comisiei cu privire la problema dacă acest comportament avut în vedere este imputabil statului grec, nici să se examineze celelalte probleme ridicate în prezentul context, privind, pe de o parte, pretinsul transfer al resurselor de stat și, pe de altă parte, sarcina probei și dreptul de a fi ascultat și, în fine, aplicarea criteriului creditorului privat.

D — *Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății TVA-ului pe carburant și piesele de schimb*

1. Cu privire la pretinsul ajutor nou privitor la TVA-ul pe carburant

a) Argumentele părților

320 Reclamanta contestă, în primul rând, susținerea conform căreia Olympic Aviation nu a plătit TVA-ul pe carburant în lunile ianuarie-mai 2001 și în lunile noiembrie și decembrie 2001.

321 Această plată ar fi atestată cel puțin pentru lunile martie și aprilie 2001 prin note de debit (care includ TVA-ul) adresate de către OA societății Olympic Aviation pentru furnizarea de carburant în aceste două luni, note care ar fi fost cuprinse în observațiile transmise de către Republica Elenă la 11 aprilie 2002.

322 În această privință, Comisia ar fi ignorat explicația generală formulată de către Republica Elenă în observațiile sale din 25 octombrie 2001 și din 11 aprilie 2002 privitoare la mecanismul de plată al Olympic Aviation pentru carburantul achiziționat.

323 În realitate, Comisia s-ar fi întemeiat pe declarațiile lunare de TVA ale reclamantei și ale Olympic Aviation. În special, din tabelul existent în anexa 29 la răspunsurile din 11 aprilie 2002 la primul ordin de furnizare a informațiilor ar reieși că Olympic Aviation nu a plătit TVA-ul către stat în perioada de șapte luni care face obiectul litigiului.

324 Or, plata TVA-ului către stat s-ar fi efectuat numai în lunile în care TVA-ul perceput din vânzări depășea TVA-ul plătit la achiziții. În plus, declarațiile lunare de TVA ale Olympic Aviation transmise Comisiei ar acoperi toate tipurile de achiziții și de vânzări, și nu numai achizițiile de carburant.

325 În prezenta cauză, declarațiile lunare de TVA transmise Comisiei în anexa 9 la observațiile Republicii Elene din 25 octombrie 2001, apoi încă o dată în anexa 53 la răspunsurile din 11 aprilie 2002, ar arăta doar faptul că TVA-ul plătit de Olympic Aviation la achizițiile din cursul lunilor ianuarie-mai 2001 depășea TVA-ul încasat din vânzările supuse TVA-ului. La fel pentru declarațiile de TVA pe lunile noiembrie și decembrie 2001.

326 În aceste condiții, Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că lipsa unei probe a plății TVA-ului pe cele șapte luni în cauză permitea să se concluzioneze că Olympic Aviation nu plătise TVA-ul pe carburant în cursul acestei perioade.

327 Reclamanta susține, în al doilea rând, că nu au fost îndeplinite de către Comisie obligațiile care îi reveneau cu privire la sarcina probei și au fost încălcate dreptul reclamantei și cel al Republicii Elene de a fi ascultate în ceea ce privește TVA-ul pe carburant.

328 În speță, Republica Elenă ar fi răspuns corect și cu bună-credință la toate cererile de informații ale Comisiei, în special la cele două ordine. Or, în ciuda notelor de debit avute în vedere mai sus și care i-au fost comunicate, Comisia nu ar fi notificat Republicii Elene în niciun moment nici faptul că a considerat aceste probe ca insuficiente, nici că a estimat că îi lipsesc probe privitoare la plata de către Olympic Aviation a TVA-ului pe carburant pentru cele șapte luni care fac obiectul litigiului.

329 Comisia contestă în primul rând că decizia atacată este afectată de o eroare vădită de apreciere a probelor plății de către Olympic Aviation a TVA-ului pe carburant.

330 Contrar celor pretinse de reclamantă, Comisia nu ar fi lăsat niciodată să se înțeleagă că avea certitudinea că, în afara celor șapte luni din anul 2001 care fac obiectul litigiului, Olympic Aviation a plătit TVA-ul pe carburant. Aceasta ar fi subliniat în decizia atacată [considerentele (150) și (206)] că nu s-a prezentat nicio probă cu privire la plățile din ianuarie-mai și din noiembrie-decembrie 2001.

331 În ceea ce privește explicația generală formulată de către reclamantă cu privire la sistemul de plată a TVA-ului aparținând Olympic Aviation, aceasta ar fi lipsită de pertinență deoarece nu ar constitui o probă a plății.

332 Comisia subliniază că declarațiile lunare de TVA cuprind numai TVA-ul declarat ca plătit și perceput. Reclamanta ar fi trebuit să probeze că, pentru furnizările de carburant în cursul celor șapte luni care fac obiectul litigiului, Olympic Aviation i-a plătit în mod efectiv TVA-ul respectiv pentru lichidarea notelor de debit corespunzătoare. Or, reclamanta nu ar fi furnizat nicio probă a plății. În plus, dacă pentru cele șapte luni care fac obiectul litigiului, veniturile Olympic Aviation rezultate din TVA-ul încasat din vânzările în aval supuse TVA-ului fuseseră mai mari decât TVA-ul plătit pe achizițiile în amonte, Olympic Aviation ar fi trebuit să plătească diferența către stat. Ca urmare, reclamanta ar fi trebuit să dovedească în mod concret care erau, pentru fiecare dintre cele șapte luni la care se face referire, veniturile Olympic Aviation provenite din TVA-ul din vânzări și care erau cuantumurile TVA-ului care au fost plătite efectiv la achiziții.

333 În plus, după cum ar arăta chiar reclamanta, declarațiile lunare de TVA nu ar preciza în niciun mod că a fost luat în considerare TVA-ul pe carburant pentru cele șapte luni care fac obiectul litigiului.

334 În cele din urmă, contrar susținerilor reclamantei, confruntarea de către autoritățile fiscale a declarațiilor lunare de TVA ale OA cu cele ale Olympic Aviation nu oferea nicio garanție de exactitate. Într-adevăr, ar fi reieșit dintr-un document provenit de la consilierul fiscal al OA, alăturat în anexa 1 la observațiile Republicii Elene din 11 aprilie 2002, că documentele contabile ale OA în materie de TVA nu erau actuale.

335 În al doilea rând, Comisia nu ar fi nerespectat nici normele privitoare la sarcina probei, nici dreptul de a fi ascultate al reclamantei și al Republicii Elene. În cele două ordine de furnizare a informațiilor, aceasta ar fi solicitat toate informațiile necesare.

b) Aprecierea Tribunalului

336 Comisia a constatat, în decizia atacată [considerentele (150) și (206)], lipsa oricărei probe a plății din partea filialei Olympic Aviation a TVA-ului pe carburanți pe lunile ianuarie-mai 2001, precum și pe lunile noiembrie și decembrie 2001. Comisia a concluzionat doar că „nu este în măsură să excludă faptul că există un ajutor de stat". În schimb, în afara perioadei de șapte luni sus-menționate, aceasta nu pune la îndoială plata TVA-ului pe carburanți.

337 În scopul formulării concluziei sale privitoare la perioada litigioasă, Comisia s-a întemeiat în particular pe tabelul numit „Paiements TVA 2001" („Plăți TVA 2001") existent în anexa 29 – și avut în vedere în considerentul (150) al deciziei atacate – la răspunsurile Republicii Elene din 11 aprilie 2002. Mai reiese din rezumatul observațiilor autorităților elene și că, în decizia atacată [considerentul (91)], documentele justificative pe care Comisia s-a putut întemeia erau declarațiile de TVA prezentate de aceste autorități.

338 Reieșea din tabelul sumar sus-menționat, care nu face decât să reia, pentru fiecare lună din anul 2001, cuantumul TVA-ului achitat de Olympic Aviation, în dreptul celor șapte luni care fac obiectul litigiului apărând o liniuță, că Olympic Aviation nu a plătit TVA în aceste șapte luni.

339 În această privință, declarațiile lunare de TVA ale Olympic Aviation pentru lunile ianuarie-august 2001, care fuseseră transmise Comisiei în cursul procedurii administrative, permiteau să se explice lipsa TVA-ului datorat de Olympic Aviation pentru lunile respective, care rezultă din tabelul sus-menționat. Într-adevăr, declarațiile arătau că TVA-ul plătit de această societate la achiziții, în cursul lunilor ianuarie-mai 2001, depășea TVA-ul încasat în special din vânzarea biletelor de avion, astfel încât Olympic Aviation prezenta în această privință un sold creditor.

340 În plus, în timpul procedurii administrative, Comisia dispunea și de notele de debit care includeau TVA, adresate Olympic Aviation de către OA pentru furnizarea de carburant în lunile martie și aprilie 2001. Aceste două note de debit ar arăta numai că TVA-ul pe carburant fusese corect facturat de către OA.

341 În ceea ce privește notele de debit pe lunile ianuarie, februarie, mai, noiembrie și decembrie 2001, precum și declarațiile de TVA ale Olympic Aviation pe lunile noiembrie și decembrie 2001, este clar că acestea nu fuseseră comunicate Comisiei în decursul procedurii administrative. Ca urmare, nu este necesar să fie luate în considerare, în conformitate cu jurisprudența citată anterior (a se vedea punctele 72 și 73 de mai sus).

342 În acest context, trebuie mai întâi să se examineze dacă, la analizarea documentelor avute în vedere mai sus, în special a tabelului existent în anexa 29 la răspunsurile din 11 aprilie 2002 privind declarațiile de TVA pentru lunile ianuarie-mai 2001, pe

care s-a întemeiat Comisia în decizia atacată, această instituție a putut constata în mod întemeiat existența unui ajutor nou sub forma unei tolerări a permanentizării neplății TVA-ului pe carburant datorat de Olympic Aviation.

343 În această privință, reclamanta arată în mod întemeiat că declarațiile lunare de TVA ale Olympic Aviation nu furnizează nicio indicație privind cuantumul TVA-ului pe carburant aferent intrărilor. Într-adevăr, aceste declarații nu permit să se identifice TVA declarat pe carburanți. Acestea menționează sumele globale numai atunci când le grupează în funcție de cotele de impozitare aplicabile: pe de o parte, se precizează sumele globale declarate ale vânzărilor, la care întreprinderea percepe TVA-ul în aval, precum și cuantumurile corespunzătoare ale TVA-ului și, pe de altă parte, sumele globale declarate aferente cumpărăturilor efectuate de întreprindere și supuse TVA-ului (precum și cuantumurile corespunzătoare ale TVA-ului).

344 În plus, conform explicațiilor reclamantei, necontrazise de către Comisie, împrejurarea că nu s-a plătit deloc TVA de către Olympic Aviation în perioada care face obiectul litigiului, după cum reiese din tabelul avut în vedere mai sus, s-ar explica printr-un sold creditor sau zero al contului TVA pe acea perioadă, ceea ce ar fi într-adevăr verificabil pe baza declarațiilor lunare disponibile, cel puțin pentru lunile ianuarie-mai 2001 (a se vedea punctul 325 de mai sus).

345 Reiese că tabelul sus-menționat și declarațiile lunare care ar evidenția un sold creditor pentru cinci dintre cele șapte luni care fac obiectul litigiului aveau aceeași valoare probantă ca și declarațiile de TVA care evidențiau un sold debitor al contului TVA în afara perioadei care face obiectul litigiului.

346 În plus, trebuie arătat că, contrar susținerilor reclamantei, Comisia a ținut cont în decizia atacată [considerentul (91)] de sistemul de plată de către Olympic Aviation a achizițiilor sale de carburant, prezentat în observațiile Republicii Elene din

25 octombrie 2001 și în răspunsurile acesteia din 11 aprilie 2002. Conform acestui sistem, OA achiziționa carburant pentru Olympic Aviation și apoi îi factura acesteia din urmă costul integral al acestui carburant, inclusiv TVA-ul la prețul de achiziție.

347 Conform principiilor care reglementează perceperea TVA-ului, TVA-ul datorat de Olympic Aviation pe achizițiile sale de carburant nu trebuia în niciun caz plătit direct de această societate statului, ci furnizorului său, în speță OA, care datora statului TVA-ul astfel colectat și, ca urmare, trebuia să îl declare drept TVA încasat (taxe percepute în aval).

348 În acest context, decizia atacată nu cuprinde nicio motivare care să permită să se înțeleagă raționamentul Comisiei. În particular, nu se poate presupune că în considerentul (150), care menționează lipsa unei „probe care să demonstreze că Olympic Aviation a plătit TVA-ul respectiv către autoritățile fiscale" în perioada care face obiectul litigiului, ar exista o motivare ce poate fi înțeleasă, în măsura în care acest considerent pare incoerent în raport cu luarea în considerare de către Comisie, la considerentul 91 din decizia atacată, a faptului că OA factura societății Olympic Aviation prețul carburantului cu TVA inclus.

349 Având în vedere toate considerațiile de mai sus și faptul că respectarea obligației de motivare constituie o normă fundamentală de procedură a cărei încălcare este susceptibilă să fie constatată din oficiu de către instanța comunitară, este suficient să se constate că decizia atacată este afectată de o încălcare a obligației de motivare în măsura în care constată tolerarea neplății TVA-ului pe carburant datorat de Olympic Aviation pentru lunile ianuarie-mai 2001 și noiembrie și decembrie 2001. Ca urmare, nu este necesar să se analizeze celelalte motive invocate în această privință de către reclamantă.

2. Cu privire la pretinsul ajutor nou privitor la TVA-ul pe piesele de schimb

a) Argumentele părților

350 Reclamanta amintește că achizițiile de piese de schimb pentru Olympic Aviation sunt efectuate de către OA conform unei proceduri centralizate. În calitatea sa de transportator aerien internațional, OA ar fi scutită de TVA. În schimb, Olympic Aviation nu ar fi scutită deoarece operează în interiorul țării. Reclamanta admite că, din eroare, Olympic Aviation a încălcat legislația greacă în materie de TVA, din punct de vedere tehnic, prin neplata TVA-ului pe piesele de schimb către statul elen.

351 Totuși, acest element nu ar constitui un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, în măsura în care Olympic Aviation nu ar fi obținut niciun avantaj din faptul neplății TVA-ului pe piesele de schimb. Într-adevăr, dacă Olympic Aviation ar fi plătit acest TVA, ar fi redus cu aceeași sumă factura sa lunară de TVA către statul elen.

352 Potrivit Comisiei, argumentul reclamantei privitor la lipsa unui avantaj nu ar fi fost formulat în cadrul procedurii administrative și, prin urmare, ar fi inadmisibil.

353 În plus, în prezenta cauză, reclamanta nu ar fi furnizat nicio probă în sprijinul calculelor aproximative pe care le avansează. Aceasta nici nu ar fi precizat cuantumul exact al TVA-ului respectiv, nici nu ar fi indicat care erau achizițiile de piese de schimb și perioadele avute în vedere.

354 Ar reieși din scrisoarea datată 26 iunie 2003, adresată de către Republica Elenă Comisiei, că Republica Elenă recunoaște expres că, în 1998, OA nu a primit de la Olympic Aviation un cuantum precis al TVA (202 694,53 euro) provenit din vânzarea pieselor de schimb și că nu a inclus acest cuantum în declarația de TVA corespunzătoare. Republica Elenă i-ar fi afirmat Comisiei că reclamanta ar fi prezentat în această privință, în 2003, o declarație complementară de TVA pentru exercițiul 1998. Conform expertizei efectuate de consilierul fiscal al OA și anexate la răspunsurile Republicii Elene din 11 aprilie 2002 la primul ordin, registrele OA privind TVA nu ar fi fost actuale. Prin urmare, confruntarea datelor reclamantei privind TVA-ul cu cele ale Olympic Aviation nu ar fi fost posibilă cu ocazia verificării declarațiilor lunare de TVA efectuate de autoritățile fiscale.

355 Situația conturilor Olympic Aviation nu ar fi mai bună. Conturile pentru exercițiile 1998, 1999, 2000 și 2001 ar fi fost publicate cu întârziere. În plus, în certificatul de control care însoțește conturile pentru anul 2001, auditorii ar fi relevat incoerențe în conturile tranzacțiilor între Olympic Aviation și societatea-mamă a acesteia și lipsa înscrisurilor justificative prevăzute de legislația fiscală cu privire la aceste tranzacții.

356 Având în vedere aceste elemente, Comisia consideră că, întrucât Olympic Aviation nu a plătit TVA-ul atunci când avea această obligație, aceasta a beneficiat de un avantaj financiar real în raport cu concurenții săi, indiferent dacă suma neplătită efectiv a fost inclusă în declarațiile de TVA avute în vedere.

b) Aprecierea Tribunalului

357 De la început trebuie respinsă excepția de inadmisibilitate opusă de către Comisie argumentului reclamantei privitor la inexistența unui avantaj. Într-adevăr, conform

unei jurisprudențe bine stabilite (a se vedea punctele 72 și 73 de mai sus), fiind în discuție un argument juridic, acesta nu poate fi considerat tardiv, indiferent dacă a fost invocat în cursul procedurii administrative.

358 În plus, conform jurisprudenței (a se vedea punctul 254 de mai sus), nu este necesar să se ia în considerare scrisoarea Republicii Elene din 26 iunie 2003, produsă de către reclamantă și invocată de către Comisie, în măsura în care este ulterioară adoptării deciziei atacate.

359 În speță, decizia atacată (considerentele 150 și 206) are în vedere neplata de către Olympic Aviation a TVA-ului pe piesele de schimb, din luna ianuarie în luna mai 2001 și în lunile noiembrie și decembrie 2001. Reclamanta recunoaște că Olympic Aviation nu a plătit acest TVA.

360 Ca urmare, trebuie analizat argumentul reclamantei conform căruia această neplată a TVA-ului pe piesele de schimb nu ar fi procurat niciun avantaj societății Olympic Aviation.

361 Trebuie amintit că, în principiu, TVA-ul este neutru în ceea ce privește situația concurențială. Într-adevăr, TVA-ul plătit de contribuabil fie poate fi dedus imediat ca taxă aferentă intrărilor, fie poate fi recuperat într-un timp scurt. Singurul avantaj eventual de care ar fi putut beneficia Olympic Aviation ca urmare a neplății TVA-ului pe piesele de schimb ar fi putut consta astfel, dacă este cazul, într-un avantaj de trezorerie care rezultă din plata temporară a taxei aferente intrărilor (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Kokott în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Hutchison 3G UK și alții, C-369/04, Rep., p. I-5247, punctele 137 și 138).

362 În această privință, trebuie observat că articolul 10 din A șasea directivă a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri - sistemul comun de taxă pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1), astfel cum a fost modificată, prevede că TVA-ul devine exigibil atunci când se livrează bunuri sau se prestează servicii. Prin derogare, statele membre au facultatea de a prevedea, pentru anumite operațiuni sau anumite categorii de contribuabili, că taxa va fi exigibilă cel mai târziu la predarea facturii sau la încasarea prețului. În ceea ce privește dreptul de deducere, acesta ia naștere, în temeiul articolului 17 alineatul (1) din această directivă, în momentul în care impozitul deductibil devine exigibil.

363 În acest context, neplata TVA-ului pe piesele de schimb de către Olympic Aviation nu este suficientă în principiu pentru a se prezuma că această societate a beneficiat de un avantaj în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Îi revenea Comisiei să verifice dacă, în condițiile speței, această neplată îi conferea persoanei interesate un avantaj de trezorerie.

364 Or, în decizia atacată [considerentul (206)], Comisia s-a întemeiat exclusiv pe neplata acestui TVA și a ajuns la concluzia existenței unui ajutor de stat. Comisia a omis să analizeze dacă această neplată îi conferea un avantaj economic real societății Olympic Aviation, intrând astfel în sfera de aplicare a articolului 87 alineatul (1) CE.

365 Ca urmare, decizia atacată este afectată de o încălcare a articolului 87 alineatul (1) CE în măsura în care constată că tolerarea neplății TVA-ul pe piesele de schimb constituia un ajutor de stat.

E — *Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății chiriilor și taxelor de aeroport datorate altor aeroporturi decât AIA*

366 Potrivit reclamantei, Comisia a inversat sarcina probei și a încălcat dreptul de a fi ascultate al reclamantei și al Republicii Elene. În plus, decizia atacată ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere privitoare la analiza acordului privind compensația încheiat între statul grec și OA la 24 iunie 1999 și ratificat prin Legea nr. 2733/99 (FEK A'155/30.07.1999; denumit în continuare „acordul privind compensația din 24 iunie 1999" sau „acordul privind compensația"). În cele din urmă, această decizie ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere sau de o motivare insuficientă în ceea ce privește aplicarea criteriului creditorului privat.

367 Înainte de a analiza succesiv aceste trei motive, trebuie arătat cu titlu introductiv că, în decizia atacată, Comisia analizează, pe de o parte, compensația între, pe de o parte, chiriile și taxele de aeroport datorate, pentru diferite perioade cuprinse între 1994 și 1998, diferitelor aeroporturi grecești, altele decât AIA [considerentele (151)-(153) și (209)] și, pe de altă parte, chiriile în cuantum de 2,46 milioane de euro datorate acestor aeroporturi, altele decât AIA, pentru diferite perioade cuprinse între 1998 și 2001, conform acestei decizii [considerentele (154) și (206)].

368 Acordul sus-menționat prevedea într-adevăr compensația între datoriile OA față de statul grec pentru chiriile și taxele de aeroport scadente la 31 decembrie 1998 și datoriile statului față de OA pentru aceeași perioadă. Reiese din acest acord că suma acestor creanțe reciproce compensate se ridica la 28,9 milioane de euro. Datoriile OA față de Autoritatea Aviației Civile din Grecia (HACA) erau reprezentate de taxele datorate între luna noiembrie 1994 și 31 decembrie 1998, precum și de chiriile datorate în perioada cuprinsă între 1996 și 1998.

369 În decizia atacată [considerentele (152) și (209)], Comisia a considerat în esență că Legea nr. 2733/1999 și acordul privind compensația erau lipsite de precizie în

special în ceea ce privește perioada căreia îi corespundeau datoriile statului și nu erau însoțite de suficiente probe pertinente privitoare la calcularea creanțelor reciproce. Prin urmare, potrivit Comisiei, în lipsa probelor privitoare la sumele compensate, compensația nu permitea demonstrarea inexistenței ajutorului de stat.

370 În plus, Comisia a considerat că nu a fost furnizată nicio probă a plății chiriilor sus-menționate, în cuantum de aproximativ 2,46 milioane de euro (1,6 milioane de euro pentru OA și 860 000 de euro pentru Olympic Aviation), pentru diferitele perioade cuprinse, conform deciziei atacate, între 1998 și 2001. Contrar susținerilor reclamantei, reiese clar din aceste motive ale deciziei atacate, coroborate cu articolul 2 din dispozitivul acesteia, că s-a considerat de către Comisie că tolerarea neplății acestor chirii constituia un ajutor de stat incompatibil.

1. Cu privire la sarcina probei și dreptul de a fi ascultat

a) Argumentele părților

371 Reclamanta susține că decizia atacată a fost adoptată de Comisie fără a dispune de probe indispensabile privind, în primul rând, sumele avute în vedere de acordul privind compensația și, în al doilea rând, plata chiriilor în cuantum de 2,6 milioane de euro pentru diferitele perioade cuprinse între 1998 și 2001. În plus, reclamanta și Republica Elenă nu ar fi avut posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere cu privire la aceste chestiuni.

372 În primul rând, în ceea ce privește validitatea acordului privind compensația sau câmpul de aplicare al acestuia, Republica Elenă ar fi răspuns la plângerile HACA.

Aceasta ar fi comunicat o analiză a datoriilor care făceau obiectul acordului privind compensația în observațiile sale din 19 februarie 2001 privind prima plângere. Ca urmare a scrisorii Comisiei din 5 iulie 2001 prin care solicita „informații corespunzătoare" și „confirmarea plății taxelor de aeroport de către OA", ar fi fost furnizate informații complementare în observațiile Republicii Elene din 25 octombrie 2001 cu privire la a doua plângere a HACA. Comisia nu ar fi solicitat niciodată informații specifice suplimentare.

373 Primul ordin de furnizare a informațiilor nu ar fi avut în vedere chiriile și taxele care fac obiectul acordului privind compensația, ci acest tip de datorii din perioada 1998-6 martie 2002. Republica Elenă ar fi furnizat totuși în răspunsurile sale din 11 aprilie 2002 și o analiză a datoriilor acoperite de acordul privind compensația. Ca urmare a acestor răspunsuri, Comisia nu ar fi pus nicio întrebare suplimentară cu privire la acest acord. În al doilea ordin de furnizare a informațiilor, Comisia ar fi solicitat „cifre exacte și precise cantitativ privitoare la cheltuielile de exploatare neplătite de Olympic Airways în 2001 (precizând taxele pentru exercițiul 2001 și taxele privind exercițiile precedente)". Această cerere nu ar fi avut în vedere chiriile și taxele de aeroport privind perioada anterioară sfârșitului anului 1998.

374 În al doilea rând, în ceea ce privește plata chiriilor de aeroport, în cuantum de 2.46 milioane de euro, datorate pentru diferitele perioade cuprinse între 1998 și 2001, conform deciziei atacate, reclamanta arată în duplică faptul că reiese din anexa 18 la observațiile Republicii Elene din 11 aprilie 2002 că această sumă de 2,46 milioane de euro însuma în realitate diferite chirii de aeroport datorate de către OA și Olympic Aviation pentru diferite perioade din intervalul ianuarie-aprilie 2002. Reclamanta mai arată că informațiile care stabileau că această datorie nu fusese încă lichidată au fost comunicate Comisiei în cadrul răspunsurilor Republicii Elene din 11 aprilie 2002 la primul ordin. În cel de al doilea ordin, Comisia ar fi solicitat informații referitoare la restituirea datoriilor apărute după 1 ianuarie 2002. Totuși, în răspunsurile Republicii Elene din 30 septembrie 2002, nu ar fi fost furnizată nicio informație în această privință pentru că un astfel de plan de rambursare nu ar fi existat încă.

375 Comisia consideră însă că a solicitat expres probele solicitate chiar în cele două ordine, atât cu privire la elementele de calcul al datoriilor statului grec față de OA, cât și cu privire la chiriile neplătite de către OA.

b) Aprecierea Tribunalului

376 În ceea ce privește motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată, este suficient să se reamintească de la bun început că acesta a fost deja respins pentru motivele deja precizate mai sus (a se vedea punctele 42-46 de mai sus).

377 În acest stadiu, trebuie să se verifice dacă au fost respectate normele privitoare la sarcina probei și dreptul Republicii Elene de a fi ascultată.

378 În primul rând, în ceea ce privește datoriile reciproce avute în vedere de acordul privind compensația din 24 iunie 1999, nici observațiile autorităților elene din 19 februarie 2001 privind prima plângere a HACA, la care a fost anexată o notă internă a OA din 15 februarie 2001, nici observațiile acestor autorități din 25 octombrie 2001 privind a doua plângere și anexele acestora nu conțin o justificare privitoare la cuantumul chiriilor care fac obiectul litigiului și cel al creanțelor OA față de stat avute în vedere în acordul privind compensația. Comisia a fost informată numai în legătură cu acordul privind compensația, iar nota internă din 15 februarie 2001, avută în vedere mai sus, care menționa Legea nr. 2733/1999 ce ratifică acest acord, ar conține numai un tabel recapitulativ al datoriilor reciproce compensate.

379 În plus, trebuie arătat că, la punctul 72 E din Decizia din 6 martie 2002 prin care se declanșează procedura oficială de investigare, Comisia a subliniat că acordul privind compensația nu furniza datele privitoare la datoria acumulată de fiecare dintre cele două părți în mod obiectiv, pertinent, transparent, neutru și nediscriminatoriu și și-a exprimat, în consecință, îndoielile privitoare la modul de calculare a sumelor compensate.

380 În special, în primul ordin de furnizare a informațiilor, adresat Republicii Elene în decizia sus-menționată din 6 martie 2002, Comisia a solicitat mai ales lista și detaliile plății de către OA a taxelor de aeroport către aeroporturile Elliniko și AIA, precum și a tuturor chiriilor, taxelor, plăților și cotizațiilor datorate aeroporturilor Elliniko, AIA și tuturor celorlalte aeroporturi grecești din 1998 până la data ordinului. Contrar susținerilor reclamantei, această cerere avea în vedere în mod clar totalitatea chiriilor și taxelor încă datorate la acea dată, prin urmare inclusiv datoriile neplătite din perioada 1994-1998.

381 Or, dacă elementele justificative prezentate de către Republica Elenă în răspunsurile sale din 11 aprilie 2002 la acest prim ordin acopereau complet taxele de aeroport, după cum recunoaște Comisia în decizia atacată [considerentul (152)], nu reiese din înscrisurile de la dosar că aceste răspunsuri sau anexele la acestea acopereau și chiriile, precum și creanțele OA față de statul grec.

382 În al doilea ordin de furnizare a informațiilor, Comisia a solicitat atât datele care fuseseră deja solicitate în primul ordin și care lipseau, cât și anumite date suplimentare. Comisia a solicitat Republicii Elene să îi comunice, pe de o parte, cifrele precise privitoare la plata de către OA a cheltuielilor de exploatare în 2001, specificând cheltuielile pentru exercițiul 2001 și cheltuielile pentru exercițiile precedente și, pe de altă parte, planul de restituire a datoriilor începând din 1 ianuarie 2002. În răspunsurile lor din 30 septembrie 2002 la acest al doilea ordin, autoritățile elene nu au furnizat

niciun element de probă privind datoriile compensate, în special chiriile în cuantum de 1,49 milioane de euro și modul de calculare a datoriilor statului grec față de OA.

383 În acest context, în măsura în care le revenea autorităților elene să identifice clar totalitatea datoriilor reciproce compensate în acordul din 24 iunie 1999, în particular ca urmare a primului ordin de furnizare a informațiilor și, *a fortiori,* după al doilea ordin, Comisia a putut în mod întemeiat să se întemeieze pe elementele disponibile și să adopte decizia atacată fără a solicita informații suplimentare, în scopul de a completa datele lipsă.

384 În al doilea rând, în ceea ce privește chiriile de aeroport, în cuantum de 2,46 milioane de euro, datorate pentru diferite perioade începând din 1998, trebuie subliniat în prealabil că în prezenta cauză nu este pertinentă împrejurarea la care se referă reclamanta și care reiese efectiv din anexa 18 la răspunsurile Republicii Elene din 11 aprilie 2002 la primul ordin, că decizia atacată face referire în mod eronat la perioada 1998-2001, pe când datoria care face obiectul litigiului include și chiriile pentru diferite perioade cuprinse între lunile ianuarie și aprilie 2002. Într-adevăr, decizia atacată are în vedere foarte clar lipsa probei privitoare la plata tuturor chiriilor în cuantum total de 2,46 milioane de euro, menționate în această anexă 18, care se raportează la diferite perioade cuprinse în realitate între 1998 și aprilie 2002, și nu între ianuarie 2001 și aprilie 2002, după cum susține reclamanta. În particular, decizia atacată reia în special sumele totale referitoare la OA și, respectiv, la Olympic Aviation menționate în anexa 18 avută în vedere mai sus.

385 Ca urmare, este suficient să se constate că, în decizia atacată, Comisia s-a întemeiat în mod legitim pe informația furnizată de către reclamantă în răspunsurile sale din 11 aprilie 2002, conform căreia nu a fost achitată suma de 2,46 milioane de euro care

corespunde acestor chirii. Într-adevăr, în observațiile sale ulterioare, în special în răspunsurile sale din 30 septembrie 2002 la al doilea ordin, reclamanta nu a revenit asupra acestei probleme.

386 Ca urmare, motivele întemeiate pe încălcarea normelor privitoare la sarcina probei și la nerespectarea drepturilor la apărare ale Republicii Elene trebuie respinse ca nefondate.

2. Cu privire la analiza acordului privind compensația din 24 iunie 1999

a) Argumentele părților

387 Reclamanta susține că analiza din decizia atacată, referitoare la acordul privind compensația din 24 iunie 1999, este afectată de o eroare vădită de apreciere.

388 Reclamanta afirmă că unul dintre motivele Comisiei, în considerentul (153) al deciziei atacate, este în legătură cu pretinsa incoerență între valoarea de 3 402 729 422 GRD (aproximativ 9,99 milioane de euro), menționată la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din acordul privind compensația din 24 iunie 1999, și valoarea de 2 443 981 910 GRD (aproximativ 7,17 milioane de euro), menționată în anexa II la acest acord, ambele reprezentând datoriile HACA față de OA.

389 Reclamanta explică prin faptul că diferența dintre aceste două valori (958 747 512 GRD) o reprezintă dobânzile la datoria sus-menționată în cuantum de 2 443 981 910 GRD. După cea de a doua valoare, ar apărea, într-adevăr, în anexa II la acordul privind compensația, o referire la „dobânzi” de 958 747 512 GRD.

390 În plus, chestiunea dobânzilor la celelalte datorii ale statului, neacoperite de acordul privind compensația, nu ar fi pertinentă pentru a se aprecia dacă acest acord ar implica un ajutor de stat. OA ar continua să fie datoare cu privire la cuantumul acestor dobânzi. În orice caz, motivele Comisiei ar fi trebuit formulate în timpul procedurii administrative.

391 Comisia obiectează că anexa II la acordul privind compensația menționează datoriile statului față de OA până la 31 decembrie 1998, rezultate din surse diferite, între care și HACA. Ca urmare, ar reieși implicit că dobânzile se raportează la toate datoriile sus-menționate. În orice caz, i-ar reveni reclamantei să explice de ce pentru datoriile care nu priveau HACA nu existau dobânzi.

b) Aprecierea Tribunalului

392 Trebuie arătat că textul acordului privind compensația se referă la cuantumurile datoriilor reciproce compensate, fără a se preciza dacă aceste cuantumuri includ dobânzi la aceste datorii.

393 În schimb, rezultă explicit din anexa I la acordul privind compensația din 24 iunie 1999, privitoare la datoriile OA față de statul grec, că suma de 28,9 milioane de euro, care corespunde datoriilor OA față de statul grec, includea dobânzi – mai precis „arierate" prevăzute de Codul recuperării creanțelor publice – până la 31 mai 1999, pentru partea din datoria OA înregistrată la administrația competentă sub formă de venit public.

394 În plus, reiese numai din valorile reluate în tabelul existent în anexa II la acordul avut în vedere mai sus, privitor la obligațiile statului grec față de OA, că valoarea datoriilor statului luată în considerare în acordul privind compensația includea șapte categorii de datorii ale statului față de OA, precum și „dobânzi". Într-adevăr, tabelul sus-menționat relua cuantumul datoriilor compensate provenite din șapte surse distincte, cum ar fi unele ministere sau organisme de interes public. În aceste condiții, simplul fapt invocat de către reclamantă, cum că datoriile HACA au fost menționate la poziția a șaptea, înainte de dobânzile menționate la poziția a opta și urmate de total, nu permite să se presupună că aceste dobânzi erau exclusiv aferente datoriei HACA.

395 Or, trebuie să se constate că, în cadrul procedurii administrative, reclamanta nu ar fi transmis indicații cu privire la baza de evaluare și modalitățile de calculare a dobânzilor luate în considerare în vederea operării compensației. În plus, presupunând chiar că dobânzile avute în vedere se raportau exclusiv la datoriile HACA, ceea ce nu s-a stabilit, reclamanta nu a furnizat informații privitoare la plata dobânzilor la alte datorii, care, potrivit acesteia, nu sunt incluse în acord.

396 În acest context, Comisia a considerat în mod întemeiat, în decizia atacată, că acordul privind compensația cuprindea o incoerență în măsura în care defalcarea datoriilor statului, din anexa II la acordul privind compensația, arăta că datoriile HACA se ridicau la 7,17 milioane de euro (aproximativ 2 443 981 910 GRD), și nu la 9,99 milioane de euro, așa cum se arăta la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din același acord.

397 În orice caz, trebuie observat că decizia atacată [considerentul (153)] nu se întemeiază numai pe incoerența sus-menționată a valorilor referitoare la datoriile HACA, ci, mai general, pe lipsa precizării perioadelor avute în vedere și pe lipsa justificării cuantumului datoriilor statului față de OA, prin bilete de avion sau facturi.

398 În aceste condiții, aprecierea formulată de către Comisie cu privire la imposibilitatea ca acordul privind compensația să stabilească lipsa ajutorului de stat nu poate fi considerată afectată de o eroare vădită de apreciere.

399 Ca urmare, motivul întemeiat pe eroarea vădită de apreciere trebuie respins ca neîntemeiat.

3. Cu privire la criteriul creditorului privat

a) Argumentele părților

400 În primul rând, reclamanta consideră că decizia atacată este afectată de lipsa motivării în ceea ce privește aplicarea criteriului creditorului privat, în măsura în care aceasta are caracter general. Această motivare nu ar preciza facilitățile acordate OA în materie de chirii și de taxe în perioadele relevante. De asemenea, decizia nici nu ar răspunde la întrebările în ce moment ar fi declanșat o acțiune un creditor privat și ce alternative la acordul privind compensația sau la executarea silită a plății chiriilor de aeroport, în valoare de 2,46 milioane de euro, ar fi avut la dispoziție, având în vedere, în particular, cuantumurile de care era dator față de reclamantă.

401 În al doilea rând, în sprijinul motivului întemeiat pe eroarea vădită de apreciere, reclamanta subliniază că ar fi trebuit să se analizeze de către Comisie dacă „în mod vădit" un creditor privat aflat „în aceeași situație" ca și creditorul public nu ar fi încheiat acordul privind compensația din 24 iunie 1999 și dacă ar fi utilizat, în plus,

toate mijloacele legale în vederea obținerii plății imediate a sumelor echivalente chiriilor și taxelor avute în vedere în acest acord, precum și a chiriilor sus-menționate, în cuantum de 2,46 milioane de euro, datorate pentru diferite perioade cuprinse, potrivit reclamantei, între ianuarie 2001 și aprilie 2002.

402 La realizarea analizei care urmărește să determine dacă „în mod vădit" un creditor privat nu ar fi încheiat acordul privind compensația, nu ar fi fost oportun să se ia în considerare situația financiară a reclamantei în 2002. Ar fi trebuit să se raporteze, în această privință, la luna iunie 1999, adică la data la care a fost încheiat acordul.

403 În speță, Comisia nu ar fi stabilit în decizia atacată că un creditor privat nu ar fi acceptat o compensație similară între datoriile reciproce. În această privință, argumentul Comisiei conform căruia plata dobânzilor de întârziere nu elimină avantajul obținut din plata cu întârziere a datoriilor ar fi lipsit de pertinență în aprecierea comportamentului unui creditor privat. În plus, acest argument ar fi lipsit de coerență într-o situație în care ar opera compensația datoriilor, precum în prezenta cauză. Într-adevăr, avantajul ipotetic obținut printr-o întârziere la plată ar fi anulat de dezavantajul produs de plata cu întârziere a datoriilor de către cealaltă parte.

404 În plus, Comisia nu ar fi ținut cont de plata de către reclamantă a sumei de aproximativ 11,9 milioane de euro cu titlu de chirii și taxe, în cursul perioadei cuprinse între 5 ianuarie 1999 și 26 septembrie 2001. Or, aceste plăți ar arăta că reclamanta poate fi considerată „bun platnic diligent". Datoriile cu chiriile de aeroport nelichidate, în cuantum de 2,46 milioane de euro pentru perioada „1998-2001", nu ar reprezenta decât o mică parte a sumei sus-menționate achitate de către reclamantă în această perioadă pentru utilizarea aeroporturilor, mai exact o sumă de 6 454 528 de euro (sumă atestată de probele plății existente în anexa 30 la observațiile din 11 aprilie 2002) și o sumă de 5 426 832 de euro (sumă atestată de probele plății existente în

anexa 17 la observațiile Republicii Elene din 11 aprilie 2002). În plus, reclamanta ar fi achitat și toate chiriile și taxele de aeroport în perioada 1996-1998, în sumă de aproximativ 6 050 376 de euro, care nu ar fi fost incluse în acordul privind compensația din 24 iunie 1999 și care acopereau în special chirii în cuantum de 1,49 milioane de euro, pentru care Comisia a considerat, în decizia atacată, că nu s-a furnizat nicio clarificare.

405 În acest context, reclamanta îi reproșează Comisiei că nu ar fi verificat, în decizia atacată, dacă, în mod vădit, după analiza avantajelor și dezavantajelor căilor legale disponibile de recuperare a sumelor datorate, un creditor privat ar fi utilizat „toate mijloacele legale". În particular, reclamanta amintește că, dacă, așa cum susține Comisia, creanțele statului sunt prioritare în procedurile de sechestru asigurător sau de faliment, un creditor privat nu s-ar fi îngrijorat de acumularea de creanțe de rang inferior. În plus, independent de probabilitatea de reușită a planului de restructurare, toate aeroporturile grecești, altele decât AIA, care aparțin statului, și-ar fi pierdut principalul client în mod prematur dacă OA ar fi fost constrânsă la declararea falimentului.

406 Comisia însă admite că o compensație nu presupune prin ea însăși un ajutor de stat. În prezenta cauză, motivele referitoare la acordul privind compensația ar privi lipsa datelor privind calcularea datoriilor statului grec față de OA. Ca urmare, acordul privind compensația nu ar fi putut fi luat în considerare. În aceste condiții, având în vedere volumul facilităților acordate OA și situația financiară dificilă a OA, creditorul privat ar fi căutat, pe cale de acțiune, să obțină plata sumelor datorate sau ar fi recurs la executarea garanțiilor.

407 Comisia subliniază că nici datele specifice existente în anexa 30 la răspunsul Republicii Elene din 11 aprilie 2002, invocată de către reclamantă, nici situația financiară generală a OA nu permiteau să califice reclamanta ca bun platnic diligent. Datele

conținute în anexa 30 ar fi fost fragmentare și imprecise. În particular, un mare număr de facturi privind chiriile nu ar fi fost însoțite de dovada plății.

408 În rest, Comisia nu ar fi considerat drept chirii neplătite pentru perioada 1998-2001 decât chiriile sus-menționate, în cuantum de 2,46 milioane de euro.

b) Aprecierea Tribunalului

409 Având în discuție, mai întâi, compensația între datoriile OA față de alte aeroporturi decât AIA, reprezentând chirii și taxe pentru perioadele anterioare datei de 31 decembrie 1998, nu se poate nega faptul că un creditor privat nu ar fi consimțit la un acord privind compensația, așa cum este cel încheiat la 24 iunie 1999 între statul grec și OA, decât dacă propriile sale datorii, luate în considerare în vederea operării compensației, ar fi fost certe și cuantumurile lor ar fi fost clar determinate.

410 Or, în prezenta cauză, rezultă din înscrisurile de la dosar că perioadele la care se referă o parte considerabilă a creanțelor reciproce (chirii datorate de către OA pentru perioada 1996-1998 și datorii ale ministerelor și organismelor de interes public), luate în considerare în acordul privind compensația din 24 iunie 1999, nu ar fi fost precizate de către autoritățile elene. În plus, în timpul procedurii administrative, aceste autorități nu au furnizat probe (bilete de avion sau facturi) privind toate datoriile statului față de OA.

411 În aceste condiții, nu se poate afirma că s-au depășit de către Comisie limitele puterii sale de apreciere atunci când a susținut, în decizia atacată, că nu putea fi luat în considerare acordul sus-menționat privind compensația pentru a aprecia comportamentul pe care l-ar fi adoptat un creditor privat aflat într-o situație comparabilă în vederea recuperării creanțelor sus-menționate reprezentând chirii și taxe de aeroport, în cuantum de 28,9 milioane de euro, pentru diferitele perioade cuprinse între 1994 și 1998.

412 Rezultă că, pentru aplicarea criteriului creditorului privat în ceea ce privește chiriile și taxele neplătite și acoperite de acordul privind compensația, Comisia a putut lua în considerare în mod legitim situația financiară a reclamantei în cursul întregii perioade 1994-2002 avute în vedere de aceste datorii, în loc să se întemeieze pe situația OA de la data încheierii acestui acord privind compensația, după cum susține reclamanta.

413 În continuare, în ceea ce privește chiriile de aeroport, în cuantum de 2,46 milioane de euro, pentru diferite perioade cuprinse între 1998 și 2002 (a se vedea punctul 444 de mai jos), trebuie amintit că reclamanta a admis, în cadrul procedurii administrative, că această datorie nu fusese lichidată.

414 În acest context, având în vedere cuantumul ridicat reprezentând suma chiriilor și taxelor neplătite datorate de către OA pentru diferite perioade cuprinse între 1994 și 2002, vechimea unei părți a acestei datorii și riscul creditorului de a nu recupera aceste sume și chiar de a suferi pierderi suplimentare, ținând cont de situația financiară grav deteriorată a reclamantei, nu s-ar putea considera că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că, în mod vădit, un creditor privat nu ar fi acceptat permanentizarea neplății acestor datorii.

415 În această privință, trebuie arătat că decizia atacată este motivată în măsură suficientă, conform legislației aplicabile. Într-adevăr, aceasta cuprinde, în considerentele (151)-(154), (206) și (209), date detaliate privind chiriile și taxele de aeroport neplătite. În acest context, explicațiile cu caracter general, dar precise, privitoare la aplicarea criteriului creditorului privat, prezentate în considerentul (212), pun în evidență în special situația financiară a OA, le permit în măsură suficientă persoanelor interesate să aprecieze motivarea acestei decizii în ceea ce privește în special taxele și chiriile avute în vedere mai sus, iar Tribunalului, să își exercite controlul. În particular, contrar susținerilor reclamantei, nu era necesar în acest scop să se determine exact de către Comisia momentul în care un creditor privat aflat într-o situație comparabilă ar fi încetat să tolereze neplata sau întârzierea la plată (a se vedea punctele 290-295 de mai sus).

416 Ca urmare, motivele întemeiate pe eroarea vădită de apreciere și pe lipsa motivării trebuie respinse ca neîntemeiate.

F — *Cu privire la ajutorul nou la care se pretinde că a condus tolerarea față de permanentizarea neplății taxei numite „spatosimo”*

1. Argumentele părților

417 Reclamanta susține că decizia atacată trebuie anulată în ceea ce privește pretinsul ajutor la care a condus tolerarea față de permanentizarea neplății taxei numite „spatosimo” aferente lunilor decembrie 2000-februarie 2002 și lunii martie 1999, impusă de către Republica Elenă pe biletele de avion în scopul finanțării dezvoltării aeroporturilor. Reclamanta arată că nu s-a respectat de către Comisie sarcina probei care îi revine și că s-au încălcat drepturile la apărare ale Republicii Elene și ale sale.

418 Reclamanta susține că, în cazul în care Comisia ar fi căutat dovezile „lipsă”, ar fi conluzionat că, din suma de 61 milioane de euro care face obiectul litigiului, fusese plătită suma scadentă pentru perioada decembrie 2000-aprilie 2001 (respectiv 19,3 milioane de euro) și că soldul taxei numite „spatosimo”, datorat de către reclamantă, făcea obiectul unui acord de plată a datoriilor în conformitate cu dreptul grec, menționat în scrisoarea Republicii Elene din 13 noiembrie 2002. În plus, reclamanta ar fi avut posibilitatea de a prezenta proba de plată a taxei numite „spatosimo” pe luna martie 1999.

419 Reclamanta consideră că Republica Elenă a răspuns în mod corespunzător și cu bună-credință la cererile de informații ale Comisiei. În ceea ce privește plata taxei numite „spatosimo” în cursul anului 1999 și în cursul perioadei cuprinse între lunile decembrie 2000 și februarie 2002, Republica Elenă ar fi comunicat, în răspunsul din 11 aprilie 2002 la primul ordin de furnizare a informațiilor, un răspuns complet, cu excepția informațiilor privind proba plății taxei aferente lunii martie 1999 și perioadei decembrie 2000-aprilie 2001. Aceste din urmă probe nu ar fi fost totuși comunicate ca urmare a unei erori. Prin urmare, Republica Elenă nu ar fi transmis informații suplimentare cu privire la aceste plăți în răspunsul său la al doilea ordin de furnizare a informațiilor. Acest răspuns ar fi inclus totuși un tabel al plăților efectuate în 2001. Răspunsul ar fi menționat datoria privind taxa numită „spatosimo”, în cuantum de 19,36 milioane de euro și 27,3 milioane de euro, care nu fusese încă lichidată la 31 decembrie 2001 și care trebuia să facă obiectul unei plăți „iminente”.

420 În lipsa unor cereri de informații suplimentare, Republica Elenă și reclamanta ar fi ignorat în totalitate îndoielile Comisiei cu privire la plata taxei numite „spatosimo” aferente lunii martie 1999 și perioadei decembrie 2000-februarie 2002. În realitate, cu aproximativ șapte săptămâni înainte de adoptarea deciziei atacate, Comisia nu ar fi analizat probele care îi fuseseră comunicate, așa cum ar atesta o notă internă a acesteia datată 18 octombrie 2002 și anexa la aceasta, intitulată „anexa II – istoric”, sus-menționată.

421 În plus, în ceea ce privește acordul privind plata datoriilor referitor la plata taxei numite „spatosimo”, încheiat în noiembrie 2002, reclamanta arată că, în observațiile lor din 13 noiembrie 2002, autoritățile elene îi confirmaseră Comisiei că suma de 31 milioane de euro menționată anterior făcuse obiectul unei plăți în conformitate cu legislația și procedura aplicabile și că decizia în cauză urma să-i fie transmisă în scurt timp.

422 Reclamanta respinge concluzia implicită a Comisiei conform căreia acest acord privind plata datoriilor ar constitui un ajutor de stat. Ar trebui determinat dacă, în mod vădit, un creditor privat nu ar fi încheiat un astfel de acord. Totuși, în măsura în care Comisia declară că nu poseda nici vreo dovadă a încheierii și a respectării acordului privind plata datoriilor, nici, după toate aparențele, vreo dovadă privind modalitățile acestui acord, aceasta nu ar putea să afirme că, în mod vădit, un creditor privat nu ar fi adoptat același comportament ca și statul grec.

423 În orice caz, acordul privind plata datoriilor ar stipula că taxa numită „spatosimo” datorată de către reclamantă este purtătoare de dobânzi moratorii lunare de 5 %, până la un plafon de 300 %. O rată a dobânzii atât de ridicată ar fi fost luată în considerare, împreună cu alți factori, de către un creditor privat. Ca urmare, nu ar reieși în mod vădit că un creditor privat nu ar fi încheiat acordul sus-menționat.

424 Comisia consideră că această argumentație trebuie respinsă. Aceasta contestă că ar fi trebuit să solicite noi informații pentru a completa informațiile lipsă, ca urmare a răspunsurilor la cele două ordine.

2. Aprecierea Tribunalului

425 În decizia atacată (considerentele 155 și 208), Comisia se întemeiază pe lipsa probei privind plata taxei numite „spatosimo”, în cuantum total de aproximativ 61 milioane de euro, aferentă lunii martie 1999 și perioadei decembrie 2000-februarie 2002, atunci când presupune existența unui ajutor de stat sub formă de tolerare a neplății taxei până la valoarea cuantumului sus-menționat.

426 În ceea ce privește motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată, este suficient să se amintească de la bun început că acesta trebuie respins pentru motivele deja expuse mai sus (a se vedea punctele 42-46 de mai sus).

427 Ca urmare, trebuie să se verifice dacă s-au respectat de către Comisie sarcina probei și drepturile la apărare ale Republicii Elene, având în vedere, pe de o parte, cererile de informații pe care le-a adresat autorităților elene în cadrul procedurii și, pe de altă parte, răspunsurile furnizate de aceste autorități.

428 În primul ordin de furnizare a informațiilor, Comisia a solicitat lista și detaliile plății de către OA a taxei numite „spatosimo”. În al doilea ordin, din 9 august 2002, Comisia le-a solicitat autorităților elene să îi furnizeze atât datele deja solicitate în primul ordin și care lipseau, cât și anumite informații suplimentare, cum ar fi valorile exacte privind, pe de o parte, plata cheltuielilor de exploatare ale OA pentru anul 2001, cu explicitarea mai în detaliu a cheltuielilor din exercițiul 2001 și a cheltuielilor din exercițiile precedente și, pe de altă parte, planul de restituire a datoriilor după 1 ianuarie 2002.

429 Reclamanta admite că, atunci când a dat curs acestui ordin, nu a probat nici plata cuantumului taxei numite „spatosimo” pe luna martie 1999, nici a cuantumului aferent perioadei decembrie 2000-aprilie 2001, care se ridica la 19,3 milioane de euro.

430 În plus, atunci când au dat curs celui de al doilea ordin de furnizare a informațiilor, autoritățile elene au comunicat, în răspunsurile din 30 septembrie 2002, numai un tabel al plăților efectuate în 2001. În plus, au indicat că datoria cu taxa numită „spatosimo”, în cuantum de 27,3 milioane de euro, care nu era încă lichidată la 31 decembrie 2001, ar fi trebuit să facă obiectul unei plăți „iminente”. Or, nici tabelul avut în vedere mai sus, nici declarația privind plata iminentă a soldului taxei pe anul 2001 nu ar fi putut fi considerate elemente de probă.

431 În aceste condiții, Comisia arată în mod întemeiat că nu poate presupune în mod rezonabil că autoritățile elene și reclamanta, atunci când au furnizat, ca răspuns la al doilea ordin, un tabel cuprinzând cuantumurile neplătite ale taxei „spatosimo” la 31 decembrie 2001 și un document care anunța iminența unei plăți, puteau considera în mod rezonabil că ar fi furnizat toate dovezile solicitate.

432 În cele din urmă, reiese din argumentația părților și din înscrisurile de la dosar că, prin scrisoarea Republicii Elene datate 13 noiembrie 2002, Comisia a fost informată numai în legătură cu încheierea, în conformitate cu legislația greacă, a unui acord privind plata datoriilor referitor la taxa numită „spatosimo” pentru o sumă de 31 milioane de euro.

433 În aceste condiții, în lipsa oricărei probe referitoare la încheierea acestui acord privind plata datoriilor și a oricărei precizări privind perioadele și aeroporturile avute în vedere, dobânzile prevăzute, eșalonarea stipulată a rambursărilor, precum și

întrebarea dacă s-a efectuat deja vreo plată, nu i s-ar putea reproșa Comisiei că nu ar fi luat în considerare acest acord în decizia atacată, atunci când a determinat dacă se achitase cuantumul avut în vedere al taxei „spatosimo”.

434 Rezultă că s-a putut concluziona în mod întemeiat de către Comisie cu privire la permanentizarea tolerării neplății acestui cuantum fără a trebui să verifice în prealabil dacă un creditor privat ar fi încheiat acordul privind plata pretinselor datorii.

435 Pentru toate considerațiile de mai sus, trebuie să se constate că nici nu s-a nerespectat sarcina probei de către Comisie, nici nu s-au încălcat drepturile la apărare ale Republicii Elene atunci când a adoptat decizia atacată pe baza unor elemente care i-au fost comunicate de către autoritățile elene ca urmare a celor două ordine de furnizare a informațiilor.

436 Într-adevăr, îi revenea reclamantei să furnizeze informații corespunzătoare încă după primul ordin și, *a fortiori,* după cel de al doilea. În speță, contrar susținerilor reclamantei, lipsa de întrebări suplimentare din partea Comisiei către autoritățile elene nu poate fi imputată necunoașterii dosarului. În această privință, conținutul notei interne invocate de către reclamantă nu furnizează niciun indiciu în acest sens.

437 Ca urmare, motivele întemeiate pe nerespectarea sarcinii probei și a drepturilor la apărare ale Republicii Elene trebuie respinse ca neîntemeiate.

G — *Cu privire la ajutorul nou la care se pretinde că a condus tolerarea permanentizării neplății cotizațiilor de securitate socială către IKA*

1. Argumentele părților

438 Reclamanta contestă că i s-ar fi acordat un ajutor sub forma unei tolerări a neplății cotizațiilor de securitate socială, deoarece, potrivit Comisiei, nu ar fi plătit cotizații către IKA în anii 1993-2001, că ar fi încheiat cu IKA, în aprilie 2001, un acord privind plata datoriilor care prevedea lichidarea acestor cotizații datorate în 24 de tranșe lunare, cu un acont forfetar, că ar fi încălcat acest acord prin neplata cotizațiilor ulterioare acordului, aferente lunilor octombrie-decembrie 2001, astfel încât întreaga datorie ar fi devenit exigibilă.

439 În primul rând, reclamanta susține că nu s-a respectat sarcina probei de către Comisie și că aceasta nu a respectat dreptul de a fi ascultate al reclamantei și al Republicii Elene.

440 În ciuda inexistenței oricărei cereri privitoare la IKA în primul ordin de furnizare a informațiilor, guvernul elen ar fi amintit în răspunsurile sale din 11 aprilie 2002 în special încheierea acordului privind plata datoriilor. Acesta ar fi transmis Comisiei probe ale plății efectuate de OA către IKA în temeiul acestui acord, precum și documentul IKA din 3 aprilie 2001 care consacra acest acord și care fusese deja anexat la observațiile Republicii Elene din 25 octombrie 2001 cu privire la a doua plângere.

441 Republica Elenă ar fi furnizat informații suplimentare în anexa III la răspunsurile sale din 30 septembrie 2002 la al doilea ordin. Această anexă ar fi arătat că suma cotizațiilor OA către IKA neplătite la 31 decembrie 2001 se ridica la aproximativ

6 milioane de euro și că această sumă ar fi fost achitată în ianuarie 2002. În plus, întrucât al doilea ordin avea în vedere numai cheltuielile de exploatare „neplătite" de către OA în 2001, iar Comisia nu transmisese informația că, potrivit acesteia, răspunsurile din 11 aprilie 2002 nu permiteau să se stabilească faptul plății cotizațiilor ulterioare acordului și datorate IKA pentru lunile octombrie-decembrie 2001, reclamanta nu ar fi putut interpreta această cerere în sensul că avea în vedere aceste cotizații, dat fiind că aceasta le plătise.

442 Ca urmare a acestor răspunsuri, Comisia nu ar fi transmis informația că ar fi avut în continuare îndoieli privind plata cotizațiilor de securitate socială datorate pentru perioada octombrie-decembrie 2001 sau privind măsurile luate de IKA în scopul executării acordului din aprilie 2001 privind plata datoriilor.

443 Adevăratul motiv pentru care Comisia nu a acordat Republicii Elene și reclamantei posibilitatea de a furniza probele care considera că lipsesc rezidă în faptul că, până într-un stadiu extrem de avansat al procedurii, aceasta nu cunoștea informațiile aflate în dosarele sale. Acest lucru ar reieși din nota internă a Comisiei datată 18 octombrie 2002 și din anexa sus-menționată la aceasta, intitulată „Historique" („Istoric").

444 În al doilea rând, reclamanta contestă argumentele Comisiei conform cărora probele comunicate ar fi fost vagi și eronate.

445 Reclamanta susține, în particular, că decizia atacată este afectată de o eroare de fapt în măsura în care Comisia a presupus în mod eronat că reclamanta nu își achitase cotizațiile de securitate socială datorate IKA, aferente perioadei octombrie-decembrie 2001. Reclamanta arată că informațiile existente privitoare la ordinul de plată anexat în anexa 31 la observațiile Republicii Elene din 11 aprilie 2002 arătau că

reclamanta efectuase plata din decembrie 2001, chiar dacă acest document nu poate fi considerat o probă concludentă a plății. Acest ordin de plată ar prezenta, în partea inferioară a colțului drept superior, o referință compusă din acronimul denumirii Băncii Naționale a Greciei („ETE") și numărul cecului bancar („20825222") pe care l-a utilizat reclamanta pentru plata cotizațiilor sale de securitate socială din decembrie 2001. Același număr de cec bancar ar apărea și pe extrasul de cont anexat acțiunii și emis de această bancă.

446 În plus, decizia atacată ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere și de o eroare de fapt în măsura în care Comisia a concluzionat că reclamanta nu plătise amenzi sau penalități aferente cotizațiilor sale neplătite în decursul diferitelor perioade cuprinse între 1993 și 2001.

447 Reclamanta explică acest lucru prin faptul că, înainte de încheierea acordului din aprilie 2001 privind plata datoriilor, dobânzile scadente la suma cotizațiilor neplătite încă și care erau de aproximativ 21 de milioane de euro, nu fuseseră calculate și plătite. Totuși, la încheierea acestui acord, dobânzile la suma avută în vedere mai sus și care făcea obiectul acordului ar fi fost calculate în conformitate cu dispozițiile legislației elene aplicabile perceperii de dobânzi la cotizațiile de securitate socială a căror plată este amânată și apoi ar fi fost adăugate la această sumă. Cuantumul total, de aproximativ 32 de milioane de euro, avut în vedere în acordul privind plata datoriilor, ar fi cuprins astfel dobânzile scadente la data acordului. În plus, acest acord ar fi prevăzut dobânzi suplimentare pentru cele 24 de luni pentru care era aplicabil, în cuantum de aproximativ 13 milioane de euro, ceea ce, în temeiul acordului, ar fi condus la o sumă totală de plată de aproximativ 45 de milioane de euro.

448 În ceea ce privește dobânzile la suma sus-menționată de 21 de milioane de euro scadente la data acordului, reclamanta critică argumentul Comisiei conform căruia majorarea cu 120 % prevăzută de legislația greacă ar fi fost atinsă după trei ani.

Aceasta susține că 99,7 % din suma sus-menționată se raporta la cotizații devenite exigibile în perioada noiembrie 2000-ianuarie 2001.

449 În cele din urmă, reclamanta contestă argumentul Comisiei legat de lipsa informațiilor specifice privitoare la sumele datorate în diferite momente, precum și la calcularea dobânzilor. În faza în care se află decizia atacată, Comisia nu ar putea formula întrebările pe care nu le-a ridicat în timpul procedurii prevăzute la articolul 88 alineatul (2) CE.

450 În al treilea rând, reclamanta susține că decizia atacată este afectată de o eroare vădită de apreciere și de o motivare insuficientă în ceea ce privește aplicarea criteriului creditorului privat.

451 În speță, Comisia ar fi trebuit să determine dacă, în mod vădit, un creditor privat aflat în locul IKA ar fi utilizat toate mijloacele legale pentru a obține plata imediată a sumei totale care îi era datorată în temeiul acordului privind plata datoriilor, încă de la prima întârziere la plata cotizațiilor datorate pentru luna octombrie 2001, ceea ce reclamanta contestă, sau dacă, în mod vădit, un astfel de creditor nu ar fi încheiat acordul privind plata datoriilor în aprilie 2001.

452 Elementele următoare ar fi trebuit luate în considerare. În primul rând, în conformitate cu legislația greacă aplicabilă, în cazul încălcării unui acord privind plata datoriilor, un debitor al IKA poate solicita un nou acord privind plata datoriilor pentru plata cotizațiilor datorate.

453 În al doilea rând, un creditor privat ar fi ținut cont cu certitudine de sechestrul asigurător asupra bunurilor imobile ale OA aplicat, în luna iulie 2001, pentru un cuantum total de 21 de milioane de euro. Într-adevăr, acesta ar fi obținut o garanție a unei sume care corespundea la data sechestrului cu aproximativ 85 % din cuantumul soldului datoriei care mai trebuia achitată în temeiul acordului din aprilie 2001 privind plata datoriilor.

454 În al treilea rând, un creditor privat ar fi analizat avantajele și dezavantajele apelării la toate mijloacele legale în raport cu încheierea unui al doilea acord privind plata datoriilor. Astfel, utilizarea tuturor mijloacelor legale ar fi putut conduce OA la faliment, caz în care sumele datorate în temeiul acordului privind plata datoriilor nu ar fi putut fi plătite, iar creditorul privat ar fi fost lipsit de toate plățile ulterioare ale cotizațiilor de securitate socială care ar fi trebuit efectuate de OA.

455 În al patrulea rând, OA ar fi efectuat deja plăți considerabile în temeiul acordului privind plata datoriilor și ar fi continuat să plătească și cotizațiile ulterioare acestui acord. Aceasta ar fi demonstrat astfel că este bun platnic serios.

456 Comisia arată că această argumentație trebuie respinsă. După analizarea datelor furnizate în răspunsurile Republicii Elene din 11 aprilie 2002 la primul ordin, aceasta ar fi ajuns la concluzia că OA a încălcat acordul privind plata datoriilor întrucât nu a plătit cotizațiile datorate pentru lunile octombrie-decembrie 2001.

457 În plus, Comisia subliniază că dobânzile de întârziere incluse, potrivit reclamantei, în suma sus-menționată de 32 de milioane de euro nu au fost imputate decât după încheierea acordului privind plata datoriilor. Ținându-se cont de capitalizarea anuală a dobânzilor, majorarea maximă de 120 % ar fi fost atinsă în aproape trei ani

de întârziere la plată. Ca urmare, anumite sume nu ar fi fost purtătoare de dobânzi pentru o perioadă de aproximativ cinci ani dintre cei opt de întârziere la plată cuprinși între 1993 și 2001.

458 În ceea ce privește cuantumul total al plății, care se ridică la aproximativ 45 de milioane de euro și este prevăzut de acordul privind plata datoriilor din aprilie 2001, Comisia îi reproșează reclamantei că nu ar fi indicat nici diferitele cuantumuri ale cotizațiilor de securitate socială neplătite și scadente la diferite momente, care constituie capitalul datorat, nici modalitățile de calculare a dobânzilor, pentru a permite să se aprecieze corectitudinea acestui calcul, nici dacă i-au fost aplicate amenzi pentru întârziere.

459 În ceea ce privește aplicarea criteriului creditorului privat, Comisia consideră că ajutorul constă atât în permanentizarea tolerării neplății cotizațiilor din perioada 1993-2001, cât și în lipsa măsurilor de recuperare a tuturor cotizațiilor datorate, dat fiind că acordul privind plata datoriilor își încetase aplicabilitatea.

460 În acest context, presupunând chiar că, indiferent de motiv, un creditor privat ar fi fost constrâns să tolereze neplata cotizațiilor pe o perioadă continuă de opt ani și că, după încheierea acesteia, ar fi încheiat un acord privind plata datoriilor pe care nu ar fi întârziat să-l încalce și dacă debitorul se găsea într-o situație de colaps financiar total, acest creditor privat ar fi recurs la toate mijloacele legale pe care le avea la dispoziție în vederea recuperării creanței sale.

2. Aprecierea Tribunalului

461 Decizia atacată [considerentele (147)-(149) și (205)] are în vedere neplata de către reclamantă a cotizațiilor de securitate socială obligatorii aferente perioadelor

cuprinse între 1993 și 2001, fără a fi suportat aplicarea de amenzi sau de alte măsuri, cum ar fi vânzarea prin licitație publică, așa cum prevăd legislația greacă, precum și reglementarea privind IKA în materia plății datoriilor. Decizia atacată se întemeiază, mai special, pe constatarea că, după încheierea de către OA și IKA, în aprilie 2001, a unui acord privind plata datoriilor privind o sumă totală de 45 de milioane de euro, alcătuită din cuantumul cotizațiilor avute în vedere mai sus și majorările cumulate aplicabile acestei sume, OA nu ar fi respectat acest acord, astfel încât întreaga datorie care se ridica la 45 milioane de euro a devenit exigibilă.

462 Comisia a reținut, în decizia atacată, suma de 45 de milioane prevăzută în acordul privind plata datoriilor. În particular, această instituție nu a pus în discuție cuantumul dobânzilor incluse în aceste 45 de milioane. După constatarea faptului că, din această sumă de 45 de milioane de euro, fusese lichidată o datorie în cuantum de 17,6 milioane de euro în 2002, Comisia a considerat că soldul de 27,4 milioane de euro era exigibil imediat, majorat cu dobânzi moratorii [considerentele (149) și (205) ale deciziei atacate].

463 Ca urmare, reiese clar din decizia atacată că ajutorul care rezultă, potrivit Comisiei, din tolerarea neplății cotizațiilor de securitate socială constă tocmai în tolerarea neplății cuantumului sus-menționat de 27,4 milioane de euro. În schimb, în decizia atacată, nu se consideră că acordul privind plata datoriilor încheiat în aprilie 2001 ar presupune un ajutor de stat. Totuși, Comisia a considerat, în această decizie, că lipsa impunerii de măsuri – amenzi, vânzare prin licitație publică – în perioada de opt ani cuprinsă între 1993 și 2001, ca urmare a neplății cotizațiilor de securitate socială în această perioadă, întărea presupunerea că, în mod vădit, în decursul acestor ani, IKA nu s-a comportat precum un creditor privat aflat într-o situație comparabilă.

464 Având în vedere conținutul deciziei atacate expus mai înainte, sunt pertinente numai motivele și argumentele formulate de părți în raport cu pretinsa nerespectare

a acordului privind plata datoriilor și nerecurgerea de către IKA la toate mijloacele care îi permiteau să obțină plata sumei care face obiectul litigiului, în valoare de 27,4 milioane de euro, și a dobânzilor aferente. În special, motivele reclamantei potrivit cărora s-ar fi considerat că încheierea acordului însuși privind plata datoriilor a cuprins elemente de ajutor de stat sunt lipsite de obiect. În plus, argumentația Comisiei privind calcularea dobânzilor incluse în suma de 45 de milioane de euro stabilită în acordul privind plata datoriilor trebuie să fie considerată și ca lipsită de pertinență, în raport cu conținutul deciziei atacate.

465 Ca urmare, trebuie să se analizeze, în primul rând, motivele întemeiate pe nerespectarea sarcinii probei, pe încălcarea drepturilor la apărare și pe eroarea de fapt, în relație cu concluzia Comisiei potrivit căreia OA „se pare că nu a plătit cotizațiile pe lunile octombrie-decembrie 2001, încălcând acordul citat anterior" [considerentul (205) al deciziei atacate].

466 În această privință, Tribunalul constată că, având în vedere cererile precise privitoare la plata cotizațiilor sale de către OA, prezentate de către Comisie în cele două ordine de furnizare a informațiilor, îi revenea reclamantei să furnizeze toate elementele utile de probă, în special în raport cu executarea acordului privind plata datoriilor avut în vedere mai sus, fără să fie necesară solicitarea de informații suplimentare de către Comisie privitoare la cotizațiile pe lunile octombrie-decembrie 2001.

467 Într-adevăr, reiese clar din primul său ordin de furnizare a informațiilor, inclus în decizia Comisiei de declanșare a procedurii oficiale de investigare din 6 martie 2002, că aceasta a ordonat Republicii Elene să furnizeze „toate informațiile necesare" în vederea aprecierii pretinselor ajutoare noi, între care menționase tolerarea neplății sau a întârzierilor la plata cotizațiilor de securitate socială datorate de către OA. În aceeași decizie (punctul 38), Comisia a arătat, în special, că în răspunsurile lor la a

doua plângere, autoritățile elene confirmaseră mai ales întârzierile la plățile de către OA ale cotizațiilor de securitate socială datorate pentru perioada martie-decembrie 2001.

468 În plus, în cel de al doilea ordin de furnizare a informațiilor, Comisia a solicitat atât informațiile deja solicitate în primul ordin și care lipseau, cât și valorile precise referitoare la plata cheltuielilor de exploatare de către OA. În contextul avut în vedere mai sus, formularea acestei a doua cereri, care se referea la „plata cheltuielilor de exploatare pe care OA nu le achitase în 2001" („payment of the operational costs Olympic Airways did not meet in 2001") trebuia în mod vădit interpretată în sensul că avea în vedere în special probele plății noilor cotizații către IKA.

469 Or, în ceea ce privește plata către IKA a noilor cotizații pe lunile octombrie-decembrie 2001, reiese din dosar că singurul document transmis de către Republica Elenă Comisiei în cursul procedurii administrative îl constituia ordinul de plată avut în vedere mai sus (a se vedea punctul 445 de mai sus), privind cotizațiile pe luna decembrie 2001. Or, acest ordin de plată era nesemnat și chiar reclamanta admite, de altfel, că acesta nu constituia o „probă concludentă".

470 În ceea ce privește celelalte elemente de probă invocate de către reclamantă, care fuseseră transmise Comisiei în anexa la răspunsurile din 11 aprilie 2002 la primul ordin, acestea se raportau în special la plata tranșelor prevăzute în acord, precum și la plata cotizațiilor noi pe lunile aprilie-septembrie 2001.

471 În plus, elementele de probă privitoare la plata cotizațiilor pentru lunile noiembrie și decembrie 2001, produse pentru prima oară în fața Tribunalului, nu ar putea fi luate în considerare, conform unei jurisprudențe bine stabilite (a se vedea punctul 72 de mai sus).

472 În orice caz, trebuie arătat că neplata cotizațiilor pe luna octombrie 2001 era suficientă pentru invalidarea acordului privind plata datoriilor, în conformitate cu legea greacă.

473 În aceste condiții, în lipsa probei plății cotizațiilor datorate către IKA pentru lunile octombrie-decembrie 2001, nu se poate considera că s-a inversat de către Comisie sarcina probei sau că s-au depășit limitele puterii sale de apreciere atunci când a prezumat că aceste cotizații avute în vedere nu fuseseră achitate.

474 Ca urmare, trebuie să se verifice, în al doilea rând, dacă un creditor privat, îndreptățit să solicite plata în întregime a soldului datoriei OA ca urmare a neplății cotizațiilor pentru lunile octombrie-decembrie 2001, ar fi tolerat neplata soldului în cuantum de 27,4 milioane de euro și a dobânzilor aferente.

475 În acest scop, trebuie să se țină cont, pe de o parte, de faptul că sechestrul aplicat de către IKA pe bunurile imobile ale OA, în iulie 2001, acoperea numai a șasea parte din soldul datoriei OA și, pe de altă parte, de faptul că nu s-a menționat luarea efectivă a unor măsuri de IKA în vederea obținerii plății sumei care corespunde valorii bunurilor care făceau obiectul sechestrului. În aceste condiții, având în vedere vechimea datoriei care făcea obiectul acordului privind plata datoriei și care se raporta, conform indicațiilor furnizate Comisiei, la perioada 1993-2001, precum și riscul creditorului de a nu își recupera o parte a creanței și chiar de a suporta pierderi suplimentare având în vedere situația financiară grav deteriorată a reclamantei, nu se poate considera că s-a săvârșit de către Comisie o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că, în mod vădit, un creditor privat nu ar fi tolerat neplata soldului datoriei OA, care se ridica la 27,4 milioane de euro.

476 Pentru toate aceste rațiuni, motivele invocate și întemeiate pe inversarea sarcinii probei, pe încălcarea drepturilor la apărare, pe eroarea de fapt și pe eroarea vădită de apreciere trebuie respinse ca neîntemeiate.

V — *Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere*

A — *Argumentele părților*

477 Reclamanta susține că decizia atacată este afectată de un abuz de putere. Aceasta susține că această decizie este pripită și slab motivată în ceea ce privește în special pretinsele ajutoare noi.

478 În plus, decizia atacată ar rezulta din intenția – în ideea de a reduce numărul de companii aeriene în Europa – de „a da lovitura de grație ” OA sau de a o slăbi, mai mult decât din dorința de a concepe corect restructurarea, de așa manieră încât să se determine dacă această restructurare ar conduce la viabilitatea întreprinderii. În special, Comisia ar fi sancționat OA pentru că nu s-ar fi conformat planului de restructurare din 1998. Or, nerealizarea acestui plan ar fi imputabilă acestei instituții în măsura în care aceasta a refuzat să constate îndeplinirea condițiilor pentru eliberarea ultimei tranșe din ajutor. În plus, Comisia ar fi evitat chestiunea esențială, și anume determinarea dacă planul de restructurare al OA, așa cum se prezenta la 12 decembrie 2002, respecta orientările comunitare și, în consecință, articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE.

479 Decizia atacată ar fi fost adoptată la 11 decembrie 2002, înainte de încheierea perioadei care făcea obiectul planului de restructurare din 1998. Or, în decembrie 2002, prima parte a privatizării ar fi fost deja realizată. Olympic Catering ar fi fost vândută și s-ar fi primit șase exprimări de interes pentru activitățile de zbor ale OA.

480 În cele din urmă, chiar dacă decizia atacată nu precizează cuantumul fiecărui ajutor nou și lasă în sarcina statului elen obligația de a determina acest cuantum, comunicatul de presă al Comisiei ar fi menționat un cuantum total de 194 de milioane de euro. Această valoare ar fi fost citată de presă, ceea ce ar fi produs OA daune substanțiale.

481 Comisia arată însă că a epuizat toate mijloacele de care dispunea în vederea obținerii nivelului necesar de colaborare cu autoritățile elene.

482 Comisia amintește că procedura administrativă a fost declanșată la 12 octombrie 2000, prin formularea plângerii HACA.

483 În speță, planul de restructurare nu ar fi fost pus în aplicare, iar reclamanta nu ar fi reușit să furnizeze datele solicitate pentru plata celei de a treia tranșe a ajutorului, în cuantum de 22,9 milioane de euro. Acesteia îi revenea să precizeze măsurile pe care le-ar fi putut lua în timpul celor 19 zile rămase între adoptarea deciziei atacate și 31 decembrie 2002, pentru ca, după cum afirmă aceasta, „planul de restructurare modificat să dea roade […] în cadrul perioadei de validitate a planului inițial”. În plus, ajutoarele noi ilegale ar fi fost acordate deja de mult timp – de exemplu, din 1993 în cazul IKA.

B — *Aprecierea Tribunalului*

484 Conform jurisprudenței, o decizie reprezintă un abuz de putere numai dacă rezultă din indicii obiective, pertinente și concordante că a fost adoptată în scopul exclusiv

sau cel puțin determinant de a atinge alte obiective decât cele declarate (Hotărârea Tribunalului din 6 martie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-92/00 și T-103/00, Rec., p. II-1385, punctul 84, și Hotărârea Tribunalului Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 81).

485 În prezenta cauză, trebuie arătat că reclamanta nu invocă niciun indiciu care să permită să se presupună că s-ar fi procedat de Comisie la o aplicare deosebit de riguroasă a normelor comunitare în materia ajutoarelor de stat, în special în scopul de a reduce numărul companiilor aeriene din Europa, și că aceasta nu ar fi urmat procedura și nu ar fi pus în aplicare criteriile aplicabile, conform practicii sale uzuale și normelor pertinente din tratat și din dreptul derivat, atât în ceea ce privește ajutorul pentru restructurare, cât și ajutoarele noi avute în vedere.

486 În ceea ce privește ajutorul în vederea restructurării, trebuie subliniat că s-a refuzat de către Comisie să se autorizeze eliberarea ultimei tranșe din ajutor, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din Decizia din 1998, care condiționează plata acestei tranșe de respectarea tuturor condițiilor impuse prin această decizie, în special de realizarea rezultatelor scontate în planul de restructurare din 1998. Întrucât aceste rezultate nu au fost îndeplinite, ceea ce reclamanta nu contestă, în conformitate cu Decizia din 1998, Comisia nu era abilitată să ia o decizie favorabilă plății ultimei tranșe din ajutor, după cum s-a arătat deja (a se vedea punctele 101-103 mai sus). Ca urmare, nu s-ar putea reproșa Comisiei că s-ar fi opus la realizarea planului de restructurare întrucât a constatat că acele condiții privitoare la plata ultimei tranșe nu erau îndeplinite.

487 În ceea ce privește argumentele reclamantei privitoare la pretinsa încălcare a articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE cu ocazia controlării punerii în aplicare a planului de restructurare, în special în ce privește motivele privitoare la pretinsa neluare în

considerare a procedurii de privatizare a OA la adoptarea deciziei atacate înainte de termenul final al planului de restructurare din 1998, acestea nu sunt întemeiate, astfel cum s-a decis deja (a se vedea punctele 131-133, 155-157 și 174 de mai sus).

488 În plus, caracterul ilegal al deciziei atacate, constatat de Tribunal în ceea ce privește ajutorul nou pretins privitor la TVA-ul pe carburant și pe piesele de schimb (a se vedea mai sus, punctele 349 și 365), nu poate constitui prin el însuși un indiciu al unui abuz de putere. De asemenea, în ceea ce privește celelalte ajutoare noi avute în vedere, motivarea insuficientă, nerespectarea de către Comisie a obligațiilor sale în materie de sarcină a probei și de încălcare a drepturilor la apărare, invocate de către reclamantă și în vederea demonstrării unui abuz de putere, sunt în această privință lipsite de pertinență în lipsa oricărui indiciu care permite să se presupună că decizia atacată a fost adoptată în alt scop decât cel invocat. În plus și în orice caz, aceste motive au fost respinse ca neîntemeiate.

489 În ceea ce privește comunicatul de presă al Comisiei, care indică un cuantum precis în ceea ce privește ajutoarele noi care trebuie recuperate de autoritățile naționale în temeiul deciziei atacate, acesta nu prezintă nicio valoare juridică. În plus, indicarea acestei sume în comunicat nu poate constitui un indiciu privind ceea ce Comisia ar fi urmărit în decizia atacată, și anume un alt scop decât aplicarea normelor tratatului în materia ajutoarelor de stat.

490 Așadar, motivul întemeiat pe abuzul de putere trebuie respins ca neîntemeiat.

491 Ca urmare, decizia atacată trebuie anulată în măsura în care are în vedere tolerarea permanentizării neplății taxelor de aeroport datorate AIA SA și a TVA-ului pe carburant și piesele de schimb. Acțiunea trebuie respinsă pentru celelalte capete de cerere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

492 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Însă, în cazul în care mai multe părți cad în pretenții, Tribunalul decide asupra repartizării cheltuielilor de judecată.

493 Conform concluziilor părților și întrucât fiecare dintre părți a căzut parțial în pretenții, reclamanta trebuie obligată la plata a 75 % din cheltuielile de judecată suportate de cele două părți, iar Comisia trebuie obligată la plata a 25 % din acestea.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă)

declară și hotărăște:

1) **Anulează articolele 2 și 3 din Decizia 2003/372/CE a Comisiei din 11 decembrie 2002 privind ajutorul acordat Olympic Airways de Grecia în măsura în care au în vedere tolerarea permanentizării neplății, pe de o parte, a taxelor de aeroport datorate Aeroportului Internațional din Atena de către Olympic Airways și, pe de altă parte, a taxei pe valoarea adăugată pe carburant și piesele de schimb datorată de Olympic Aviation.**

2) Respinge celelalte capete de cerere.

3) Obligă Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE la plata a 75 % din propriile cheltuieli de judecată și din cheltuielile de judecată ale Comisiei. Obligă Comisia la plata a 25 % din propriile cheltuieli de judecată și din cheltuielile de judecată ale Olympiaki Aeroporia Ypiresies.

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 septembrie 2007.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Grefier Președinte

E. Coulon J. Pirrung

Cuprins

Istoricul cauzei ..... II - 2920

I — Decizia din 1994 ..... II - 2920

II — Decizia din 1998 ..... II - 2925

III — Evoluția OA ulterior deciziei din 1998 ..... II - 2927

IV — Decizia din 2000 ..... II - 2929

V — Plângerile formulate de HACA și procedura oficială de investigare ..... II - 2930

VI — Decizia atacată ..... II - 2931

Procedura și concluziile părților ..... II - 2935

În drept ..... II - 2936

I — Observații introductive privind sarcina probei, obligațiile procedurale ale părților și motivele privitoare la încălcarea dreptului de a fi ascultat ..... II - 2937

II — Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea dreptului reclamantei de a fi ascultată ..... II - 2940

III — Cu privire la ajutorul pentru restructurare (articolele 1, 3 și 4 din decizia atacată) ..... II - 2942

A — Cu privire la lipsa punerii în aplicare efective a planului de restructurare, susținută în decizia atacată ..... II - 2942

1. Cu privire la motivul referitor la neluarea în considerare a modificării planului de restructurare ..... II - 2943

a) Argumentele părților ..... II - 2943

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 2950

Cu privire la excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie .... II - 2950

Cu privire la motivul întemeiat pe lipsa motivării ..... II - 2952

Cu privire la motivele întemeiate pe eroarea de fapt și pe eroarea vădită de apreciere ..... II - 2954

— Cadrul juridic și problema ridicată în prezenta cauză ..... II - 2954

— Analiza argumentelor privind procedura de restructurare unică și prelungită a OA și necesitatea de a actualiza planul de restructurare din 1998 ..... II - 2957

— Analiza argumentului privind neplata ultimei tranșe din ajutor .. II - 2960

— Analiza argumentului privind Decizia din 4 octombrie 2000 .. II - 2962

— Analiza argumentelor întemeiate pe corespondența între autoritățile elene și Comisie și pe rapoartele comunicate acestei instituții ..... II - 2963

2. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE și eroarea vădită de apreciere ..... II - 2973

a) Argumentele părților ..... II - 2973

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 2978

3. Cu privire la caracterul vădit eronat al aprecierii potrivit căreia nu ar fi fost luată nicio măsură de restructurare ..... II - 2987

a) Argumentele părților ..... II - 2987

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 2988

B — Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a obligației de a implementa un SIG operațional și suficient, stabilită la articolul 1 alineatul (1) litera (d) din Decizia din 1998 ..... II - 2989

1. Argumentele părților ..... II - 2989

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 2991

C — Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a obligației de a prezenta rapoarte ..... II - 2995

1. Argumentele părților ..... II - 2995

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 2997

D — Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 literele (b), (c) și (e) din Decizia din 1994 ..... II - 2999

1. Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 litera (b) din Decizia din 1994 .. II - 2999

a) Argumentele părților ..... II - 2999

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3001

2. Cu privire la pretinsa neîndeplinire de către Republica Elenă a angajamentelor avute în vedere la articolul 1 litera (c) din decizia din 1994 ... II - 3003

a) Argumentele părților ..... II - 3003

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3008

3. Cu privire la pretinsa încălcare de către Republica Elenă a dispozițiilor articolului 1 litera (e) din decizia din 1994 ..... II - 3014

a) Argumentele părților ..... II - 3014

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3016

IV — Cu privire la pretinsele ajutoare noi (articolele 2, 3 și 4 din decizia atacată) .... II - 3018

A — Observații introductive privind criteriul creditorului privat și sfera de aplicare a controlului Tribunalului, precum și cerințele de motivare .... II - 3018

B — Cu privire la motivul referitor la lipsa precizării ajutoarelor noi care urmau să fie recuperate și cu privire la interpretarea deciziei atacate .... II - 3020

C — Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății taxelor de aeroport datorate AIA ..... II - 3023

1. Argumentele părților privind pretinsa imputabilitate către statul grec a comportamentului care face obiectul litigiului ..... II - 3023

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 3027

D — Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății TVA-ului pe carburant și piesele de schimb ..... II - 3030

1. Cu privire la pretinsul ajutor nou privitor la TVA-ul pe carburant ... II - 3030

a) Argumentele părților ..... II - 3030

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3033

2. Cu privire la pretinsul ajutor nou privitor la TVA-ul pe piesele de schimb ..... II - 3037

a) Argumentele părților ..... II - 3037

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3038

E — Cu privire la pretinsa tolerare a permanentizării neplății chiriilor și taxelor de aeroport datorate altor aeroporturi decât AIA ..... II - 3041

1. Cu privire la sarcina probei și dreptul de a fi ascultat ..... II - 3042

a) Argumentele părților ..... II - 3042

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3044

2. Cu privire la analiza acordului privind compensația din 24 iunie 1999 ..... II - 3047

a) Argumentele părților ..... II - 3047

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3048

3. Cu privire la criteriul creditorului privat ..... II - 3050

a) Argumentele părților ..... II - 3050

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 3053

F — Cu privire la ajutorul nou la care se pretinde că a condus tolerarea față de permanentizarea neplății taxei numite „spatosimo” ..... II - 3055

1. Argumentele părților ..... II - 3055

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 3058

G — Cu privire la ajutorul nou la care se pretinde că a condus tolerarea permanentizării neplății cotizațiilor de securitate socială către IKA ..... II - 3061

1. Argumentele părților ..... II - 3061

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 3066

V — Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere ..... II - 3071

A — Argumentele părților ..... II - 3071

B — Aprecierea Tribunalului ..... II - 3072

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 3075